

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

BUDAPEST FŐVÁROS III. KERÜLET, ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER ÖNKORMÁNYZAT

2018-2023

2022. évben felülvizsgált változat

Tartalom

1	BEVEZETÉS.....	4
1.1	A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA.....	4
1.2	ÉRTÉKEINK, KÜLDETÉSÜNK	5
1.3	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR BEMUTATÁSA	7
1.4	STRATÉGIAI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	8
1.4.1	<i>Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....</i>	8
1.4.2	<i>A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása</i>	9
1.4.3	<i>A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása</i>	9
1.5	NÉPESEDÉS, EGÉSZSÉGÜGY, LAKÁSHELYZET.....	9
2	A MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS A ROMÁK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	10
2.1	JÖVEDELMI ÉS VAGYONI HELYZET	10
2.2	FOGLALKOZTATOTTSÁG, MUNKAERŐ-PIACI INTEGRÁCIÓ	11
2.3	PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK, AKTÍV KORÚAK ELLÁTÁSA, MUNKANÉLKÜLISÉGHEZ KAPCSOLÓDÓ TÁMOGATÁSOK	13
2.4	LAKHATÁS, LAKÁSHOZ JUTÁS, LAKHATÁSI SZEGREGÁCIÓ	15
2.5	TELEPEK, SZEGREGÁTUMOK HELYZETE.....	22
2.6	EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS	23
2.7	KÖZÖSSÉGI VISZONYOK, HELYI KÖZÉLET BEMUTATÁSA	26
2.8	A ROMA NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT CÉLCSOPORTTOKKAL KAPCSOLATOS ESÉLYEGYENLŐSÉGI TEVÉKENYSÉGE, PARTNERSÉGE A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATTAL	28
2.9	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA.....	28
3	A GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE, GYERMEKSZEGÉNYSÉG.....	29
3.1	A GYERMEKEK HELYZETÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI (PL. GYERMEKEK SZÁMA, ARÁNYA, ÉLETKORI MEGOSZLÁSA, DEMOGRÁFIAI TRENDEK STB.).....	29
3.2	SZEGREGÁLT, TELEPSZERŰ LAKÓKÖRNYEZETBEN ÉLŐ GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE	30
3.3	A HÁTRÁNYOS, ILLETVE HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, VALAMINT FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ GYERMEKEK SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSE	30
3.4	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK/TANULÓK, VALAMINT FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ GYEREKEK KÖZOKTATÁSI LEHETŐSÉGEI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	40
3.5	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK.....	46
4	A NŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE	47
4.1	A NŐK GAZDASÁGI SZEREPE ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGE	47
4.2	A MUNKAERŐ-PIACI ÉS CSALÁDI FELADATOK ÖSSZEEGYEZTETÉSÉT SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK (PL. BÖLCSŐDEI, CSALÁDI BÖLCSŐDE, ÓVODAI FÉRŐHELYEK, FÉRŐHELYHIÁNY; KÖZINTÉZMÉNYEKBEN RUGALMAS MUNKAI DŐ, CSALÁDBARÁT MUNKAHELYI MEGOLDÁSOK STB.)	48
4.3	CSALÁDTERVEZÉS, ANYA- ÉS GYERMEKGONDOZÁS TERÜLETE	49
4.4	A NŐKET ÉRŐ ERŐSZAK, CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK.....	52
4.5	KRÍZISHELYZETBEN IGÉNYBE VEHETŐ SZOLGÁLTATÁSOK (PL. ANYAOTTHON, CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA).....	53
4.6	A NŐK SZEREPE A HELYI KÖZÉLETBEN.....	53
4.7	A NŐKET HELYI SZINTEN FOKOZOTTAN ÉRINTŐ TÁRSADALMI PROBLÉMÁK ÉS FELSZÁMOLÁSUKRA IRÁNYULÓ KEZDEMÉNYEZÉSEK.....	53
4.8	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA.....	54
5	AZ IDŐSEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	54
5.1	AZ IDŐSKORÚ NÉPESSÉG FŐBB JELLEMZŐI (PL. SZÁMA, ARÁNYA, JÖVEDELMI HELYZETE, DEMOGRÁFIAI TRENDEK STB.).....	54
5.2	IDŐSEK MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE.....	55
5.3	A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKHOZ, KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSHEZ, INFORMÁCIÓHOZ ÉS A KÖZÖSSÉGI ÉLET GYAKORLÁSÁHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS	56
5.4	AZ IDŐSEKET, AZ ÉLETKORRAL JÁRÓ SAJÁTOS IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSÉT CÉLZÓ PROGRAMOK A TELEPÜLÉSEN	58
5.5	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA.	59
6	A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE	59
6.1	A TELEPÜLÉSEN FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLYEK FŐBB JELLEMZŐI, SAJÁTOS PROBLÉMÁI	59

6.2	FOGYATÉKKAL ÉLŐ SZEMÉLYEK PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSA, KEDVEZMÉNYEI.....	67
6.3	A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKHOZ, KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSHEZ, INFORMÁCIÓHOZ ÉS A KÖZÖSSÉGI ÉLET GYAKORLÁSÁHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS LEHETŐSÉGEI, AKADÁLYMENTESÍTÉS.....	68
6.4	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA.....	72
7	HELYI PARTNERSÉG, LAKOSSÁGI ÖNSZERVEZŐDÉSEK, CIVIL SZERVEZETEK ÉS FOR-PROFIT SZEREPLŐK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSA	73
8	A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA	75
9	A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE (HEP IT).....	76
9.1	A HEP IT RÉSZLETEI.....	76
9.2	MEGVALÓSÍTÁS	93
9.3	ELFOGADÁS MÓDJA ÉS DÁTUMA	96

1 Bevezetés

Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat (a továbbiakban Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat) kiemelt figyelmet fordít a társadalmi integráció, és felzárkózás megvalósításának, az érintett csoportok, illetve a veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításával.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv), valamint a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, így különösen az Integrált Településtervezési Stratégiát, a Szociális szolgáltatástervezési Konceptiót, a Fenntarthatósági Stratégiát, az egyéb ágazati stratégiákat, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program megvalósítása érdekében bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés, az egészségügy, a bűnmegelőzés, valamint a szociális ellátás állami és nem állami szereplőire, a helyi gazdasági és civil élet szereplőire.

A 2020. évben kitört SARSCOV19 világjárvány, és az ezzel összefüggő korlátozó intézkedések számos kihívás elé állították mind az egyént, mind pedig a szervezeteket, hatóságokat. A különleges helyzet, több eddig szokatlan megoldást eredményezett (pl. digitális tanrend), vagy elősegítette új megoldások gyorsabb elterjedését (pl. digitalizáció, otthoni munkavégzés). Ugyanakkor több problémára is rávilágított, többek között a digitális szakadék és a hátrányos helyzettel összefüggő egyenlőtlenségek növekedésére, az elmagányosodásra, illetve az összezártságból, illetve a személyes kapcsolatok beszűküléséből adódó pszichés megterhelésekre, valamint az alapvető termékekhez való hozzáférhetőség sérülékenységére.

Az esélyegyenlőségi program célcsoportjai pedig helyzetüknél fogva magas kockázatnak vannak kitéve a gyors társadalmi változásokhoz való alkalmazkodás során, lévén helyzetük és / vagy állapotuk kiszolgáltatottabb, képességeik, megküzdési, érdekérvényesítési stratégiáik, módszereik gyengék.

Jelen dokumentum a helyzetelemzéssel és a megfogalmazott intézkedésekkel hozzá kíván járulni a III. kerületben élők esélyegyenlőségének javításához és az egyenlő bánásmód elvének széles körben való elterjesztéséhez.

A helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

1.1 A település bemutatása

Óbuda-Békásmegyer „város a városban”, több mint 2000 éves múlttal rendelkezik. A feltárt régészeti leletek, az utókorra maradt történelmi emlékek titkokat rejtenek. Titkokat, amelyeket a régészek kutatnak, nekik köszönhetően a kerület története évről-évre újabb és újabb érdekességekkel gazdagszik.

Óbuda-Békásmegyer a Duna jobb partján és a budai hegyek között terül el, mai közigazgatási határa 1950-ben alakult ki. A kerület népességszámát tekintve Budapest második legnagyobb kerülete. Földje az őskor óta állandóan lakott. A Duna közelsége, a hegyek által felkínált védelem mindig is vonzotta a letelepedni vágyókat.

Az 1930-as évektől Óbuda belső területén sorra épültek az ún. városi házak, fejlődött a közlekedés, 1939-ben megkezdődött a mai Árpád híd építése, ami 1950-re megszüntette a városrész Pesttől való elszigeteltségét, ám helyrehozhatatlanul kettészakította a régi történelmi városközpontot.

A II. világháborúban számos lakóépület és gyárüzem megsemmisült, vagy súlyos károkat szenvedett. 1950-ben a kerülethez csatolták Békásmegyert a hozzá tartozó Csillaghegygel.

A népesség demográfiai összetétele a 70-80-as években a lakásépítési hullámmal megváltozott. A nagyszámú beköltözések ellenére a kerület korösszetételét tekintve fiatalos. Ugyanakkor erősen tetten érhető az idősödés jelensége, ami már középtávon is hatással van a kerület életére, az ellátórendszerekre.

Óbuda-Békásmegyer lakónépessége (fő)

Év	Összesen	Férfia	Nők
1990	143 622	67 018	76 604
2000	131 415	60 465	70 950
2010	124 930	57 011	67 919
2017	126 930	58 219	68 711
2018	126 539	58 129	68 410
2019	125 992	57 921	68 071
2020	125 154	57 572	67 582
2021	124 582	57 401	67 181

Forrás: BM Népességnyelvántartás

2022. januárjában a kerület állandó népessége 120 864 fő, ami beleillik a fenti táblában látható trendbe. Ennek egyik oka, hogy az elmúlt években jelentős számban költöztek ki családok a környékbeli agglomerációba.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat egyik fontos célja, hogy mérsékelje az urbanizációs hatásokat, így pl. a kerület határán lévő területek jellegét megóvja a beépítéstől, teret hagyva a természetes környezetnek.

1.2 Értékeink, küldetésünk

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezettségét fejezi ki az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, kötelező feladatok ellátásán túl a kerület nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, civil szerveződésekkel, egyesületeivel és alapítványokkal közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a kerület lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. A helyi vállalkozások bevonása és ösztönzése az egyenlő bánásmód erősítése érdekében további lehetőségeket rejt, kihasználva a vállalatok társadalmi felelősségvállalási, illetve fenntarthatósági kezdeményezéseit.

A városrész fejlesztése során a kerület döntéshozói fokozottan odafigyelnek a történelmi és régészeti emlékek megőrzésére, rekonstrukciójára, az egykori „óbudai varázs” visszaállítására.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) átfogó célja, hogy Felmérje a településen élő marginalizálódott csoportok helyzetét, egyben meghatározza azokat a fejlesztési irányokat, melyek e célcsoportok életminőségében jelentős változásokat érnek el.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat esélyegyenlőségi programjának az itt élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Bár az egyenlő bánásmód megsértése más védett csoportok esetében is megfigyelhető jelenség, a fogyatékos személyek, a nők és a romák esetében a hátrányos helyzettel és szegénységgel is erőteljesen összefüggő jelenségekről van szó.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkrimináció-, és a szegregációmentességet,
- enyhíteni a településen belüli esélyegyenlőtlenséget,
- a leszakadó társadalmi rétegek számára pedig lehetőséget biztosítani a társadalmi beilleszkedéshez, integrációhoz a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén.

A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a rendelkezésre álló lehetőségeihez mérten ütemezi, készíti elő és valósítja meg. Ebben a folyamatban minden esetben támaszkodik az érintett csoportokra, képviselőikre és együttműködik más hatóságokkal, civil és gazdasági szervezetekkel.

A köznevelési intézményeket az óvoda kivételével érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1.3 Jogszabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebktv előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Helyi rendeletek:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 2/1999. (I.29.) rendelete a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban való részesítés feltételeiről, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjról
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 10/2015.(II.16.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatásról és egyes szociális ellátásokról

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 13/2005. (III.3.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról

1.4 Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

Az Ebktv. 63. §-ának (5) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

A települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogadhat el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a kerület nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, civil szervezeteivel, egyházaival, egyesületeivel és alapítványaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szervezetek is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel az itt élő lakosság ilyen irányú szemléletváltását is.

1.4.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Néhány fontos koncepció, terv, amelyek egy-egy szektor célkitűzéseit határozzák meg:

- Gyermekjogi stratégia

- Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
- Fenntarthatósági stratégia,
- Óbuda-Békásmegyer Településfejlesztési Konceptiója és Integrált Településfejlesztési Stratégia,
- Lakásgazdálkodási stratégia

A HEP elkészítése során nagy hangsúlyt fektettünk a felsorolt dokumentumokban levont következtetésekre, és célunk volt a szinergikus hatások feltárása az eredményesség érdekében.

1.4.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak nincs térségi, társulási kapcsolódása.

1.4.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez, helyi adatgyűjtés, KSH és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul.

A helyzetelemzéshez és az intézkedések megtervezéséhez elsősorban a gyermekekre, nőkre, mélyszegénységben élőkre, romákra, idősekre, és a fogyatékos emberekre vonatkozóan szükséges adatokat és információkat próbáltuk össze gyűjteni és azok elemzésével foglaltuk össze és dolgoztuk ki a helyzetüket javító program javaslatait.

2021-ben a járványhelyzetre való tekintettel elmaradt a népszámlálás. A 2022-ben lezajlott népszámlálás adatai legkorábban 2023. után állnak a rendelkezésünkre, ami alapot adthat a jövőbeli tervezéshez.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat „Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer kábítószer problémával való érintettsége, kezelési lehetőségei” címmel 2017-ben kutatást végzett, mely az Óbuda-Békásmegyer területén élő, valamint ott tanuló fiatalok drogfogyasztási érintettségének, jellemzőinek vizsgálatára, továbbá a kerületben működő szolgáltatások feltérképezésére, monitorozására, az esetleges hiányok felderítésére, és a fejlesztési lehetőségek meghatározására irányult.

Az egyes célcsoportok adatainak érzékenysége okán nem áll minden adat a rendelkezésünkre, ezért célzott vizsgálatok elvégzése indokolt lehet (pl. romák helyzete), illetve egyes esélyegyenlőséget érintő problémák, társadalmi jelenségek átfogóbb vizsgálata is indokolt (idősödés hatásai az ellátórendszerre, ifjúsági munkanélküliség, lakhatási nehézségek és a szegénység összefüggései).

1.5 Népesedés, egészségügy, lakáshelyzet

Év	Lakónépesség (Fő)
2007	125 136
2008	125 225
2009	125 518
2010	125 701
2011	126 343

2012	124 611
2013	124 542
2014	124 167
2015	125 589
2016	127 222
2017	126 930
2018	125 952
2019	125 154
2020	124 905

Forrás: TEIR, és saját adatok

A kerület lakossága folyamatosan csökken, amit az óvodába beíratott gyermekek számának a csökkenése is jól mutat. Ennek egyik oka a lakosság agglomerációba történő elvándorlása. Egy másik jellemző tendencia a népesség elöregedése. Mindkét tendencia komoly hatással van a kerületi ellátórendszerekre, azok fenntarthatóságára, és esélyegyenlőségi szempontból is komoly kihívást jelent, mert mind a gyermekek, mind az idősek célcsoportja a HEP-nek.

2 A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Kerületünkben a 2011. évi népszámlálás során 708 fő vallotta magát romának. Az Óbuda-Békásmegyér Cigány Nemzetiségi Önkormányzat szerint számuk lényegesen több.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. Népességük négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben. Lakáskörülményeik, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik jóval alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. A szociális létbizonytalanság mellett a kirekesztettség a legtöbb roma közös jellemzője.

Esélyegyenlőségi program tervezésekor nem csak arra kell ügyelnünk, hogy, miként javítsuk célprogramokkal a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét, olyan beavatkozásokat lenne célszerű tervezni, amelyek megpróbálják megoldani a romák kirekesztettségét.

A romák helyzetének vizsgálatakor óhatatlanul felmerülő alapprobléma, hogy hivatalos etnikai adatok nem, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. A települési önkormányzatnak a hatályos adatvédelmi jogszabályok betartásával arra kell törekednie, hogy minél több adatot gyűjtsön be a településen élő romák helyzetével kapcsolatban. Sajnos a mélyszegénységben élők és a romák helyzetéről nem rendelkezünk pontos adatokkal, és ezek pótlása a tervezés időszakában nem megoldható.

2.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Kerületünkben a nyilvántartott álláskeresők között nagy arányban (közel 80%-ban) fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek. Az alacsony iskolázottság mellett jellemző hátrányt jelent a munkaerő piaci elhelyezkedésben az előítélet, illetve a motiválatlanság. Ez a két tényező pedig erős összefüggést mutat a megszerzhető jövedelemmel, és így a vagyoni helyzettel. Ugyanakkor az is elmondható, hogy mind az alacsony iskolázottság, mind a munkanélküliség jelentős mértékben sújtja a romákat és hozzájárul a mélyszegénység kialakulásához, fennmaradásához.

A 2021-ben elmaradt népszámlálás alapot adhatott volna a helyzet átfogó elemzésére, azonban így csak közvetett módon tudunk megállapításokat tenni.

A fenti két okból kifolyólag a munkalehetőségek elsősorban a rosszul fizetett, alacsony presztízsű munkákra predesztinálják a mélyszegénységben élőket és kitörésükhöz, további célzott és összehangolt intézkedések szükségesek.

2.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat foglalkoztatáspolitikai elvei között szerepel a kerületben beruházni kívánó vállalkozásokon keresztül a munkahelyteremtés közvetett támogatása.

Egy település gazdasági (és ezen keresztül népességmegtartó) erejének jó fokmérője a települési munkahelyek száma és a településen foglalkoztatottak aránya.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat képviselőtestülete folyamatos intézkedéseivel támogatja a településen beruházni vágyó vállalkozásokat, ezzel segíti a munkaerőpiac fokozatos növekedését a kerületben.

A 2020-ban kitört koronavírus járvány, és az általa okozott gazdasági nehézségek a foglalkoztatási helyzetre is jelentős hatással voltak. A korlátozó intézkedések miatt a turizmus, a vendéglátás, a szállodaipar, és további szolgáltatási szektorok munkavállalói, vállalkozói kerültek nehéz helyzetbe. A 2022-ben felgyorsult infláció, illetve az energiaköltségek jelentős drágulása közvetlenül és közvetve is hátrányosan érinti a foglalkoztatási lehetőségeket, és rontja a kitörési esélyeket.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A regisztrált álláskeresők száma 2019-ig fokozatosan csökkent (2019-ben az álláskeresők havi átlaga 953 fő volt), majd a 2020. évben a járványhelyzet miatt jelentősen megugrott (havi átlag 1941 fő). A járványhelyzet lassú normalizálódása miatt a regisztrált álláskeresők havi átlagos száma fokozatos csökkenésnek indult 2022. októberig: 1625 fő). Az álláskeresők aránya nemek szerint: 66% nők, 34% férfiak. Az elmúlt 5 évben ez az arány közel egyenlő volt. A regisztrált álláskeresők aránya a 36-45 éves lakónépességben a legmagasabb (43%!), őket a 60 év feletti korosztály követi (35%).

A kerület foglalkoztatási aránya nem tér el jelentősen a budapesti átlagtól, azonban az egyes városrészek között nagyobb eltérések lehetnek. Ennek egyik oka a lakónépesség életkorából ered.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Egy településen az alap-, közép és a felsőfokú oktatás léte és minősége nemcsak egy település, gyermekeinek a fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez.

Az alacsony iskolai végzettség egy másik aspektusa a korai iskolaelhagyás jelensége. Ebből a szempontból a kerület veszélyeztetettsége alacsony, de prevenciós intézkedések szükségesek. Az Észak-Budapesti Tankerületi Központtal kötött együttműködési megállapodás a tankerületi esélyegyenlőségi program intézkedési terve megvalósítása érdekében a korai iskolaelhagyás jelenségét kívánja csökkenteni, illetve megelőzni.

c) közfoglalkoztatás

A kerületben a közfoglalkoztatás nem játszik jelentős szerepet, bár a munkaerő hiányának orvoslása ezen a módon is megoldható lenne. Azonban jellemzően olyan személyek kerülnek be a közfoglalkoztatási programba, akik alacsony iskolai végzettséggel, illetve egyéb más hátrányokkal is rendelkeznek.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatás területén a III. kerület nem emelhető ki önállóan a budapesti és a környező területek munkaerő-piaci folyamataiból, összefüggéseiből. Ennek révén az információkhoz való hozzáférés, a mobilitás lehetősége sokkal komplexebben jelentkezik. Ami mégis kiemelhető, hogy a munkalehetőségekhez kapcsolódó információkhoz való hozzáférés egyre inkább a digitális térbe költözik, ami más jellegű kihívásokat és diszkriminációs helyzeteket teremt (pl. digitális csatornákhöz való hozzáférés, digitális eszközök használata, akadálymentessége).

A VEKOP-7.2.2-17: „Egészséges közösséget építünk” elnevezésű projekt, – melyet a Nemzetgazdasági Minisztérium 2018. június 15-én támogatásra érdemesnek ítélt – keretében lehetőség nyílik a III. kerületben járási Egészségfejlesztési Iroda (EFI) létrehozására, a III. kerület/járási helyi egészségfejlesztési-, népegészségügyi-, mentális kapacitásainak fejlesztésére, összehangolására az országos fejlesztéssel, továbbá a helyi egészségpolitikák és helyi együttműködések fejlesztésére. A fejlesztések által a III. kerületben működő egészségügyi alapellátás, a járóbeteg-szakellátás és az egészségfejlesztési programokat megvalósító szervezetek között szoros szakmai kapcsolat tud kialakulni. Az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata fenntartásában működő Szent Margit Rendelőintézet, – mint projektgazda – a gyógyító tevékenység mellett nagy figyelmet fordít és elkötelezett a betegségek megelőzésére is a lakosság egészségének javítása, fejlesztése érdekében, valamint az egészség, mint érték közvetítésében. A projekt a III. kerületi intézmények között meglévő erős partnerségi együttműködésre épít. A tervezetten 2019.01.01 és 2020.12.31 között megvalósuló fejlesztések széles partnerségi egyeztetés és együttműködés eredményeként kerültek kialakításra. Az EFI eredményes megvalósítását szolgálják a Kerületi Kábítószer Egyeztető Fórummal, az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézménnyel, Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központtal, az Óbudai Sport és Szabadidő Nonprofit Kft.-vel, Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálattal, a Kék Pont Drogkonzultációs Központtal és Drogambulancia Alapítvánnyal, valamint az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központtal történt egyeztetések alapján kialakításra került tervezett programok és aktivitások.

A fejlesztések eredményeként létrejött a kerület egészségfejlesztési, népegészségügyi bázisa, központja. Az EFI az országos egészségfejlesztési hálózat részeként fejleszti mentális egészségfejlesztési humán-, és szakmai kapacitásait, részévé válik a népegészségügyi rendszernek. A lelki egészséget támogató, lelki problémákat megelőző-, időben kiszűrő, megfelelően kezelő-, depresszió-, és öngyilkosság megelőzés helyi programjain keresztül a lakosság széles körének lehetőséget biztosít a mentális jóllét, egészség, megújulás legmagasabb szintjének eléréséhez.

e) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A kerületben több foglalkoztatást segítő program működik, melyet az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ, a BFKH, III. Kerületi Hivatal Heltai Jenő téri Foglalkoztatási Osztálya és több civil szervezet a különböző célcsoportokra koncentráltan szervez.

Több önkormányzati intézményben működik önkéntes munkavégzés, amely többek között a pályakezdő fiatalok munkaerőpiacra történő bevezetését segíti elő.

f) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az Európai Gyöngyök Roma Egyesület információs irodát működtet munkavállaló roma családok részére. Fő céljuk a hátrányos helyzetű rászorulóknak számára továbbtanulásuk, szakmai képzésük, átképzésük segítése, a társadalmi integráció folyamatának felgyorsítása. Emellett az önkormányzat is törekszik arra, hogy foglalkoztatóként maga is közvetlenül növelje a romák foglalkoztatási arányát, pl. azáltal, hogy intézményeikben (polgármesteri hivatal, óvodák, egészségügyi és más intézmények) roma szakképzett és nem szakképzett munkaerőt alkalmaz, és ennek kialakítására együttműködési megállapodást köt a helyi cigány nemzetiségi önkormányzattal, vagy roma civil szervezettel.

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Regisztrált eset, írásos bejelentés nem áll rendelkezésre a témában, de köztudomású, hogy a foglalkoztatás területén gyakran éri hátrányos megkülönböztetés a kisgyermekes anyukákat, a romákat és az idősebb korosztályt is.

2.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A SZT már csak a járási hivatal hatáskörébe tartozó, kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, ide tartozik az aktív korúak ellátása is. Ugyanakkor az önkormányzatok felhatalmazást kaptak, hogy rendkívüli települési támogatást nyújtsanak a létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére, illetve települési támogatást adhatnak a krízis-helyzetben lévő személyek számára, a helyi szociális problémák kezelésére.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2015.(II.16.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatásról és egyes szociális ellátásokról (a továbbiakban: SZR) az alábbi ellátási formákról rendelkezik:

- települési támogatások: óbudai lakhatási támogatás, óbudai betegápolási díj, óbudai gyógyszer-támogatás, óbudai hátralékkezelési támogatás, óbudai jövedelempótló támogatás, karácsonyi támogatás;
- rendkívüli települési támogatások: rendkívüli családvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, magasabb összegű rendkívüli támogatás, temetési támogatás, dunai árhullám okozta károk enyhítésére gyorssegély;
- 100. életévüket betöltő kerületi lakosok jubileumi támogatása;
- egyéb és méltányossági támogatások.

a) Aktív korúak ellátása – Óbudai jövedelempótló támogatás (OJT)

Az aktív korúak ellátásának 2015. március 1-től a járási hivatal hatáskörébe kerülésével a rendeletben az Óbudai jövedelempótló támogatás bevezetésre került. A rendelet értelmében Óbudai jövedelempótló támogatásban részesülhet az a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű személy, aki legalább 40%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 60%-os mértéket, továbbá az, aki a rá irányadó nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betölti és a jövedelempótló támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző 2 évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább 180 nap időtartamig együttműködött vagy 180 nap keresőtevékenységet folytatott, valamint az a pályakezdő álláskereső is, aki kérelmét a tanulmányai befejezését követő 3 hónapon belül benyújtja, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított és keresőtevékenységet nem folytat. A támogatás összege 2018. februárjától havi 20.000 Ft-ról 25.000

Ft-ra emelkedett. Amennyiben az ÓJT-ben részesülő személy jogosultsága tárgyév november 1-én fennáll, úgy karácsonyi segélyre jogosult, melyet az önkormányzat szintén saját forrásból biztosít. (2020-ban a karácsonyi segély összege 10.000,-Ft/fő volt.)

A munkába állás megkönnyítése érdekében 2016 óta lehetőség van egyösszegű jövedelempótló támogatás igénylésére azon aktív korú álláskereső személyeknek, akik a kérelem benyújtását megelőzően legalább 1 hónapja nem rendelkeznek rendszeres jövedelemmel, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központtal együttműködnek, valamint családjukban az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180%-át.

Aktív korúak ellátása			
		eFt	Fő
2018	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	3 571	19
2019	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	3 675	15
2020	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	3 225	15

Forrás: Önkormányzati adatok

b) Veszélyhelyzeti krízistámogatás

Az Szt. 26.§-a alapján a képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti és a szociálisan rászorultak részére más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat. Így került sor 2020. első félévében a koronavírus világiárvány okozta károk enyhítése céljából különböző krízistámogatások átmeneti bevezetésére.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 19/2020. (III.27.) önkormányzati rendelete alapján veszélyhelyzeti krízistámogatás állapítható meg annak a kérelmezőnek, akinek munkaviszonya igazolhatóan a veszélyhelyzet időszakában szűnt meg, vagy munkaviszonya fennáll, azonban a munkáltató semmilyen javadalmazásban nem részesíti és táppénzben sem részesül, valamint családjában az egy főre számított havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át, veszélyhelyzeti krízistámogatásként évente egyszeri legfeljebb 120.000 Ft összegű támogatás adható.

c) Egyszeri otthonápolási támogatás

Egyszeri otthonápolási támogatásra jogosult jövedelemhatártól és vagyoni helyzetétől függetlenül az az önkormányzat közigazgatási területén legalább egy éve bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező nagykorú személy, akinek 2020. április 1-jét követően fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményből elbocsátott és az orvosi dokumentáció alapján ápolásra, gondozásra szoruló, 18. év feletti hozzátartozójáról kell gondoskodnia, vagy akit 2020. április 1-jét követően fekvőbeteg-ellátást

nyújtó intézményből elbocsátottak és az orvosi dokumentáció alapján ápolásra, gondozásra szorul, feltéve, hogy az otthoni ellátás a III. kerületben történik. A támogatás összege 50.000,-Ft.

2020	eFt	Fő
Veszélyhelyzeti krízistámogatás	27 235	339
Egyszeri otthonápolási támogatás	1 700	34

Forrás: Önkormányzati adatok

2.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számára kiemelten fontos, hogy a kerület polgárainak átlátható segítséget nyújtson lakhatási problémáinak megoldásában, e célkitűzés figyelembe vételével alakítja a jövőben is lakásgazdálkodási irányelveit. 2020. év végén a Képviselő-testület elfogadta az új lakásgazdálkodási stratégiáját. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, melyek szoros összefüggést mutatnak a lakosság jövedelmi helyzetével és igény szintjével.

Az új lakásgazdálkodási stratégia a korábbiaktól eltérő prioritásokat fogalmazott meg, így szükségszerűvé vált az önkormányzat tulajdonában álló egyes vagyontárgyak bérbeadásáról szóló 9/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Vbr.) helyett egy új rendelet megalkotása az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadására vonatkozóan. Az is igényként merült fel, hogy mivel a Vbr. az önkormányzati lakások bérbeadásán túl az önkormányzat tulajdonában álló helyiségek bérbeadásáról szóló szabályokat is tartalmazta, a lakások vonatkozásában egy önálló, új rendelet kerüljön megalkotásra.

Legfontosabb változásként a korábbi szabályozáshoz képest új alapokra került a pályázati rendszer, új lakáspályázati típusok kerültek bevezetésre a lakás állapota, a lakbér-kategóriák és a célcsoportok mentén.

A beköltözhető állapotú lakások, szociálisan rászoruló lakosoknak biztosítható korábbi pályázati rendszerét egy új bérbeadási forma váltja fel, a névjegyzék alapján történő bérbeadás. Azok a III. kerületi családok, akik lakhatásukat csak az önkormányzat segítségével tudják megoldani, az év során folyamatosan kérhetik felvételüket a névjegyzékbe, és amennyiben olyan üres lakás kerül visszaadásra, amely azonnal beköltözhető, a névjegyzékben első helyen álló kérelmező számára kerül haladéktalanul felajánlásra.

Az, hogy a névjegyzéken belül hova kerül besorolásra a kérelmet benyújtó, a rendelet mellékleteként szereplő pontrendszer alapján kerül meghatározásra. A pontrendszer kialakításakor fontos szempont volt, hogy a különösen hátrányos helyzetű lakosok prioritást élvezzenek, ennek megfelelően kiemelt pontszámot kapnak a gyermeküket egyedül nevelő szülők, azok a háztartások ahol a fogyatékosok vagy tartós beteg személy él, az alacsony jövedelemmel rendelkezők, továbbá ha a kérelmező által jelenleg használt lakás alacsony komfortfokozatú, vagy egészségre ártalmas körülményekkel bír.

A korábbi pályázati úton történő bérbeadáshoz képest így hatékonyabb, átláthatóbb, az ügyfelek számára is nyomon követhetőbb rendszer került kialakításra. Az önkormányzat honlapján folyamatosan frissített adatbázisban a kérelem azonosító száma és a kérelmező által elért pontszám a lakosság számára is hozzáférhető információk lesznek.

Vonatkozó helyi rendeletek:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2014.(VI.2.) önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő egyes vagyontárgyak elidegenítéséről;
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 60/2020.(XII.18.) önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérbeadásáról (a továbbiakban: Ölb.)

a) *Bérlakás-állomány*

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának tulajdonában lévő lakásállomány száma és komfortfokozat szerinti megoszlása

	2017.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.
összes lakás	3077	3076	3032
összkomfortos	2204	2201	2144
komfortos	585	587	699
félkomfortos	113	113	107
komfort nélküli	166	166	74
szükség- és egyéb lakások	9	9	8

Forrás: Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Lakásgazdálkodási Stratégia 2021-2025

2020. év végén a Képviselő-testület elfogadta az új lakásgazdálkodási stratégiáját. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, melyek szoros összefüggést mutatnak a lakosság jövedelmi helyzetével és igény szintjével.

Az Ölb. kimondja, hogy az évente megüresedő és bérbeadás útján újrahasznosítható lakások legalább 70%-át kizárólag pályázati úton vagy névjegyzék alapján lehet bérbe adni. A pályázaton meghirdetett lakások legalább 50%-át fiatalok részére kell bérbe adni.

Bérleti szerződéssel rendelkező lakások száma, felújítási kötelezettséggel bérbe adott lakások száma, lakbérbesorolás szerinti megoszlás

	2017.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.
bérleti szerződéssel rendelkező lakások száma	2728	2745	2733
helyreállítási kötelezettséggel bérbe adott lakások száma	217	278	337
bérbeszámítással kiadott lakások száma	48	109	168
szociális lakbért fizetők száma	552	526	477
költségelvű lakbért fizetők száma	1638	1582	1487
piaci alapú lakbért fizetők száma	274	382	509

Forrás: Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Lakásgazdálkodási Stratégia 2021-2025

Jogcím nélküli lakáshasználat, részletfizetési megállapodások, kilakoltatások

	2017.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.
jogcím nélkül használt lakások száma	204	130	116
lakbérhátralékkal érintett lakások száma	1075	941	790
részletfizetési kedvezmény megállapodás alapján (lakás)	97	71	107
kilakoltatott családok száma (összes)	27	45	35
hátralék miatt kilakoltatott családok száma	23	26	19

Forrás: Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Lakásgazdálkodási Stratégia 2021-2025

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat megkezdte a Pünkösdfürdő utca és a Hatvany Lajos utca sarkán található önkormányzati tulajdonú telken a bérlakás fejlesztési projekt előkészítését. A telken 3 tömbben összesen 291 lakás épül fel.

Az Önkormányzat a telket közbeszerzési eljárás során kiválasztott beruházónak értékesíti, aki a vételár fejében lakásokat ad át. Az átadott lakások száma a közbeszerzési eljárás során megajánlott lakások számától függ.

A telken felépülő társasház tervei szerint minden lépcsőházi főbejárata akadálymentesen megközelíthető, a közlekedő terek akadálymentes használatra alkalmasak, a szintek személyfelvonókkal akadálymentesen elérhetőek. A beruházás várhatóan 2022-ben indul meg, az önkormányzat 2024-ben veheti birtokba a lakásokat.

b) Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tulajdonában lévő nem lakáscélú ingatlanainak bérbeadását, ellenőrzését, fenntartását és kezelését az Óbudai Vagyonkezelő Nonprofit Zrt. Értékesítési, Helyiség és Telekhasznosítási Osztálya végzi a vonatkozó önkormányzati rendeleteknek megfelelően. Az osztály az alábbi ingatlanok tekintetében jár el: [9/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelet 1. § b)] nem lakás céljára szolgáló helyiségek.

c) Lakhatást segítő támogatások

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a lehetőségeihez mérten, folyamatosan igyekszik kellő gondoskodást fordítani a kerületben élők szociális és lakhatási problémáinak megoldásában, különböző pénzbeli és természetbeni támogatások biztosításával, valamint az általa működtetett szociális intézményrendszer segítségével. Elsődleges cél a szociális biztonság megteremtése és megőrzése, valamint a kerületi lakosok lakásfenntartással kapcsolatos kiadásainak csökkentése. A jelenleg igényelhető, lakhatást elősegítő támogatások az alábbiak:

- **Óbudai lakhatási támogatás**

Óbudai lakhatási támogatás a lakásfenntartás havi költségeinek csökkentése, a lakhatás megőrzése érdekében állapítható meg.

2020. évben 464 fő részesült óbudai lakhatási támogatásban, havonta átlagosan 5.369.-Ft összegben. Óbudai lakhatási támogatás iránti kérelmet 2021.01.01. és 2021.10.31. közötti időszakban 415 ügyfél nyújtott be, a támogatás 338 fő részére került megállapításra, átlagosan 5.629.-Ft-ot folyósít a Hivatal a lakhatáshoz kapcsolódó kiadások csökkentése érdekében a közüzemi szolgáltatók részére.

- **Óbudai hátralékkezelési támogatás**

Rendszeres hátralékkezelési támogatásban az az önhibáján kívül adósságot felhalmozó háztartás, illetve személy részesülhet akinek a kezelendő adóssága nem haladja meg az 528.000 Ft-ot és a szolgáltatóval a tartozás rendezése érdekében részletfizetési megállapodást kötött, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének meghatározott mértékét, és a meghatározott lakásnagyságot. 2020. évben 13 fő, havonta átlagosan 14.100.-Ft rendszeres hátralékkezelési támogatásban részesült.

Egyösszegű hátralékkezelési támogatásban az az önhibáján kívül adósságot felhalmozó háztartás, illetve személy részesülhet, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének meghatározott mértékét, és a településen elismert minimális lakásnagyságot meg nem haladó lakásban lakik.

2020. évben 36 fő, átlagosan 81.000.-Ft egyösszegű hátralékkezelési támogatásban részesült.

Egyösszegű hátralékkezelési támogatás megítéléséről átlagosan 88.393,-Ft összegben 16 fő esetén döntött a Bizottság, rendszeres hátralékkezelési támogatás 12 fő részére, átlagosan havonta 14.742,-Ft összegben került megállapításra.

Az eddig felsorolt támogatások minden esetben természetbeni formában kerülnek megállapításra, mely azt jelenti, hogy a jogosult nem kapja kézbe a megállapított összeget, hanem az általa megjelölt szolgáltató felé történik az utalás, és a szolgáltató a következő havi számlában írja jóvá a támogatás összegét, ezzel csökkentve a jogosult által fizetendő összeget.

A támogatások célja nem pusztán a fenntartási költségek csökkentése, hanem ez által az eladósodás megakadályozása, illetve a már felhalmozott adósság csökkentése, megszüntetése.

- **Lakbértmódosítás**

Amennyiben az önkormányzati lakás költségelví, piaci I. vagy piaci II. alapú lakbért fizető bérlője számára – kivéve a bérbeszámítási megállapítással rendelkező bérlő – a háztartás jövedelmének csökkenése miatt a lakbér megfizetése a lakbér mértékének soron következő felülvizsgálatát megelőzően rendkívüli élethelyzetet idézne elő, lakbértmódosítás iránti kérelmet nyújthat be.

A lakbértmódosításra való jogosultság abban az esetben állapítható meg, ha a bérlményben élő bérlő és vele egy háztartásban élő személyek egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének meghatározott mértékét.

2020. évben 194 fő részesült lakbértmódosításban. A lakbértmódosításra való jogosultságot 33 bérlő szerzett 2021.10.31. napjáig.

- **Lakáscélú önkormányzati helyi támogatások**

1. *A fiatal házasok (40 év alattiak) első lakáshoz jutásának támogatása* olyan vissza nem térítendő, egyösszegű támogatás, amelynek mértéke a vásárolt - új vagy használt - ingatlan vételárának, illetve az építendő lakás építési költségének 10 %-a, de maximum 1.000.000 Ft. A fiatal házasok első lakáshoz jutásának támogatása jövedelemhatárhoz kötött.

2. *A lakáscélú helyi támogatás* olyan visszatérítendő, kamatmentes kölcsönként biztosított egyösszegű támogatás, amely új vagy használt lakás tulajdonjogának megszerzéséhez, lakás építéséhez, lakás emeletráépítés, tetőtér-beépítés útján vagy egyéb módon történő létesítéséhez, lakás bővítéséhez, korszerűsítéséhez, felújításához, a súlyosan mozgássérült

személy lakásának akadálymentesítési célú felújításához nyújtható. A támogatás mértéke annak céljától függően változik, és minden esetben jövedelemhatárhoz kötött.

3. 2022-ben bevezetésre került a megnövekedett lakhatási költségek támogatására az Óbuda-Békásmegyeri Téli rezsitámogatás, aminek a célja, hogy a megnövekedett energiaköltségeket ellensúlyozza több más támogatási formával együttesen. Ezt a támogatási formát 2022. október 1-től lehet igényelni.
4. A fűtési költségek csökkentése érdekében az Önkormányzat, együttműködve az Óbuda-Békásmegyer Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, a III. kerületi közterületeken, közintézményekben keletkezett hulladékfa-anyagokat, azok feldarabolása után eljuttatta a rászoruló családoknak.
- 5.

d) Akadálymentesítés

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tulajdonában jelenleg 3015 db lakás található. 2016. januárja és 2021. április 30-a között 2 db ingatlan akadálymentesítésére került sor. Az önkormányzati lakások az elmúlt pár évben összességében nem kerültek akadálymentességi szempontból felmérésre, azonban az Önkormányzat törekszik az esélyek egyenlő biztosítására, ezért a lakáspályázatok meghirdetése alkalmával a kiírás illetve a műszaki adatlap tartalmazza, hogy akadálymentes-e az ingatlan, lift található-e a házban.

e) Eladósodottság

2020-ban az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központtal (a továbbiakban: Központ) 4263 igénybe vevő állt kapcsolatban: 1592 kiskorú, és 2671 felnőtt.

A Központhoz forduló családok szociális, anyagi, mentális és fizikai állapota az évek során fokozatosan romló tendenciát mutatott. Jellemzően sok a visszatérő ellátott, akik hiába rendelkeznek támogató családi kapcsolatokkal, szakmával és munkahellyel, a fennálló anyagi és pszichés problémáik, valamely családtag állásvesztése okán egyre kilátástalanabb élethelyzetbe kerülnek, eladósodnak. Ez törvényszerűen a feszültség növekedéséhez és a fennálló konfliktushelyzet okán szorongás kialakulásához vezethet.

A pandémia miatt 2020-ban sajnos sok III. kerületi család került nehéz helyzetbe, a fővárosi gazdaságot érintő negatív folyamatok következtében az Intézmény ügyfélkörében sokan veszítették el korábbi biztos megélhetésüket.

2020-ban is magas volt a Központ ügyfélkörében a sokproblémás családok száma. Igénybe vevőiknek leggyakrabban anyagi, életviteli, gyermeknevelési, és a családi konfliktusokkal kapcsolatos problémáik voltak.

A problémátípusokat tekintve anyagi jellegű problémák megoldásában kérték legnagyobb arányban (41,2%) a segítségüket. Az alacsony jövedelem miatt jellemzően az alapvető szükségletek kielégítésének hiányáról volt szó, továbbá a felhalmozott közüzemi tartozások megfizetését sem tudták megoldani segítség nélkül ügyfeleik.

Adósságkezelési tanácsadás

Az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők esetében – az Önkormányzat helyi rendelete szerint - előgondozást, tanácsadást, életvezetési tanácsadást, pénzgazdálkodási tanácsadást, utógondozást végeztek.

Azon segítséget kérő ügyfeleknek, akik még időben, menedzselhető adósságteherrel fordulnak a Szolgálathoz, nagy eséllyel rendezhetővé válhat adósságuk. A nagyobb, hosszú évek alatt felhalmozott tartozások nehezen kezelhetők az adósságkezelési szolgáltatás által nyújtott támogatási formák keretében.

Adósságkezelési statisztika	Váradi utca	Kelta utca	Összesen
Adósságkezelési tanácsadás forgalmi adatai – tanácsadási alkalmak száma	516	1456	1972
Adósságkezelési tanácsadás esetszáma (fő)	86	89	175
Ebből új igénybe vevő	20	36	56
Beadott Hálózat Alapítvány kérelmek száma	7	22	29
Adósságkezelési tanácsadás – igénybe vételi statisztika			

Forrás: Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ saját adatai

Tapasztalataik szerint évről-évre nehezebb a hátralékkezelési támogatásokba bevonni az ügyfeleket. Azoknak a családokat tudnak a legnagyobb eséllyel segíteni a hátralékuk rendezésében, akik:

- átmeneti anyagi problémával rendelkeznek (pl. átmeneti munkanélküliség, családi krízis),
- rendelkeznek állandó jövedelemmel,
- megvan a fizetési hajlandóságuk a tárgy havi számláik és a törlesztési önerő együttes fizetésére,
- a tartozásuk nagysága az 500.000 forintot nagymértékben nem haladja meg,
- hosszú távon működnek együtt az adósságkezelési tanácsadóval.

Aki nem tudja igénybe venni az önkormányzati támogatást, annak a hátralékát - a Hálózat Alapítvány támogatásával - igyekeznek kezelhetővé tenni. A Hálózat Alapítvány krízis (lakbértartozásnál) és hátralékkiengyelítő támogatással (víz-csatorna-, szemét- és távhő tartozásnál) tud segíteni a helyi lakosoknak. Az alapítványi támogatási formáknál tartozáshatár nincs, így azok a családok is igénybe tudják venni ezt a támogatást, akik az Önkormányzati rendeletben meghatározottaknak nem felelnek meg. A támogatást jelenleg 3 évente egyszer lehet igénybe venni. Milliós nagyságrendű tartozások esetében kedvezőbb megoldás lenne, ha 2 év elteltével válna ismételten igényelhetővé a támogatás.

Részletfizetési tanácsadás

2020-ban a részletfizetési tanácsadást 44 fő vette igénybe, ebből 40 főnek tudták támogatni a részletfizetési kérelmét. Az igénylők összesen 38.680.287 Ft, adósságállományt halmoztak fel. Az átlagos havi részletfizetés összege 27.000.Ft/fő, az általunk javasolt átlagos futamidő 36 hónap volt.

Részletfizetési statisztika	Váradi utca	Kelta utca	Összesen
Részletfizetési tanácsadás tevékenységeinek száma (tanácsadás + javaslatkészítés)	51	40	91
Részletfizetési tanácsadás esetszáma (fő)	25	19	44
Támogatott részletfizetési kérelmek száma	22	18	40
Részletfizetési tanácsadás – igénybe vételi statisztika			

Forrás: Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ saját adatai

Az elmúlt években a 9/2015. (II.16.) számú helyi lakásrendelet alapján, a nagymértékű lakbér- és rezsihátralék felhalmozódásának megakadályozása érdekében a Szociális Hatósági Főosztály, az

Óbudai Vagyonkezelő Nonprofit Zrt. és a Szolgálat új típusú szoros együttműködést épített ki, amelynek a célja az igénybe vevők részletfizetési megállapodásának megkötése és az optimális részletfizetési konstrukció meghatározása volt. Ennek alapján az Óbudai Vagyonkezelő Nonprofit Zrt.-nél felhalmozott lakbértartozás, illetve a szolgáltatótól behajthatatlanság miatt átvett távhő- és melegvíz szolgáltatás díja esetén az igénybe vevőnek lehetősége volt maximum 36 hónap időtartamban részletfizetés megállapodás megkötésére. Szakembereik a család jövedelmének és lakhatási kiadásainak különbözete alapján javaslatot tettek a havi törlesztő részlet mértékére és a futamidőre.

f) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A hajléktalanság problémája sok szempontból jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai okokkal értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak, és nem utolsósorban valamilyen szenvedély betegségük is vélelmezhető. Hatékony szociális munkát végezni velük csak mind ezek szem előtt tartása mellett lehet.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület az utcai szociális munkán keresztül folyamatosan vizsgálja a kerületben megjelenő hajléktalanok számát, jellemzőit.

A III. kerületben két csapat utcai gondozó szolgálat működik, összesen négy fővel, párokban dolgozva.

A hajléktalanok jellemzően az óbudai lakótelepeken, elhagyatott lakásokban, őrházakban húzzák meg magukat. Az Önkormányzat támogatásából megvásárolt tartós élelmiszereket és konzerveket, valamint téli időszakban a meleg takarókat és a hálószakokat mindenki szívesen fogadja.

Nem túlzás kijelenteni, hogy 2020-ban, a COVID-19 járvány miatt ilyen mértékben még sosem volt szükség az utcai gondozók munkájára a hajléktalan ellátásban. A kliensek közül soknak megszűnt a munkahelye, elestek minden jövedelemszerzési lehetőségtől. Az emberek távolságtartóbbá váltak, csökkent az adakozó kedv, valamint a korlátozások miatt kiüresedtek az utcák, a parkok.

2.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátum a településeknek azon területeit érinti, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezeken a területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális fejlesztés és kerület-rehabilitációs támogatás esetén az alacsony státuszú lakosok helyzetére. Kiemelten fontos a kerület különböző pontjain lakók részére az (szociális) infrastruktúrához való hozzáférés- biztosításának gyakorlata és annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség.

Az alacsony státuszú lakosok esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Az Önkormányzat nem jelölt meg olyan területeket ahol jelenleg a szegregáció veszélye fenyegetne, és a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján sem mutatkozik ilyen terület.

A kerületünkben nincsenek elkülönített telepek, etnikailag szegregált lakókörnyezetek. Mivel a kis létszámú, szociális lakásokban élő családok integráltak, vegyesen helyezkednek el a szociális problémát nem generáló lakossággal ezért ezek nem veszélyeztetett területek. Az antiszegregációs program készítése nem releváns.

A szegregációs mutatók tekintetében az Önkormányzat a segélyezési mutatókat, ill. a szociális bérlakásokat vette figyelembe. A segélyezési mutatók sem támasztanak alá a kerületben magasabb számú, koncentráltan jelenlévő veszélyeztetett területeket.

2.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A kerületben a házi és fogorvosi alapellátás összesen 26 telephelyen, többségében önkormányzati tulajdonú ingatlanban működnek. A helyi rendeletben meghatározott, orvosokhoz tartozó ellátási területek a kerület teljes egészét lefedik. Óbuda-Békásmegyér felnőtt lakosságának háziorvosi ellátását 59 felnőtt háziorvos biztosítja. Az orvosok ellátási körzete alapján egy felnőtt háziorvoshoz átlagosan 2012 felnőtt lakos tartozik. A fogorvosi alapellátásban 25 fogszakorvos vesz részt, egy felnőtt fogorvosra átlagosan 4523 felnőtt lakos jut. A kerületi lakosok alapellátási szintű, sürgősségi ügyeleti ellátását az Önkormányzat szerződés útján biztosítja. A kerületben a járó- és fekvőbeteg szakellátás biztosított. A lakosság gyógyszerekkel és gyógyászati segédeszközökkel való ellátásáról 33 gyógyszertár gondoskodik, közöttük vannak olyanok, amelyek 24 órás ügyeletet tartanak.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. Kötelezően elrendelni szűrővizsgálatot csak járványügyi indokkal lehetséges, ezek azonban nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé. Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település egészségügyi helyzetéről. Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.) biztosítottak a kerületben.

A kerületben nagy hagyománya van az egészségőrzésnek. A Szent Margit Rendelőintézet évente számos alkalommal biztosít lehetőséget ingyenes szűrővizsgálatok elvégzésére a kerület lakosainak saját szervezésű egészségnapjain vagy más rendezvények programjaként.

A szűrővizsgálatok elsődleges célja az, hogy az egészséges, vagy magukat annak gondoló személyek elsősorban panaszmentes betegségeit időben diagnosztizálják, és megfelelően kezelhessék. A vizsgálatok a legtöbb esetben csupán pár percet vesznek igénybe és fájdalommentesek. Amennyiben a szűrésen valamilyen betegség tekintetében pozitív eredmény merül fel, a páciens rövid időn belül visszahívják átfogó szakorvosi vizsgálatra a pontos diagnózis felállítása érdekében. A betegségek korai felfedezésével a beteg és az orvos is időt nyer, így lehetőség van a korai kezelésre, és a súlyosabb következmények, esetleges szövődmények elkerülésére.

A 2020. évben kitört koronavírus járvány miatt a lakossági szűrővizsgálatok elmaradtak. Amíg a járványhelyzet alakulása lehetővé nem teszi ezek újbóli megtartását, addig az érintett csoportokba tartozó, vagy épp veszélyeztetett személyek magas kockázatnak vannak kitéve.

Lényeges, hogy a járványhelyzet megszűnése után a szegénységgel érintett csoportok körében az ingyenesen elérhető szűrővizsgálatok ismételten elérhetőek legyenek.

Az Önkormányzat törekszik olyan erőforrások felkutatására, amely hozzájárul az egészségügyi ellátórendszer hatékony működéséhez szükséges humánerőforrás biztosításához, az egészségügyi humánerőforrás ágazatban tartásának elősegítéséhez, mobilitásának biztosításához, valamint a hiányszakmák, hiányterületek felé történő orientációjához.

A magyar – ezen belül a fővárosi és a kerületi – lakosság egészségi állapota jelenleg elmarad Magyarország társadalmi - gazdasági fejlettsége alapján elvárható szinttől. A daganatos és szív-érrendszeri betegségek mellett a mentális megbetegedések előfordulása is nagyarányú, mely tényezők összességében nagy betegségterhet jelentenek az ország számára. A felsorolt betegségek jelentős hányada vezethető vissza a helytelen életmódra, ezért a lakosság egészségmagatartásában jelentős javulást kell elérni, és ehhez biztosítani szükséges a megfelelő fizikai-, társadalmi-, gazdasági- és jogi környezetet.

A kerület eltökélt abban, hogy hozzájáruljon az egységes egészségfejlesztési rendszer kialakításához, mely jól meghatározott kliens utak mentén biztosítja a lakosság számára a szükségleteknek és igényeknek megfelelő szolgáltatásokat. Az egészségfejlesztési feladatok összehangolása és megfelelő ellátása érdekében az Önkormányzat a Szent Margit Rendelőintézet révén 2017-ben pályázatot nyújtott be Egészségfejlesztési Iroda létrehozására. A pályázatról pozitív döntés született, így a megállapított támogatás segítségével a kerületben létrejött az az egészségfejlesztési, betegségmegelőzési tevékenység-portfolio bővülés, mely lehetővé teszi a mentális egészség megőrzését, valamint a mentális egészségi problémák korai felismerését és a páciensek ellátórendszerrel való összekapcsolását, ellátását is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Célunk a komplex rehabilitáció minél szélesebb körű elérése. A kerületben a rehabilitáció egyes összetevői fellelhetőek és működnek, azonban ezek összehangolt, együttes, tervszerű alkalmazása a multiszektoriális és az önkormányzati lehetőségeken túlmutató okok miatt nehézkes.

Komplex rehabilitáció összetevője	Ellátó intézmény
egészségügyi	Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény Otthoni Szakápolási Szolgálat; Szent Margit Rendelőintézet Nonprofit Kft.; Szent Margit Kórház
pszichológiai	Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ; Nevelési Tanácsadó;
oktatás-nevelési	speciális és integrált közoktatási intézmények
foglalkoztatási	Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ; BFKH III. Kerületi Hivatala; civil szervezetek
szociális	Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ; Polgármesteri Hivatal Szociális Szolgáltató Főosztály; Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény; BFKH III. Kerületi Hivatala; civil és egyházi szervezetek

Forrás: Önkormányzati adatok

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezett híve az egészséges életmódnak, a gyermekek körében az életkori szükségleteket kielégítő, egészségtudatosabb étkezési kultúra elterjedésének.

A kerületi nyugdíjasok Óbuda-Békásmegyer területén, 11 helyszínen, az önkormányzat által fenntartott idős klubjában vehetik igénybe a nappali ellátást és a szociális étkeztetést.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a jövőben is aktívan támogatja a kerületi sportéletet, amiben mind a versenysport, mind a szabadidős sport helyet kap. A pénzbeli és természetbeni támogatások során új megközelítések kerültek előtérbe, így hangsúlyosabb lett a szabadidős sportolás, valamint az intergenerációs sporttevékenységek elindítása. Ez mellett lényeges elem, hogy a kerékpáros közlekedés fejlődése, ami részben a járványveszéllyel összefüggően is fejlődött, további támogatásokat kapjon, mivel a gépjárművel történő közlekedés alternatívájaként hozzájárul egy egészségesebb, és fenntarthatóbb mobilitáshoz.

A szabadidős tevékenységek sorában a római-parti plázs 2021. évi megnyitása tovább gazdagította a kerületi lehetőségeket. A Római-part természet közeli állapotának megőrzése, fejlesztése, illetve a sport és szabadidős célokra való felhasználása fontos célja Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak.

A III. Kerületi TVE uszodáját az edzések és mérkőzések közötti szabad időpontokban bárki látogathatja térítés ellenében. A kerületi lakosok pedig kedvezményes jegyet vásárolhatnak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény integrált szervezeti formában biztosítja Óbuda-Békásmegyer teljes területén az alap és szakosított ellátást, komplex ápolási és gondozási feladatokat lát el, emellett teljes körű szociális információs szolgáltatást nyújt a kerület lakóinak.

A komplex szolgáltatás az intézmény valamennyi szervezeti egységében egyformán elérhető annak érdekében, hogy a lakosság a lakóhelyéhez legközelebb kapja meg a szükséges ellátást. A szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátási formákról, az intézmény szolgáltatásairól, az ellátások igénybevételére vonatkozó szabályokkal kapcsolatos tudnivalókról személyesen, telefonon és e-mailben is naprakész információt nyújtanak, saját honlapot üzemeltetnek.

A kerületi rászoruló lakosok Óbuda-Békásmegyer területén, 10 helyszínen, az önkormányzat által fenntartott idős nappali ellátást nyújtó klubjaiban vehetik igénybe a nappali ellátást és a szociális étkeztetést. A házi segítségnyújtó és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtó szolgálat ellátását igénylők telefonon, személyesen és írásban is kérhetik az ellátást. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díját kedvezményesen, a jövedelemmel arányosan állapítják meg. A személyi térítési díjat méltányosságból csökkenthetik, vagy elengedhetik. A nappali ellátás térítési díját Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat teljes egészében átvállalja.

A kor előrehaladtával, az egészségi állapot gyengülésével az idős emberek számára az egymásra épülő szolgáltatások nyújtanak biztos támaszt. Kezdetben elegendő a szociális étkeztetés biztosítása, az önállóság szűkülésével a házi segítségnyújtás és az idős nappali ellátást nyújtó klubja elégíti ki a megváltozott gondozási igényeket. Egy-egy nehezebb élethelyzetben további lehetőség a család támogató háttérével (vagy anélkül) az átmeneti elhelyezés biztosítása, amely a „Derűs Alkony” Gondozóházban valósul meg. A Gondozóház feladata, hogy a szociálisan és/vagy egészségileg rászoruló idős emberek részére adekvát gondoskodást nyújtson, figyelembe véve az idős ember szükségleteit, igényeit, valamint az öregedés sajátosságait. Az intézmény szakmai célkitűzése, hogy

az ellátást igénybe vevők részére kiegyensúlyozott, nyugodt körülmények megteremtése mellett fizikális, mentális, ápolás-gondozást biztosítson családi környezetben.

Óbuda-Békásmegyer területén hat nyugdíjasház tartozik az Önkormányzat fenntartása alá. A beköltözni kívánók kérelmét a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság bírálja el.

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ a kerületben élő felnőtt korú fogyatékos emberek, valamint pszichiátriai betegek számára külön-külön biztosít nappali ellátást. Támogató szolgáltatás igénybevételére is lehetőség van, mely lehetővé teszi a különböző fogyatékkal élő személyek lakókörnyezetben történő ellátását, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítését, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtást. Formái személyi segítség és szállító szolgáltatás. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat közötti megállapodás értelmében a szállító szolgálat bekapcsolódott a „Könyvet házhoz” programba.

g) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A kerületi ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújtanak. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

2.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, templomok, civil szervezetek. A kerület, elsősorban a természeti környezetére, kulturális tradícióira és közlekedési kapcsolataira építve reálisan tűzheti ki célul, hogy országos és Közép-Európai viszonylatban is kiemelkedő minőségű lakó és üzleti környezetet biztosít.

Célunk, hogy a kerületben élők igényeit magas szinten kielégítő, élénk üzleti élettel rendelkező, a fővárosi, hazai és külföldi polgárok számára egyaránt vonzó, gazdag kultúrájú üzleti-, lakó- és pihenőkörnyezetet hozzunk létre, amely fejlődésének alapját a történelmi hagyományok, a kedvező természeti és gazdaságföldrajzi adottságok fenntartható, tudatos kihasználása képezi. Ez, mint cél, elérésének ideje nem konkrét, mindazonáltal a jövőkép által felvázolt állapot a fejlesztési folyamatok elkövetkező kb. 10 – 12 éves időszakára (kb. 2020-ig) jelent iránymutatást (lásd: ITS)

Az Óbudai Nyár a kerület műemléki helyszínein megrendezett, önálló műsorfüzettel rendelkező rendezvénysorozat, melynek keretében koncertek, kiállítások, színházi előadások, filmvetítések, és megannyi kulturális élmény várja az érdeklődőket. A kínálatot a kerület kulturális intézményei is színesítik. A különböző helyszíneken a gyermekek éppúgy megtalálhatják a kedvükre való játékokat, mint a nyugalomra váró nagyszülők, hisz a játszóháztól az izgalmas könyvtári eseményekig élmények sokaságát kínálja a rendezvény. A 2020. évben kitört pandémiás helyzet számos tekintetben megnehezítette, ellehetetlenítette a kulturális programok megrendezését. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat azonban a 2021. évben, figyelemmel a pandémiás helyzetre ismét elindította az Óbudai Nyár rendezvényt.

a) A közösségi élet színterei, fórumai

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál. A kerületi újság - Óbuda Újság - eljut az állampolgárok, a kerületi vállalkozások, intézményekhez. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületben működő tagkönyvtárai és az Óbudai Platán Könyvtár is biztosítja az itt élők részére a „könyvet házhoz szolgáltatást”.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a kerületben lévő „szellemi tőkét” bevonja a kerület társadalmi életébe, a kerületfejlesztési programok előkészítésébe. Az ingatlanberuházókat ösztönözi képzőművészeti alkotások, szökőkutak elhelyezésére, segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények (Balkán Csokor, Óbudai Búcsú) lebonyolításához helyszínt biztosít, az Óbudai Múzeum gyűjti a helytörténeti anyagokat, és időszakos és állandó kiállításokon bemutatja. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő.

A járványhelyzetre való tekintettel ezek a rendezvények csak korlátozottan tudtak megvalósulni, ugyanakkor várható, hogy a helyzet enyhülésével ismét színesíteni fogják Óbuda-Békásmegyer közösségét.

A kerületben működő civil szervezetek aktívak, színes tevékenységeikkel hozzájárulnak a kerület fejlődéséhez.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő, egyszemélyes nonprofit kft.-ként hozta létre az Esernyős Óbudai Kulturális, Turisztikai és Információs Pont Nonprofit Kft-t (2021-től Esernyős Kulturális és Sport nonprofit Kft.). Az Esernyős Nonprofit Kft. célja „a közösségi kulturális hagyományok és értékek ápolásának, a művelődésre, társas életre szerveződő közösségek tevékenységének, a lakosság életmódjának javítását szolgáló kulturális célok megvalósításának támogatása, továbbá a művészi alkotómunka feltételeinek javítása és a művészeti értékek létrehozásának, megőrzésének segítése”.

A kerületben működő idősök klubjai kedvelt helyszínei a közösségi életnek. Színes, változatos programkínálattal várják a fiatal nyugdíjasokat és a korábban születetteket, teret kínálnak a közösségépítésre. Kerületünk vezetése arra törekszik, hogy Óbudán, azon belül a szűkebb lakóhely szerinti közösségekben erősödjenek a kapcsolatok, közeledjenek egymáshoz az óbudai emberek. Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény klubjainak programjai szorosan illeszkednek kerületünk közösségépítő programjaikhoz. A klubok örömmel részt vesznek a kerületi közösségépítő projektekben, mint pl. bográcsos főzőverseny, vagy részvétel a „Takarítsuk ki Óbudát” akcióban.

b) Közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Az önkormányzat nem gyűjt és értékel adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett, vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz (köznevelés, szociális ellátás, egészségügy, közétkeztetés, gyermekjólét, közművelődés, stb.) való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű romák számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat.

c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat területén a közös és kölcsönös segítségvállalás mintegy 150 működő civil szervezet által végzett önkéntes munkák keretein belül valósul meg.

A szolidaritás és felelősségvállalás az itt élő magánemberek önkéntes munkáiban is megnyilvánul, amiket elsősorban a helyi civil szerveződések révén valósítanak meg.

Az adventi adománygyűjtés hagyományos eseménye a kerületnek, és ezek eljuttatása a rászorulóknak részére az ÓCSTGYK segítségével történik. Az önkéntesség egy fejlődőben lévő terület. elsősorban a környezetvédelmi jellegű önkéntességek a meghatározóak, de egyre több „szociális” és közösségi jellegű önkéntes tevékenység is megjelenik a kerületben. Távlati céljaink között szerepel ezeknek az akcióknak az összehangolással mind a feladatok, mind az önkéntesek, mind a civil szervezetek részére.

d) A helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A kerületben jelen van 12 nemzetiség, akik különböző hagyományörző programjaik révén hozzájárulnak a kerület kulturális sokszínűségéhez. A nemzetiségi önkormányzatok együttműködve a települési önkormányzattal törekszenek a kulturális önazonosság megőrzése és támogatása mellett megkönnyíteni és elfogadtatni a nemzetiségi különbözőségeket.

2.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A kerületben a rendszerváltás óta folyamatosan tevékenykedik Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, amely aktívan együttműködik az Önkormányzattal.

2.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Mélyszegénységben élőkről adathiány	A mélyszegénységben élők egyes csoportjairól, vagy a mélyszegénységhez köthető jelenségek vizsgálata, feltérképezése
Segélyezéssel, szociális transzferekkel nem lehet olyan mértékű jövedelmet biztosítani, amely a létfenntartási szükségleteket kielégíti úgy, hogy ebben a lakhatási költségek is benne vannak	A lakhatási szegénység mérséklése, a munkavállalás elősegítése, foglalkoztatás – munkalehetőségek teremtése, a rezsiköltségek csökkentése (rehabilitáció, energiatudatosság, energiatakarékosság)
Az önkormányzati bérlakás állomány a teljes lakásállomány 5 %-a. Az EU országokban ez a szám 30-35 %.	A szociális városrehabilitációs fejlesztések folytatása, a piaci alapú ingatlanfejlesztések bekapcsolása a szociális lakások számának növelésébe

Az önkormányzat törekszik arra, hogy foglalkoztatóként növelje a romák foglalkoztatási arányát, pl. azáltal, hogy intézményeikben (polgármesteri hivatal, óvodák, iskolák, egészségügyi és más intézmények) roma szakképzett és nem szakképzett munkaerőt alkalmaz.

Az önkormányzat által fenntartott, illetve támogatott közművelődési intézmények és kulturális programok kínálatában jelennek meg a cigány nemzetiségi kultúrát, mint értéket bemutató elemek is.

Helyi civil szervezetek, cigány nemzetiségi önkormányzat, a védőnő és a körzeti orvos együttműködésében tájékoztató fórumok tartása a szűrővizsgálatok fontosságáról.

3 A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

3.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Bejelentett lakosság:

Állandó népességből	2017	2018	2019	2020	2021
0-2 évesek száma	3531	3415	3223	n/a	3055
0-14 évesek száma	17862	17787	17523	n/a	16536
15-17 évesek száma	3088	3202	3266	n/a	2458

Forrás: Önkormányzati adatok

Látható, hogy a gyermekek száma fokozatosan csökken, ami egybevág az állandó népesség fokozatos csökkenésével. Ez a tény azon túl, hogy komoly hatással van a társadalmunk előregedésére, további kihívásokat is tartogat az ellátórendszer számára.

Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete:

A Gyvt 14. §. értelmében „A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A jogszabály a települési önkormányzat jegyzőjének feladatai közé sorolja a pénzbeli és természetbeni ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, illetve a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések közül a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítását.

Az önkormányzat feladata olyan, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások biztosítása, mint a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása, illetve a gyermekek átmeneti gondozása.

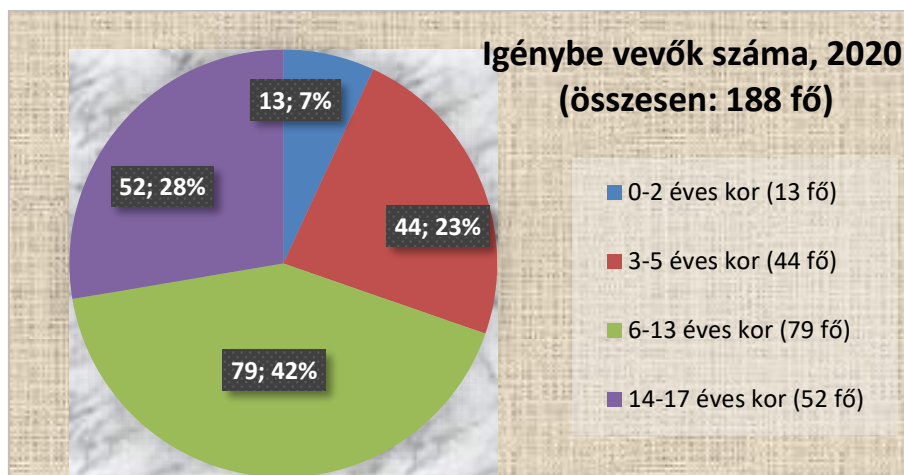
A települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint állapítja meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot (továbbiakban Rgyk.), melynek célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a természetbeni támogatásnak, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A jogszabály értelmében az egy főre eső jövedelem a családban nevelkedő gyermekek esetén nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 130%-át (37 050,-Ft), egyedülálló szülő esetében a 140%-át (39 900,-Ft).

Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén, a nappali tagozaton tanuló fiatal felnőtt részére nagykorúvá válását követően is megállapítható a kedvezményre való jogosultság, amennyiben a nagykorú gyermek a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá

válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

Kerületünkben a támogatási formát igénybevevők nagy része munkanélküli, alkalmi munkából, vagy kizárólag a gyermekek után folyósított juttatásokból tartja el családját. A szülők közül sok kizárólag alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, mely jelentősen megnehezíti a munkaerőpiacon való elhelyezkedésüket.

A hatósági intézkedéssel érintettek korcsoportonkénti bontása

Az ÓCSGYK esetmenedzserei a 2020. év folyamán 275 esetben tettek javaslatot hatósági intézkedésre, ebből 188 kiskorú esetében került sor véglegessé váló hatósági döntésre. A szakemberek 3884 alkalommal láttak el különböző hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységet.

A 2020. évi igénybe vevői korösszetétel alapján megállapíthatjuk, hogy a korábbi évekhez hasonlóan, 2020-ban is a 14-18 éves korosztály, illetve a 6-13 éves korosztály reprezentáltsága volt meghatározó. Különösen az utóbbi korosztálynál figyelhető meg az emelkedő tendencia. Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel vonatkozásában is ez a korosztály érintett a leginkább.

3.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerületben nincs szegregált, telepszerű lakókörnyezet.

3.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekjóléti Központ tevékenysége

Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztettségének megelőzése, a fennálló veszélyeztettség megszüntetése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő, önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, valamint a gyermekvédelmi

gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

A jelzőrendszer működése

A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetését, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozása szerint, a család- és gyermekjóléti szolgálatok látják el. A jogszabály négy lépcsős támogató rendszer működtetését írja elő.

Ezek a lépcsők az alábbiak:

1. a települési jelzőrendszeri felelős
2. a járási jelzőrendszeri tanácsadó
3. Kormányhivatal Járási Hivatala
4. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság.

A feladatok az alábbiak szerint oszlanak meg:

A települési jelzőrendszeri felelős tartja a kapcsolatot a jelzőrendszeri tagokkal, működteti a jelzőrendszert. Éves intézkedési tervet készít, amelyben szerepelnek az adott évre kitűzött célok, a jelzőrendszer hatékony működtetése érdekében. Évente Gyermekvédelmi Tanácskozást szervez, mely során a jelzőrendszeri tagokkal közösen értékeli a jelzőrendszer éves munkáját, felméri a jelzőrendszer működése során fellépő hiányosságokat, és megoldást találnak a zavartalan működésre.

A járási jelzőrendszeri tanácsadó szakmai támogatást nyújt a települési jelzőrendszeri felelősnek, vizsgálja a szolgálathoz beérkezett jelzések szakmai tartalmát, a jelzésekre reagálás idejét. Amennyiben problémát tapasztal, jelzi a települési jelzőrendszeri felelősnek.

A kormányhivatalok járási hivatalai (Budapesten a Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály) éves értékelést készítenek a jelzőrendszerek működéséről, a jelzőrendszeri intézkedési tervekből. Tanácsadóként segíti a jelzőrendszer működtetését.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság képzésekkel, konferenciákkal segíti a jelzőrendszer működését, valamint működteti a gyermekvédő hívószámot. (Ingyenesen, a nap 24 órájában hívható telefonos jelzési lehetőség, ami erre irányuló kérelem nélkül is anonim.)

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. NM rendelet szerint a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetésének eszközei:

- Jelzések- visszajelzések.
- Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, esetkonzultációk.
- Szakmaközi megbeszélések.
- Gyermekvédelmi Tanácskozás.
- A jelzőrendszeri intézkedési terv.

Az Intézményben a települési jelzőrendszeri felelős nyilvántartást vezet a Család- és Gyermekjóléti Szolgálathoz beérkező jelzésekről, a jelzések kapcsán tett lépésekről. Ezt a nyilvántartását minden héten megküldi a járási jelzőrendszeri tanácsadónak. A beérkező jelzések kapcsán a jelzőrendszeri felelős egyik első feladata a Szolgálat hatáskörének és/vagy illetékességének megállapítása, a jelzésből hiányzó adatok megszerzése. A jelzést a hatáskör és/vagy illetékesség megállapítását követően az illetékes Szolgálathoz juttatja el.

A Híntalovon Alapítvánnyal kölcsönösen hasznos együttműködést alakítottunk ki 2020 folyamán. Többek között Intézményünk közreműködött az Alapítvány kerületi jelzőrendszert felmérő

kutatásában, az Alapítvány munkatársai pedig a Gyámhivatallal kapcsolatos jogértelmezési vitában nyújtottak számunkra segítséget. Intézményünk óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végző szakmai csoportja, a Hintalovon Alapítvány Nemecek Programjával történő együttműködés keretében, a kerületben feladat-ellátási hellyel rendelkező óvodák, általános és középiskolák, valamint kollégiumok figyelmét felhívta az egyedi, szervezetükre szabott gyermekvédelmi irányelvek kidolgozásának, megfogalmazásának fontosságára. Tájékoztatást nyújtottunk a kerületi köznevelési intézményeknek arról, hogy ebben a folyamatban a Nemecek Program milyen segítséget, útmutatást, szolgáltatásokat biztosít a hozzájuk forduló köznevelési intézmények számára. Az Önkormányzat által szervezett élő online videó-konferencián vettünk részt intézményvezetői szinten, ahol az Alapítvány vezetőjével közösen hívtuk fel a figyelmet, a gyermekeket és fiatalokat érintő családi és intézményi veszélyeztető tényezőkre, a gyermekvédelmi jelzőrendszer fontosságára, a jelzési köteleesség elmulasztásának esetleges súlyos következményeire.

2020-ban érkezett jelzések száma és megoszlása a jelzést tevő jelzőrendszeri tagok szerint

Sor-szám	Megnevezés	Váradi Szolgálat	Kelta Szolgálat	Központ	Összes
1	Egészségügyi szolgáltató	22	28	9	59
2	Ebből (01-ből): védőnői jelzés	6	8	2	8
3	Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	38	47	35	120
4	Ebből:(03-ból) Család és Gyermejjóléti Szolgálat	30	35	6	65
5	Ebből: (03-ból) Család és Gyermejjóléti Központ	8	13	29	37
6	Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	2	0		2
7	Átmeneti gondozást biztosítók	53	48	23	53
8	Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	0	0		0
9	Köznevelési intézmény	68	68	63	199
10	Rendőrség	43	42	30	115
11	Ügyészség, bíróság	24	10	5	29
12	Pártfogó felügyelői szolgálat	8	2	2	12
13	Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	1	2	1	4
14	Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	2	0	0	2
15	Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat	0	0	0	0
16	Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	60	65	24	84
17	Önkormányzat, jegyző,	6	69	1	76
18	Járási Hivatal Gyámhivatala	38	65	269	372
19	Munkaügyi hatóság	0	0	0	0
20	Katasztrófavédelem	0	0	0	0
21	Közüzemi szolgáltatók	0	4	0	0
22	Gyermejjogi/ellátottjogi képviselő, betegjogi képviselő	0	1	1	1
23	Hivatásos gondnok	0	0	0	0
24	Javítóintézet	0	1	0	1
25	Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	6	15	1	7
26	Az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	3	13	1	17
99	Összesen (01; 03; 06–26 sorok összege)	418	372	473	1263
27	A jelzésekkel érintett személyek száma (nem halmozott adat)	345	366	412	1123

Speciális szolgáltatások, programok

Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ 2022-ban is maradéktalanul biztosította a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv-ben felsorolt speciális szolgáltatásokat. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, valamint veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a Család- és Gyermekjóléti Központ a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló, egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújtott, amelynek keretében:

- utcai és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- járási jelzőrendszeri koordinációt szervez és működtet, továbbá
- jogi tanácsadást,
- pszichológiai és pszichiátriai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
- mediációs szolgáltatást,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít szolgáltatási körében,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtetett.

Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

Az Intézményben 3 esetmenedzser és 1 családsegítő működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot.

Váratlanul felmerülő veszélyeztető probléma, krízishelyzet esetén információt, továbbá szakszerű segítséget nyújtottak a szolgáltatást igénybe vevőknek. A készenléti feladatokat ellátó kolléga bejegyzést készített, melyben az átadás–átvétel, az esemény leírása mellett, a mobilról indított hívás száma és indoka is rögzítésre került.

A 2020-as évben 28 hívás érkezett be, ez 13 hívással kevesebb volt, mint a 2019-es évben. Többségük információ kérésre korlátozódott, 4 esetben telefonon keresztül tettek jelzést, már folyamatban lévő esetekkel kapcsolatban a kerületi jelzőrendszer tagjai. Olyan krízishelyzettel nem találkoztak, mely azonnali intézkedés szükségességét vetette volna fel.

Szociális diagnózis készítés

A 2020-as évben a feladat-ellátási kötelezettség szerint egy fő, a szociális diagnózis készítéséért felelős esetmenedzser, készítette el az igénybevevő családok szociális helyzetének átfogó vizsgálatát, illetve a számukra igénybe vételre javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A tavalyi év nagy részében elrendelt járványügyi korlátozások nagyon megnehezítették a családokkal való kapcsolatfelvételt.

Kórházi szociális munka

A Központ 2005 szeptembere óta biztosítja a kórházi szociális segítői munkát. A szolgáltatás nyújtásának helye a Szent Margit Kórház, valamint a Központ Váradi utcai székhelye. A kórházi szociális segítő tevékenységet egy esetmenedzser osztott munkakörben látja el, heti 10 órában. Szakemberük a szülészeti-, nőgyógyászati-, újszülött- és fejlődés-neurológiai osztályon látja el feladatát.

A 2020-as évben kórházi szociális segítő tevékenység keretében 11 ellátott esetében 31 segítő beavatkozásra került sor. Ezekben az esetekben jellemzően a problémák halmozottan fordultak elő. A 2019-es év azonos időszakához viszonyítva ez 7 esettel kevesebb.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek speciális segítése, így a potenciálisan veszélyeztetettnek tekinthető gyermekekkel, fiatalokkal a kapcsolat felvétele és fenntartása. Ennek érdekében munkatársaik felkutatják az idejüket utcán, tereken töltő, céltalan, magatartásukkal saját testi, lelki, értelmi fejlődésüket veszélyeztető, kallódó, csellengő gyermekeket, fiatalokat, alternatívát kínálva számukra szabadidejük hasznos és produktív eltöltésére. A 1039 Budapest Víziorgona utca 7. szám alatti telephelyükön működő szolgáltatás célja, hogy a lézengő, motiválatlan, esetenként fizikailag vagy mentálisan veszélyeztetett fiatalokat bevonják a Reintegrációs Ifjúságnevelési Gócpontban (RING) részükre szervezett tartalmas szabadidős programokba.

A Békásmegyeren található RING heti 5 napon délután 14-18 óra között - tanítási szünetekben a tanítási időszakban az iskolák nyitva tartásához igazodóan - prevenciós szabadidős programokat, kirándulásokat, klubot és kreatív tevékenységet biztosít a fiatalok számára. Az utcai és lakótelepi szociális munka keretében az ifjúsági információnyújtás, tanácsadás, programszervezés tartozik a fő tevékenységeik közé.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység 2018. szeptember 1. napjától került bevezetésre a Gyvt. 39. §-ának (3a) bekezdéssel kiegészített rendelkezése alapján, miszerint a gyermekjóléti központok óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást kell, hogy biztosítsanak.

2020-ban óvodai és iskolai szociális segítőik a kerületünkben működő köznevelési intézmények 89 feladat-ellátási helyéből 81-ben végeztek aktív segítő munkát, együttműködési megállapodás alapján. Ezen belül csaknem 20.000 gyermek számára biztosították a prevenciós és gyermekvédelmi támogató tevékenységet.

A 2019/2020. tanévben 20783 fő volt (Oktatási Hivatal statisztikai adatai alapján). A 2020. év elején mindössze 7 fő, az év végén már 11 fő látta el ezt a feladatot, azonban ez a létszám még mindig nagymértékben elmaradt a jogszabályban meghatározott, a szolgáltatásra előírt létszámnormától, amely szerint minden 1000 fő, kerületi köznevelésben tanuló gyermekre, fiatalra legalább 1 szociális segítőnek kell jutnia.

2020. évben szociális segítőik 1481 egyéni, csoportos és közösségi tevékenységen keresztül 1650 főt (gyermeket, szülőt, pedagógust) értek el. Munkatársaik a köznevelési intézményekben 76 alkalommal tartottak csoportfoglalkozásokat.

Prevenációs foglalkozások keretében, amikor ezt a járványügyi szabályozások lehetővé tették, 2020-ban a gyermekneveléssel és gondozással összefüggésben, az internet veszélyeiről, valamint a bántalmazás témaköreiben tartottak az érdeklődő szülők és pedagógusok számára megbeszéléseket, csoportfoglalkozásokat. A gyermekek számára önismeret, konfliktushelyzet kezelése, időgazdálkodás, a fesztiválózás veszélyei, diák munkavállalás, pályaorientáció, emberi- és gyermeki jogok, internethasználat veszélyei, digitális lábnyom, zaklatás, környezettudatos magatartás, szociális kompetenciafejlesztés, csoportfejlesztés tematikákkal valósultak meg csoportos foglalkozások.

Szakembereik különös figyelemmel és elhivatottsággal fordultak a gyermekek felé a nyári szünetben annak érdekében, hogy a velük kapcsolatban álló kiskorúak ne maradjanak felügyelet nélkül, s a szabadidejüket hasznosan töltsék el. Munkatársaik a KLIK fenntartásában lévő két kerületi általános iskolában, az Óbudai Nagy László Általános Iskola Zápor utcai tagiskolájában, valamint a Szent-Györgyi Albert Általános Iskolában látták el feladatukat a nyári szünet idején hetente egy-egy napon. Emellett három, egyenként 12 fős tematikus napközis tábort is szerveztek a Váradi utcai székhelyünkön. Ezek a táborok lefedték az oktatási-nevelési intézmények szokásos nyitvatartási rendjét.

Az Önkormányzat az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ keretein belül biztosítja Családok Átmeneti Otthonának és Gyermek Átmeneti Otthonának a működését.

A Családok Átmeneti Otthona tevékenysége

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata által 2004. január 1-e óta fenntartott Családok Átmeneti Otthonának az ellátási területe Budapest Főváros III. kerülete.

Az Otthon megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézményi egység. Víziorgona utcai telephelye 40 férőhelyes, a 10 kiléptető lakásban pedig 48 férőhely áll rendelkezésre. A 2020-as évben a Családok Átmeneti Otthonában és a 10 kiléptető lakásban 47 családnak - 175 főnek – tudtak segítséget nyújtani. A 47 család összetétele szerint 56 felnőttből (37 anya, 19 apa) és 68 gyermekből állt.

Az intézményi elhelyezés mellett külső, kiléptető lakásokban is van lehetőség családokat elhelyezni, illetve az önkormányzati bérlakások bérlőkijelölésében az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központnak véleményformálási lehetősége van, illetve az Önkormányzat évente, meghatározott számú bérlakást kimondottan a kiléptető lakásokban élő ügyfelek bérleti jogviszonyba való továbblépése érdekében allokál.

A Gyermek Átmeneti Otthonának tevékenysége

Az Otthonban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

A szülői felügyeleti jog továbbra is megilleti a bekerülő gyermek szülőjét, azonban a gondozás és nevelés feladatát az Otthon is végzi.

A Gyermek Átmeneti Otthonának működési engedélye 12 férőhelyre szól. Az ellátást az Óbuda-Békásmegyer közigazgatási területén, valamint ellátási szerződés keretében az I. kerületi, és a Szentendrei Önkormányzat területén élő rászoruló családok gyermekeinek nyújtják. Jelenleg a 12 férőhelyes Otthon teljes kihasználtsággal működik.

b) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Óbudai Egyesített Bölcsődék

„A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést. A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és

következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott rehabilitációt és a rehabilitációt segítjük.”

Nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, amely az ellátás minden területére kiterjed. A bölcsődei szakemberek gyakorlati képzésével, és elméleti továbbképzésével folyamatosan emelik a gondozás-nevelés színvonalát.

Az Óbudai Egyesített Bölcsődék 11 telephelyen, jelenleg 958 férőhelyen (feltöltöttség 90,60%-os) segíti a területen élő kisgyermekes családokat a szolgáltatásaival. A kötelező feladatain túl időszakos gyermekfelügyelet, és 2 telephelyen játszócsoport biztosítja azoknak a kisgyermekes családoknak a közösségi élettel való találkozását, társkapcsolatok, kulturális ismeretek, a gyermekneveléssel kapcsolatos ismeretek közvetítését, - akiknek nincs szükségük, illetve nem tudják alapformában igénybe venni a bölcsődei ellátást. Immáron 5 bölcsődében került kialakításra sószoza, ahol a gyermekek immunrendszere erősödik, miközben mozgásukat és kreativitásukat fejlesztő játékokkal játszhatnak.

Egyedülálló és országosan is kivételes kezdeményezés a kerületben indult, zenei hagyományainkra épülő „Élő népzene a bölcsődében” elnevezésű program. 2017 évben az Óbudai Bölcsisiekért Alapítvány jóvoltából elkészült a Kerek Zenekar 3. CD-je „Illik a tánc” címmel. A 2018-as évben továbbra is folytatódik a zenei fejlődésgondozás a bölcsődékben, hetente szerdánként, alkalmanként 3-3 telephelyen ismerkednek a bölcsődés gyermekek a mondókákkal, népdalokkal, hangszerekkel. Az Intézményvezető célja a foglalkozás akkreditálása, országos ismeretségűvé tétele.

Az ún. „Szeretet-kapcsolat” ellátás a szülő-csecsemő-kisgyermek konzultáció keretében a szakember a szülő-gyermek kötődési, kapcsolati problémáiban próbál segíteni, a szolgáltatást igénybe vevő szülők képzett szakembertől kaphatnak segítséget csecsemő és kisgyermekkoriban olyan problémák esetében, mint a csecsemőkoriban gyakori sírás, szoptatási nehézség vagy kisgyermekkorban étkezési, alvási, viselkedési, regulációs zavarok, amelyek korai anya-gyermek kapcsolati, kötődési problémákat feltételeznek. A konzulens olyan technikákkal, megoldási módszerekkel segíti a szülőt, amivel az anya-gyermek, gyermek-anya kapcsolat jobbá tehető. A szolgáltatás elsősorban a nem bölcsődés gyermekekre irányul, akiket a családokkal kapcsolatban álló szakemberek irányítanak a konzulenshez. A szolgáltatás nem csak a kerületben, de országosan is egyedülálló a bölcsődei rendszerben.

Térítési díjköteles szolgáltatás az ún. Humánkineziológia, mozgásterápia és masszázs. A szolgáltatások a Kerék, Víziorgona 1, Makovecz Bölcsődékben vehető igénybe. Előzetes telefonos bejelentkezés szükséges, nem csak bölcsődések részére. A terápia lényege a sérült gyermekek fizikai állapotának meghatározása, és célzott fejlesztése. Cél, hogy minél több taktilis és kinezetikus inger érje a gyermekeket. A terápia támogatja idegrendszerük és intelligenciájuk fejlődését, mozgáskoordinációjuk kialakulását. A foglalkozások egyénre szabottak, és igazodnak a gyermek mozgásfejlődési szintjéhez.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény az eddigi bölcsődei és egyéb intézményekben végzett korai fejlesztési feladatokat a Pedagógiai Szakszolgálatokra bízta 2013. január 1-jétől. Amennyiben a gyermek bölcsődei nevelésben részesül, a korai fejlesztést és gondozást az intézményben látják el továbbra is, azonban a szükséges szakemberről a pedagógiai szakszolgálati intézmény gondoskodik.

Az Integrált bölcsődei csoportokban az elmúlt években kimutathatóan nőtt a részképesség zavarban szenvedő kisgyermekek száma. A korai fejlesztés előfeltétele az időben történő felismerés. A bölcsődei szakemberek tudása sok gyermek további életére meghatározó irányt, segítséget ad. Az

integrált csoportokban a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján, halmozottan sérült gyermekeket fogadnak. Gyógypedagógus, humánkineziológus fejleszt, ad tanácsot, segítséget a gyermekeket ellátó gondozónőknek, szülőknek. A kerület bölcsődéiben a tipikus fejlődésű gyermekek csoportjába fogadnak másként fejlődő gyermekeket is. A másság elfogadásának természetességét kívánják ezzel megőrizni, hiszen a bölcsődés korú kisgyermek számára a társ mássága nem ismert. Az egészségesen fejlődő gyermekek mintanyújtása felhúzó, támogató, erősítő szerepet tölt be a fejlesztésre szoruló társ életében. Logopédus szakember segíti a bölcsődébe járó gyermekek beszédindítását. A Kerék bölcsődében a Sajátos Nevelési Igényű (SNI-s) gyermekek szüleinek szülőcsoportos beszélgetést szerveznek rendszeresen, pszichológus önkéntes munkájával.

A kerület legújabb bölcsődéje a Csillaghegyi Makovecz Bölcsőde, ahol 52 férőhely biztosított, 1300 négyzetméteren kialakításra került egy sószoza, egy 300 adag étel előállítására alkalmas főzőkonyha, egy központi játszószoza, valamint külön fejlesztő szoba a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számára az ehhez szükséges eszközökkel felszerelve. Továbbá az épület korszerű energetikai megoldásokat használva, napkollektor-rendszerrel állítja elő a használati meleg vizet.

c) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Földrajzi fekvésének köszönhetően a kerület különleges adottságokkal rendelkezik. A Duna partja, a hegyvidék, számos lehetőséget nyújt a sportolni vágyók számára, ehhez nyújtanak segítséget az e területen működő civil szervezetek. Sportegyesületeink szerepet vállalnak az egészségmegőrzés, egészségnevelés feladataiból is. A kerületben közel 50 sportszervezet vesz részt a gyermekek mindennapos testmozgásának szervezésében, lebonyolításában.

Aktívan részt vesznek a kerület sportéletében, kiemelt figyelmet fordítanak a sport közösségformáló, közösségmegtartó szerepére, és hogy a kerületi gyermekek minél szélesebb körben megismerkedjenek a sport adta örömmel, a csapat által nyújtott biztonság élményével.

Nyári ifjúsági táborok

Balatonszabadi-sóstói nyári tábor célja a III. kerületi lakcímmel rendelkező gyermekek és fiatalok nyári, belföldi, szorgalmi időn kívüli (kivétel óvodák) táborozásának támogatása. Kiemelten kezeljük a 7-10 napra szóló és a szociálisan rászoruló gyermekek szállás, utazás, étkezés költségeinek csökkentésére irányuló pályázatokat.

Az Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Kft. a zenei nevelés témakörében járul hozzá a szakmai koncepció sikeréhez és ad lehetőséget arra, hogy a gyermekek elsősorban zenészek, művészek játéka, a velük való közvetlen beszélgetés által kerüljenek közel a komolyzenéhez, hangszerekhez, zenetanuláshoz.

A tábor programjainak kiemelt területei:

- angol nyelvi játékos foglalkozások, sakk alapok, bibliodráma eszközeivel történő fejlesztés,
- óbudai múzeumok és nevezetességek felkeresése, múzeumpedagógiai programokon való részvétel,
- kézműveskedés,
- társasjátékok, filmklub,
- sport, vetélkedők, természetjáró kirándulás,
- zenei nevelés,
- egészséges táplálkozás, életmód (pl. csökkentett cukor, sok zöldség és gyümölcs fogyasztás, étkezés utáni fogmosás).

Az önfelelt játék és kikapcsolódás – különös tekintettel a különös, magasabb költségű programokra – minden bizonnyal önmagában is nagy élmény a hátrányos helyzetben, nehéz életkörülmények között élő gyermekek számára, hiszen talán korábban nem volt alkalmuk részt venni hasonló élményekben, táborban. Mindezen túlmenően a szervezők határozott célja, hogy a résztvevő gyermekek esélyegyenlőségének javításához, tudásuk és képességeik fejlesztéséhez, a társas kapcsolataik, közösségekben való együttműködéséhez, az óbudai szűkebb lakókörnyezet megismeréséhez és a lokálpatrióta szemlélet értékadó, felelősségtudatot formáló kialakulásához is hozzájáruljon a nyári tábor megvalósításával.

Iskolai egészségfejlesztés

Az iskolavédőnők a munkájuk során nagy hangsúlyt helyeznek az iskoláskorúak egészségfejlesztésére, melyekre a tanítási órák keretében, általában az osztályfőnöki órákon, biológia órákon, illetve iskolai egészségnapokon nyílik lehetőségük. Az előző tanévben a koronavírus járvány miatt azonban a korábbi évekhez képest lényegesen kevesebb egészségfejlesztő programra, iskolai egészségnapra nyílt lehetőség a tanórák keretein belül.

Az iskolai órákon kívül, tanítási időn kívül különböző szakkör alkalmával segítik a tanulók iskolai versenyekre való felkészítését, elsősorban a kerületi táplálkozási vetélkedőre, csecsemőgondozási és elsősegély-nyújtási versenyekre.

Nyári táborokban végzett egészségfejlesztés

Az iskolavédőnők a gyermekek nyári táborozása során is hangsúlyt helyeznek a gyermekek egészségének megőrzésére, ezért a 2020. évben az Óbudai nagy László Általános Iskola Zápor utcai székhelyén lévő napközis táborban az iskolavédőnők részvételével hetente tartottak egészségfejlesztési alkalmakat a személyi higiéné, kézmosás, helyes táplálkozás, elsősegélynyújtás témakörében.

Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

A szenvedélybetegségekkel kapcsolatos munkában a helyi közösségek, civil szervezetek és szakemberek segítő összefogása vezethet eredményre, hiszen a különböző társadalmi problémák abban a közösségekben kezelhetők leghatékonyabban, ahol keletkeznek. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fontosnak tartja a helyi szintű közösségi és szakmai összefogást, támogatja a kábítószer-megelőzéssel és a kezeléssel foglalkozó helyi szervezeteket. Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórum a munkájával (a továbbiakban: KEF) ezeket az intézményeket fogja össze, koordináló, egyeztető tevékenységet végez.

A KEF a fenti koordináló tevékenységét a nemzeti és helyi Drogellenes Stratégia iránymutatásai valamint a tagok által megfogalmazott és elfogadott cselekvési terv alapján végzi.

A KEF kiemelt feladata az információáramlás elősegítése, a rendszeres kommunikáció elérése a tagok között. A célok megvalósításához évente cselekvési terv készül. Az aktualitásokat előtérbe helyezve alakítják programjaikat, hogy az elméleti és gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodva egyre hatékonyabban tudjon minden résztvevő eljárni egy-egy fiatal, csoport vagy akár településrész tekintetében. Ennek érdekében kiadta a „Tiszta sorok Óbudán” című tájékoztató anyagot, melyben a szenvedélybetegekkel foglalkozó kezelőhelyek, továbbá a fiatalokkal foglalkozó szervezetek találhatóak.

3.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) *a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;*

Óvodai ellátás

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában 11 óvoda (32 telephely, 4557 férőhely) működik. A fenntartó által kijelölt egyik fő feladatuk az Esélyegyenlőség biztosítása.

A kerületi óvodák tevékenységüket a pedagógiai programjukban meghatározott céljaiknak megfelelően, magas színvonalon, az éves munkatervük alapján valósították meg a nevelőtestülettel és a nevelést segítőkkel együtt. 2015-től az óvodák alapító okirataiba bekerült az integrált nevelés, amely a pedagógusoktól megfelelő szakmai felkészültséget és nagyfokú empátiát kíván. A szakbizottságok szakvéleménye alapján az integráltan nevelhető testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más fogyatékos gyermekek az intézményekbe bekerülhetnek.

Integráltan nevelhető speciális nevelési igényű gyermekek száma (fő)

			2020/2021. nevelési év	2021/2022. nevelési év
2	férőhelyet	foglaló	52	57
gyermekek száma				
3	férőhelyet	foglaló	32	45
gyermekek száma				
Összesen:			84	102

Forrás: Önkormányzati adatok

Az utóbbi időben egyre több az integráltan nevelhető speciális nevelési igényű (fogyatékos, magatartás és részképesség zavarral küzdő) gyermekek száma, ezért az önkormányzat – bár nem törvényi előírás – saját bevételei terhére fejlesztőpedagógusokat, gyógypedagógusokat, logopédusokat alkalmaz az óvodákban.

Annak érdekében, hogy az óvodapedagógusok felkészültebbek legyenek a speciális nevelési igényű gyermekekkel való integrált foglalkozásra, képzést indítottunk a Kézenfogva alapítvánnyal együttműködésben.

Ezen túlmenően az óvodai csoportok terheltségének a kiegyensúlyozására (egy adott óvodai csoportba csak meghatározott számú kiemelt figyelmet igénylő gyermek helyezhető el) munkacsoport alakult az alkalmazandó szakmai protokoll kidolgozására.

Bár a beiratott gyermekek száma az elmúlt években csökkent (2019-ben: 4331, 2020-ban: 3429, 2021-ben: 3058), a férőhelyek számának csökkentése jelenleg nem indokolt, mivel a csökkenés területi eloszlása nem egyenletes.

Közoktatás

Az Észak-Budapesti Tankerületi Központ Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének célja, hogy a 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról, valamint a 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről szellemének megfelelően valamennyi területen megelőzze Óbuda- Békásmegyer, valamint Újpest tanköteles korú

gyermekének és fiataljainak hátrányos megkülönböztetését, és elősegítse és megvalósítsa az esélyegyenlőséget a közoktatásban résztvevő gyermekek, tanulók számára. A nevelés-oktatás során megelőzik és megakadályozzák a tanulók hátrányos megkülönböztetését az egyenlő bánásmód elvének figyelembevételével. A közoktatási intézményekben megvalósítják az egyenlő bánásmód követelményét, mely szerint minden gyermeknek joga, hogy vele azonos helyzetben levő más gyermekekkel, tanulókkal azonos feltételek szerint velük azonos színvonalú ellátásban részesüljön. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a tanulók bárminemű diszkriminációjára. Tiszteletben tartják a gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait, valamint védelmet biztosít a fizikai és lelki erőszakkal szemben. Kiemelt feladatuknak tekintik a megfelelő intézményi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást. A közoktatási intézmények az oktatás során nem tesznek különbséget a társadalmi helyzetre, nemre, nemzetiségre, etnikai hovatartozásra, családi vagy egészségi állapotra, vallásra vonatkozóan. Elősegíti a szegregációmentességet és az integrált oktatás megvalósulását.

A Tankerületi Központ illetékességi területén biztosított a tanköteles korú gyermekek elhelyezése. A Tankerületi Központ 26 köznevelési intézményt tart fent a III. kerületben: 15 általános iskolát (ebből 1 iskolaszanatórium), 3 gimnáziumot, 1 általános iskola és gimnáziumot, 2 művészeti iskolát, 4 szegregált intézményt és 1 kollégiumot.

Óbudán nincs olyan feladatellátási hely, ahol 25%-nál nagyobb mértékben tér el a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók aránya a települési aránytól. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók települési aránya 0 %. Nincs olyan általános iskolai feladatellátási hely, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya 25%-nál nagyobb mértékben tér el a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók települési arányától. Egyetlen feladatellátási hely sincs, ahol a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és hátrányos helyzetű tanulók aránya meghaladná a 30, illetve 50%-ot.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat területén működő gyógypedagógiai intézmények

Feladatellátási hely neve	Fenntartó	Tanulólétszám
Budapest III. Kerületi Csillagház Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani intézmény	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	58
Budapest III. Kerületi Szent Miklós Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	69
Budapest III. Kerületi Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	87
Budapest III. Kerületi Csalogány Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	81

Forrás: Észak-Budapesti Tankerületi Központ

A szegregált intézményekben mindegyik gyermek a sérülésének és képességeinek megfelelő készségfejlesztő iskolában tanul tovább.

A Tankerületi Központ illetékességi területén működik az ország egyetlen önálló népzenei intézménye az Óbudai Népzenei Alapfokú Művészeti Iskola. A szinte már elfeledett hangszerek (duda, tekerőlant, koboz, tambura, citera) mellett ének, hegedű, brácsa, bőgő, furulya, népi játék, népszokások, szolfézs, népzenei ismeretek oktatása szerepel tananyagukban. A következő évek feladata e sikeres működés fenntartása. Kiemelkedő figyelmet fordítanak a halmozottan hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok gondozására, szereplési lehetőségek biztosításával.

Nemzetiségi oktatás két intézményben valósul meg.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27.§ (2) tanulók délutáni kötelező iskolai bentartózkodása jó lehetőséget nyújt a felzárkóztatásra és tehetséggondozásra, tanulmányi versenyekre való felkészítésre, felkészülésre, valamint a sportolási lehetőségekre. Ez minden tanuló számára biztosított.

A középfokú oktatási intézményekben hat, négy, illetve nyolc osztályos nevelés-oktatás folyik. A kerület gimnáziumai a társadalmi kihívásoknak megfelelnek, oktatási kínálatuk széles, két tehetséggondozó gimnáziumként működik, 0. évfolyam angol nyelvi előkészítő, matematika, természettudományi és nyelvi tagozaton történő oktatással. Valamennyi gimnáziumban kiemelt feladat a tehetséggondozás további fejlesztése, kihasználva a pályázatokhoz kapcsolódó lehetőségeket.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Törvényi szinten óvodánként fél állás óvodapszichológus alkalmazása az előírt. Óbuda-Békásmegyér Önkormányzata felismerve azt, hogy milyen nagy szükség van ezekre a nevelést segítő szakemberekre, minden óvodában egész státuszban alkalmaz óvodapszichológust, akik a gyerekek segítése mellett a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is nagy segítséget jelentenek. Gyógypedagógiai asszisztens és pedagógiai asszisztens is segíti az óvodapedagógusok munkáját, és minden negyedik óvodára jut gyógypedagógus.

Az óvodapedagógusok tekintetében a munkaerő-hiány itt is tapasztalható, ezért folyamatos az álláshirdetések megjelentetése. Ez azonban jelenleg nem veszélyezteti az ellátás biztonságát, azonban a jövőre nézve gondokat is okozhat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az integrált SNI, a BTMN tanulók települési aránya az országos átlagnál alacsonyabb. Az SNI tanulók aránya 6 feladatellátási helyen haladja meg az országos átlagot. Ezen arányok elsődleges oka, hogy a III. kerületben a tankerületi fenntartásban lévő feladatellátási helyek közül kizárólag ezekben az intézményekben oszlik el az integrálható SNI tanulók létszáma. Ez jelenleg az egyik legégetőbb megoldandó feladat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása során arra kell törekedni, hogy javuljon életminőségük, a korrekciós, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások segítsék elő a továbbhaladásukat, a társadalomba való beilleszkedésüket. Törekedni kell az SNI gyermekek minél korábbi óvodáztatására. Az integrált neveléshez biztosítani kell a személyi feltételeket (képzés,

átképzés, utazó gyógypedagógus), a gyógypedagógiai tanácsadást és a fejlesztésekhez szükséges tárgyi feltételeket. Az SNI gyermekek, tanulók neveléséhez és oktatáshoz szükséges a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz speciális tanterv, tankönyv és más segédletek megléte. Arra kell törekedni, hogy valamennyi általános iskolában álljanak rendelkezésre az integrációhoz szükséges tárgyi (akadálymentesítés, speciális taneszközök) és személyi feltételek. Az iskoláknak folyamatosan gondot kell fordítaniuk az elfogadó szemlélet kialakítására, az együttnevelésben részt vevő pedagógusok feladatellátáshoz szükséges kompetenciák megszerzésére. A kerületi gyermekek körében a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a többi tanulóhoz viszonyított együttes aránya nem éri el az országos átlagot, de az óvodák jelzése alapján emelkedő tendenciát mutat. Főleg az autizmus spektrum zavarban szenvedő gyermekek aránya nőtt.

A magas BTMN aránnyal rendelkező feladatellátási helyek többsége lakótelepeken lévő általános iskola. A BTMN státuszt többségében a tanulói jogviszony létrejötte után kapják meg a tanulók. A tankerület ezeknek az intézményeknek, a magas BTMN tanulói arányok figyelembe vételével, megfelelő mértékben biztosítja a fejlesztő pedagógus státuszt.

A veszélyeztetett tanulók aránya a településen, magasabb, mint az országos átlag (5%). Főként a lakótelepi környezetből, illetve az anyaothonokból érkező tanulók teszik ki a nagy részét.

A Tankerületi helyzetelemzés során megállapításra került, hogy az intézményen belüli szegregációval való veszélyeztetettség 1 intézmény esetén magas kockázatú, míg további 9 intézmény esetében kisebb mértékű veszélyeztetettség áll fenn. Ez alatt azt értjük, hogy ezeken a feladatellátási helyeken a 6. vagy 8. évfolyamon működő párhuzamos osztályokban, tanulócsoportokban a halmozottan hátrányos helyzetű vagy SNI tanulók aránya 25%pontnál nagyobb mértékben tér el egymástól. E kategóriába tartoznak azok az általános iskolai feladatellátási helyek, melyek esetében nem jelenik meg az oktatási szegregáció veszélye sem intézmények között, sem intézményen belül, ugyanakkor az eredményességi, továbbtanulási, hiányzási vagy lemorzsolódási mutatók kedvezőtlen helyzetet jeleznek.

Különösen veszélyeztetett a szegregációval: Budapest III. Kerületi Zipernowsky Károly Általános Iskola

Az intézmény a békásmegyéri lakótelepen helyezkedik el, túlnyomórészt a tízemeletes lakóházakból érkeznek ide gyerekek.

Az integrált oktatásra kijelölt általános iskolákban a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatását a következő tevékenységekkel segítik:

- korai pedagógiai-pszichológiai szűrés
- egyéni kiscsoportos terv kidolgozása
- személyközpontú bánásmód
- félévkor és év végén hatásvizsgálat
- kapcsolattartás a szakemberekkel, szülőkkel, az osztályban tanítókkal
- speciális szakemberek segítségének igénybe vétele
- tanácsadás a szülőknek
- szakszolgálatok igénybevétele
- iskolai szabadidőprogramok szervezése
- logopédus, pszichológus igénybevétele
- orvosi szűrővizsgálatok
- magatartásfejlesztő tréningek

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységi formák:

- felzárkóztató és tehetséggondozó programok
- drog és bűnmegelőzési programok
- pályaaorientációs tevékenység
- kapcsolattartás a szakszolgáltató intézményekkel

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Óvodai idegen nyelvi támogatás biztosítása szociálisan rászoruló gyermekek részére

A III. kerületi Százszorszép Óvodában 2001 szeptemberétől kétnyelvű (angol-magyar) óvodai program szerint folyik a nevelés. A programot működtető és az angol nyelvű pedagógiai asszisztensek jelenlétét, munkáját, bérézését és egyéb juttatásait biztosító Szőlőtő Kétnyelvű Oktatási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság vállalta, hogy a 2016/2017-es nevelési évtől kezdődően az Önkormányzat által meghatározott szociális szempontok alapján, az Önkormányzat által kiválasztott, szociálisan rászoruló óbuda-békásmegyeri gyermekek tekintetében a mindenkori havi díj 50 %-át kitevő kedvezményt nyújt. A támogatott gyermekekről az Önkormányzat előkészítő munkacsoportja tesz javaslatot, mely alapján a polgármester dönt adott év május 31-ig.

Néphagyományok az óvodában

Fontos, hogy a népi hagyományokkal, valamint a népzenevel minél korábbi életkorban megismerkedjenek a gyermekek. Ennek elősegítésére az Óbudai Népzenei Iskola programsorozatát dolgozott ki a III. kerületi óvodák számára, amelynek célja a magyar zenei anyanyelv megismertetése, szakmai segítségnyújtás az óvodapedagógusoknak a néphagyományok óvodai használatához, intézményi együttműködés kiépítése az Óbudai Népzenei Iskola és a kerület óvodái között.

2020-ban a pandémiás helyzet miatt ezek a foglalkozások elmaradtak, de a 2021-2022-es tanévben tervezzük az újraindításukat.

Zoo ovi

A környezettudatos nevelési program kísérleti jelleggel indult, de rövid idő alatt nagy népszerűsége lett szert mind a pedagógusok, mind a gyermekek körében.

Az Almáskert Óvoda Óbudai Csicsergő Tagóvodája és az Elveszett Állatok Gyógyító, Ellátó, Elhelyező Alapítvány létrehozott egy olyan óvodai csoportot, ahol emelt szintű természet- és állatismeret oktatást valósítottak meg.

A program a pandémiás időszakban szünetelt, de újraindítása tervben van.

Óvodai úszásoktatás

Két helyszínen, a Római Teniszakadémián és a Vízművek Zrt. uszodájában van lehetőségük ingyenes úszásoktatásra a nagycsoportosoknak. Az úszásoktatás 5 szakaszra lett felosztva. Az edzések idejének kijelölésében fontos szerepe van az óvodai napirendnek. Az edzések periódusa 6 hét, heti 2 alkalommal. Az Önkormányzat nyújtotta ingyenes úszásoktatásnak nagyon örültek a szülők, hiszen azok a családok is lehetőséget kaptak, akiknél addig nehézséget okozott gyermekük sportolásának megoldása.

Az Önkormányzat nyújtotta ingyenes úszásoktatás a pandémiás időszakban szünetelt, de a2021/2022-es nevelési évben folytatódik.

Mimó és Csipek

A 2016/2017-es nevelési évtől az Európalánta Közhasznú Egyesület számára az önkormányzat lehetőséget biztosított arra, hogy kiegészítsék az óvodai programokat, foglalkozásokat. A nevelési évben a tervezett 6 óvoda látogatása megvalósult, a bábelőadások után a délelőtti Öko-Kalandok Játszóház segítette elmélyíteni a hallottakat. Mimó és Csipek kalandjai által óvodásaink könnyebben megértik, hogy a környezet-, és természetvédelem nem önmagáért van, hanem az egészség, kiegyensúlyozott emberi élet alapfeltétele. Az Egyesület a pandémia alatt is tartott online oktatást az óvodások részére. 2021-ben az egyesület neve Bábozd Zöldre Környezeti Nevelési Egyesületre változott.

Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány

Az Önkormányzat 2020 szeptemberében kereste meg a Hintalovon Gyermekjogi Alapítványt azzal a céllal, hogy szakmai támogatást nyújtson egy olyan komplex program kidolgozásában, amely a gyermekekkel szembeni bántalmazás esetek megelőzését és hatékony kezelését szolgálja. A szakmai együttműködés részletei: igényfelmérés, auditálás, a képzések helyi rendszerének kiépítése, mentorálás, érzékenyítés.

A bántalmazás témájában hosszú távú építkezésre van szükség, hiszen a mindennapi gyakorlattal és tapasztalásokkal sokféle hatás éri a szakembereket, ezeket időről időre rendszerezni kell és újrakeretezni. További cél, hogy speciális bántalmazási területekről is beszélni lehessen (online zaklatás, internetes erőszak, a gyerekek szexuális kizsákmányolása, idősekkel szembeni erőszak, hatalommal való visszaélés a munkahelyen stb.)

Óvodai Iránytű

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata nagy figyelmet fordít arra, hogy a leendő óvodások családjai tájékozottak legyenek. A hagyománnyá vált Szülői Fórumon szakemberek igyekeznek több oldalról kielégítő információkat adni az óvodakezdéssel kapcsolatban. Nyílt napok időpontjairól a honlapon és az Óvodai Iránytűben tájékozódhatnak, ahol minden III. kerületi óvodával kapcsolatos információt megtalálhatnak.

Bár a járványhelyzet miatt 2020-ban és 2021-ben nem került megrendezésre a Szülői Fórum, minden óvodáról készült egy rövid videofilm, melyből a szülők tájékozódhatnak az adott óvoda nevelési elveiről, programjairól.

Szülői Fórum

A Köznevelési és Kulturális Főosztály, valamint Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálatával által szervezett szülői tájékoztató fórum leendő óvodások szülei részére. A résztvevők hasznos információkkal gazdagodhatnak a III. kerületi óvodákról, az óvodai beszoktatásról, a nevelési év kezdetén szükséges előkészületekről, valamint a gyermekek egészségének megőrzéséről az új közösségben. Az előadásokat követően a szervezők válaszolnak a felmerülő kérdésekre is.

2020-ban és 2021-ben a járványhelyzet miatt nem került megrendezésre a program.

Láthatósági mellény

Az elmúlt években a III. kerületi oktatási intézmények láthatósági mellényt kaptak. Az intézkedés célja, hogy valamennyi óvodás és kisiskolás korú gyermek részére biztosítsuk az intézményen kívüli, minél biztonságosabb közlekedést.

A környezettudatos nevelésért!

2013-tól, minden évben kiírja az Önkormányzat a kerületben működő oktatási-nevelési intézmények számára, a környezettudatos nevelés elősegítése érdekében.

A támogatás a következő tevékenységekre fordítható:

A környezettudatos gondolkodást népszerűsítő, ismertető és erősítő céllal

- kirándulás, látogatás szervezése nemzeti parkokba, állatkertbe, vadasparkba, természetvédelmi területre
- környezetvédelemmel, természetvédelemmel kapcsolatos helyszínek meglátogatása
- környezetvédelmi oktatással kapcsolatos tevékenység
- iskolakert létrehozása
- A járványhelyzet miatt sajnos ezeket a programokat nem lehetett megvalósítani, de a 2021/2022-es nevelési évtől - a járványhelyzettől függően – tervben van újraindítása.

Bursa Hungarica

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat évről-évre csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerhez.

Az ösztöndíjrendszer célja a már felsőoktatásban tanuló vagy a továbbiakban tanulni kívánó, szociálisan hátrányos helyzetű, kerületi állandó lakcímmel rendelkező fiatalok támogatása.

Érettségizőknek könyv, beszállókártya

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata minden évben megajándékozta a kerületi végzős középiskolásokat Óbudához kapcsolódó ajándékokkal, programokkal. 2019 óta kuponokat kapnak, melyeket gasztró-helyszíneken, strandokon vagy 2021-től csoportos hajózásra válthatnak be. A kuponcsomag 4 kártyából áll: egy narancssárga strand-kuponból, mely ingyenes belépési lehetőséget biztosít a ballagó diáknak a Római Strandfürdőbe vagy a Lupa Beach Vízi élménypartjába, egy kék koncert-kuponból, melynek beváltásával 2 alkalommal ingyen mehetnek a Kobuci kertben szervezett koncertekre, egy zöld élmény-kuponból, mely részvételi lehetőséget biztosít a Pénzügyőr SE Telep evezős-hajós programján, valamint egy lila gasztró-kuponból, melynek beváltásával 6 gasztró-helyszín közül választhatnak, ahol egy meghatározott értékben ingyen fogyaszthatnak.

3.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A hozzáférhetőség javítása: Intézményekről, ellátási lehetőségekről, szolgáltatásokról, aktuális programokról	Az információs csatornák bővítése, célzottabbá tétele, a tartalmak átláthatósága, egyenlő esélyű hozzáférhetősége

Infrastrukturális fejlesztések és állagmegóvások elvégzése, a működtetési hatékonyság (pazarlás elleni fellépés) hiányosságai	Pályázati és egyéb források (pl. önkéntes, vagy társadalmi felelősségvállalás) felkutatása és bevonása, a működtetési hatékonyságot növelő képzések indítása
Növekvő arányszámú speciális nevelési, gondozási igényű gyermekek az ellátórendszerben, a fejlesztési, ellátási együttműködések esetlegessége, tagoltsága	a speciális nevelési, gondozási igény során érintett szakemberek közti információáramlás fejlesztése
Társszakmák közötti együttműködés során az információáramlás esetlegessége, felelősségi és kompetenciahatárok kijelölésének hiányosságai	több kapcsolattartó kijelölése, folyamatos kapcsolattartás kereteinek a kidolgozása, rövid és középtávú célok, beavatkozások tervezése és rögzítése
A munkaerő-hiány jelensége az intézményekben, a szakemberek utánpótlásának kockázata	a meglévő munkaerő megtartása anyagi és nem anyagi ösztönzők bevezetése, felsőoktatási ösztöndíjprogramok indítása
A korrekcióra nagyobb hangsúlyt fektet az ellátórendszer, mint a prevencióra	Preventív intézkedések preferálása

4 A nők helyzete, esélyegyenlősége

4.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem minden esetben könnyű észrevenni. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni, mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni. Ez számos esetben csak közvetett módon, vagy több adat egymáshoz viszonyítása során lehetséges.

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A III. kerületben a nők és férfiak aránya a 2022. januári adatok alapján nő: 54%, illetve férfi: 46%. Ez az arány érdemben nem tér el a Budapesten számított aránytól.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Foglalkoztatási adataikat tekintve nem érhető el kerületi szintű adat a nők foglalkoztatottságáról a KSH rendszerében, azonban közvetett számítások alapján foglalkoztatási rátájuk alacsonyabb a férfiakénál.

Ha a munkanélküliségi adatokat tekintjük, akkor megfigyelhető két alapvető jellemző, melyek szerint a nők helyzete a munkaerő-piacon rosszabb, lévén számuk magasabb az álláskeresők körében, másrészt a 2020. évben kitört koronavírus járvány nagyobb arányban érintette őket. Ez az érintettség leginkább az őket foglalkoztató gazdasági ágazatok járványhelyzetnek való kitettségét jellemezte, ami munkapiaci jelenlétüket sújtotta.

A III. kerületi regisztrált álláskeresők éves átlagléttszáma (fő)

Év	Férfi	Nő
2016	544,41667	736,75
2017	468,16667	626,5

2018	372	534,0833
2019	421,91667	537,5
2020	876,70833	1064,333
2021	703	874

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Tovább rontja a nők helyzetét, hogy arányuk a 180 napon túli álláskereső körében minden vizsgált évben meghaladta az 50%-ot.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A munkanélküliek száma és a programokon résztvevők száma arányaiban nem tér el jelentősen, így a programokon való részvétel nem jelent a részt vevő nőknek nagyobb nehézséget a férfiakhoz képest, viszont a munkanélküliek számához képest a képzési programok száma és a képzésben részt vevők száma alacsony.

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

ennek kiküszöbölése érdekében a visszatérés segítése, akár atipikus foglalkoztatással, akár a bölcsődei férőhelyek számának növelésével, vagy biztosításával, vagy alternatív napközbeni gyermekellátással támogatva, illetve ezen szolgáltatások igényekhez igazításával megkönnyítheti a nők újbóli munkaerő-piaci integrációját.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az elérhető adatok alapján csak becsülni lehet az alacsony iskolai végzettségű nők számát. 2021-ben a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező nők száma 165 fő lehet (összesen 300 fő).

A képzési programok számának növelése és a képzések hatékonyabbá tétele érdekében ennek a területnek a kutatására a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Helyi adatok nem állnak rendelkezésre, az Egyenlő Bánásmód Hatóság pedig fővárosi kerületekre lebontva nem rendelkezik adatokkal.

4.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi bölcsőde, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A bölcsődei és az óvodai férőhelyek számának alakulása közel állandó, és követi a felmerülő igényeket. Jelenleg 984 bölcsődei, és 4557 óvodai férőhely áll a kerületi gyermekek rendelkezésére. A beíratott gyermekek száma alapján sehol nem éri el a gyermeklétszám a 100 %-ot, sőt az óvodák tekintetében egy erőteljes csökkenés tapasztalható az elmúlt két évben:

Év	A nevelési évben beíratott gyermekek száma (fő)
----	---

2019	4331
2020	3429
2021	3058

Forrás: TEIR és saját gyűjtés

A csökkenés mögött meghúzódó okok összetettek lehetnek, és egyik ilyen a településről való elvándorlás, ami Budapest egészét érinti.

Ami azonban a nők helyzete szempontjából lényegesebb, hogy a családi munkamegosztásban még mindig nagyobb mértékben hárulnak rájuk a gyermeknevelési feladatok. Ez annak tükrében lényeges, hogy az óvodákban folyamatosan növekszik a hátrányos helyzetű és az integráltan nevelt speciális nevelési igényű gyermekek aránya. Ez egyrészt előrevetít egy fokozottabb gondozási előéletet, ami akár részben nehezíti a visszatérést a munkába, illetve a jövőbeni gondozási feladatokra is hatással lehet, másrészt többletkölségként jelenik meg a gyermek további – intézményrendszeren kívüli fejlesztése. Az intézményrendszerben elérhetőek a fejlesztőpedagógiai szolgáltatások, de a tapasztalatok szerint a családok ezen felül is igénybe vesznek további fejlesztő szolgáltatásokat.

A bölcsődei ellátás esetében a nehézséget inkább az okozza, hogy a kerületben erős területi egyenlőtlenség figyelhető meg az igénybevevői oldalról. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy míg az óbudai részen nagyobb az igénybevevői létszám, addig a békásmegyeri városrészen kisebb.

Az óvodák és bölcsődék folyamatos fejlesztése, az igények monitorozása révén elősegíti a nők munkaerő-piaci helyzetének a javulását, ami közvetve hozzájárul esélyegyenlőségük erősödéséhez.

A családbarát szemlélet elterjedése és megvalósulása lényeges célkitűzés, mivel a munkavállalók ösztönzésének és megtartásának egyik olyan módszere, amihez nem kapcsolódik közvetlen anyagi juttatás.

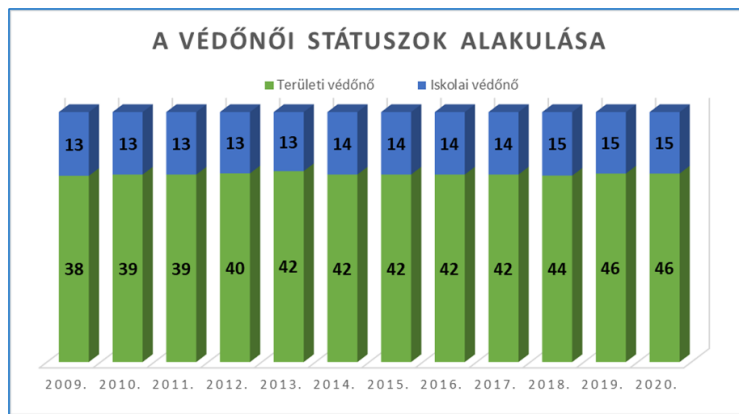
A Polgármesteri Hivatal ebben a tekintetben előremutató lépéseket tett, azzal, amikor közvetett módon segíti a kisgyermekes családok helyzetét az apáknak szóló munkaidő kedvezményrel. (A kisgyermek gondozási feladatok elsősorban a nőkre hárulnak, így az apák „mentesítése” a munka alól közvetett módon hozzájárul a nők tehermentesítéséhez.)

4.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A védőnők 8 telephelyen végzik a preventív tevékenységüket. A Tanácsadók jól felszereltek, az eszközellátás és a munkafeltételek egyaránt adottak. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma ideálisnak mondható, bár védőnői körzetenként nagy változatosság jellemző a gondozott családok szociális összetétele tekintetében.

A kerületi védőnők az intézmény 8 telephelyén (1 központ, 7 tanácsadó), a kerületi gyermekorvosi rendelők mellett található védőnői tanácsadóknak dolgoznak. A Vöröskereszt u. 9-11. szám alatt a kerület iskolavédőnőinek helyet adó Iskolavédőnői Központ is található. A Tanácsadók jól felszereltek, az eszközellátás és a munkafeltételek egyaránt adottak. Gyermekbarát környezetben, szoptatásra és pelenkázásra alkalmas terekkel, baba-sarokkal várja a családokat.

Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat a 2020. évben 69 dolgozót foglalkoztatott, mely létszám 2019. évhez képest nem változott. A 2020. évben a védőnői ellátás 46 területi és 15 iskolavédőnői státusszal valósult meg, melyekben a főiskolai oklevéllel rendelkező védőnő szakdolgozók végezték egészségügyi tevékenységüket.

Forrás: Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálata

A 2020. évi demográfiai adatok a védőnők által gondozott III. kerületi lakosság körében:

- Élve születések száma (újonnan nyilvántartásba vett újszülöttek): 1189 fő
- Késői magzati halálozás (Halvaszületések) száma: 4 fő
- 1 éven aluli veszteség (Csecsemőhalálozás): 2 fő
- Koraszülöttek (2500-g kisebb súllyal született újszülött) aránya: 1,6 % - 19 fő
- Gondozott családok száma: 6531 család

Területi védőnői ellátás

A területi védőnők a várandós anyák és a 0 – 7 éves gyermekek védőnői ellátását végzik. A területi védőnő feladatát az ellátási területén lakcímmel (III. kerületi állandó lakcím vagy tartózkodási hely) rendelkező családokon túl a körzetében jogszerűen tartózkodó azon személyeknél is végzi, akik az ellátás iránti igényüket a védőnőnél bejelentik vagy felkeresik őt (átmeneti tartózkodás esetén).

Munkáját a védőnői tanácsadóban, a családlátogatások alkalmával a családok otthonában, valamint a körzetéhez tartozó óvodákban végzi. A területi védőnő feladatai: nővédelem, a várandós anyák gondozása, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a család-tervezéssel kapcsolatban; a 0-6 éves korú gyermekek gondozása, az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása. A tanácsadóhoz tartozó területi védőnők szervezeten, külön időpontban végzik a körzetükhöz tartozó várandós és csecsemő tanácsadását és az önálló védőnői tanácsadásokat. Valamennyi védőnő mobiltelefonnal rendelkezik, melyen munkaidőben rendelkezésre áll a gondozottak részére.

III. kerületi védőnői ellátás mutatóinak alakulása a területi védőnők által gondozott várandósok és 0-7 éves korú gyermekek száma alapján (2020. december 31-i adatok):

- Várandós anyák száma: 858 fő
- 0-35 hónapos korú csecsemők kisdedek száma: 3270 fő
- 3-6 éves gyermekek száma: 3905 fő
- 7-16 éves otthon gondozott gyermekek száma: 2 fő

Ingyenes egészségfejlesztési programok

Légzésfigyelők bérlése

A légzésfigyelő készülékeket a Gyermekeinkért '91 Alapítvány támogatásával szerezte be az Önkormányzat. Jelenleg összesen 30 db légzésfigyelő áll rendelkezésre. A készülékeket a III. kerületi

rászoruló családoknak egészségügyi indok alapján (pl. koraszülött, iker, egészségügyi probléma) ingyenesen lehet igényelni, melyet fél évre, ingyenes használatra biztosít az Önkormányzat a családok számára. A védőnők képezik a garanciát arra, hogy valóban rászorult családokhoz kerüljenek a készülékek. A szolgáltatást a 2020. évben – a veszélyhelyzet alatt is biztosították a családok számára.

Anyatejes Táplálást Támogató Védőnői Tanácsadás

Az Anyatejes táplálást támogató védőnői tanácsadás során az intézményünk védőnője a Gyenes utcai Védőnői Központban fogadta azokat az édesanyákat, akiknek kérdésük, nehézségük van a szoptatással kapcsolatban. Emellett várandósok számára is kiscsoportos felkészítéseket hirdetünk. Emellett online szoptatási tanácsadást is hirdettek a kerületi kismamák számára, valamint az intézmény honlapján és a Facebook-oldalon is szakmai cikkeket, oktató videókat jelentettek meg a védőnők a témában.

Baba elsősegély foglalkozások

A Védőnői Szolgálat a Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezet III. kerületi Kirendeltségének közreműködésével 2019. évben indította el a tanfolyamot, ami nagy népszerűségnek örvend a gyermeket váró párok körében. A tavalyi évben a veszélyhelyzet miatt a korábban tervezett 10 alkalom helyett összesen 6 alkalommal tudtuk a programot megszervezni, ezúttal kisebb csoportokban fogadtuk a családokat, így a 2020. évben kb. 60 gyermeket váró pár és kisgyermekes család részesült a képzésben. A képzés az Egészségfejlesztési Iroda támogatásával az óbudai családok számára ingyenes volt.

A foglalkozás során a leendő vagy már gyakorló kisgyermekes szülők felkészülhetnek arra, hogy egy esetleges vészhelyzet esetén hogyan tudják elhárítani a közvetlen életveszélyt a mentők kiérkezéséig, valamint higgadtan és szakszerűen elsősegélyt tudjanak nyújtani a gyermekkorban leggyakrabban előforduló balesetek esetén.

Az ismeretek elsajátítása elméleti és gyakorlati oktatással (csecsemő és gyermek AMBU segítségével), szakképzett előadóval valósul meg.

A program az év során két különböző helyszínen érhető el a kisgyermekes családok számára: Óbudán, az ÓKK-ban és Kaszásdűlőn a Magyar Vöröskereszt Budai Régiójának székhelyén a Szőlőkert utca 6. szám alatt.

Európai Méhnyakrák Megelőzési Hét

2020-ban már az óbudai egészségügyi intézmények is csatlakoztak az Európai Méhnyakrák Megelőzési Héthez, melyben Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat, mint helyi „Mályvavirág Nagykövet” tevékenykedett. A programokban a kerületi egészségügyi járó – és fekvőbeteg ellátó intézményei, a Szent Margit Rendelőintézet és a Szent Margit Kórház is közreműködött.

Az Európai Méhnyakrák Megelőzési Hét keretében Magyarországon a Mályvavirág Alapítvány országos kampánya 2020. január 20. és 26. között zajlott.

A Mályvavirág Alapítvány támogatásával a csatlakozott „Mályvavirág Nagykövek” országszerte közel 150 településen tartottak a témához kapcsolódó különféle ismeretterjesztő előadásokat, rendezvényeket, közös gyöngyfűzéseket.

Az akció célja az volt, hogy sokkal intenzívebben kerüljenek a figyelem középpontjába a méhnyakrák, a HPV és a betegséghez kapcsolódó megelőzési lehetőségek.

Baba-mama klubok

Az intézmény védőnői a kerület több pontján, nagyobb számú, csoportos egészségfejlesztési lehetőséget - baba-mama klubokat, szülésre felkészítő foglalkozásokat, vagy a babamasszázs tanfolyamokat és baba-mama tornát – kínálnak a családok felé ingyenesen, melyeknek közösségépítő hatása is van.

4.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni, illetve a családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján jelentős probléma.

A családon belüli erőszak visszaszorítása és az áldozatok védelme, hatékony segítése érdekében 2009. október 01-én hatályba lépett a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény. Ezen jogszabály a rendőri riasztást követően biztosítja az áldozat emberi méltóságához fűződő jogainak érvényre jutását, hiszen lehetőséget és egyben kötelezettséget is ró a Rendőrség számára azon esetekben történő alkalmazására, amikor a helyszíni intézkedése során észleltek alapján a hozzátartozók közötti erőszakra megalapozottan lehet következtetni – függetlenül attól, hogy a családon belüli erőszak áldozata a rendőrséggel együttműködő-e, avagy sem. Mindemellett pedig a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 212/A. §-a immáron önálló tényállási elemként kezeli a családon belüli erőszak elkövetésének leggyakoribb módozatait a „Kapcsolati erőszak” törvényi tényállásában.

A jogszabályi háttér átalakulása komoly mérföldkövet jelentett a családon belüli erőszak ösztársadalmi megítélésének átalakulásában, azonban feltételezhető, hogy a látencia továbbra is igen magas ezen cselekmények esetében – legalábbis ez látszik igazolódni a BRFK III. Kerületi Rendőrkapitányságon évente regisztrált ideiglenes megelőző távoltartó határozatok, valamint kapcsolati erőszak miatt indított eljárások alacsony számából.

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: ÁSZER) 2015. december 11. napján alakult meg, a bűncselekmények áldozataivá vált személyek hatékonyabb, helyi szintű segítése érdekében. Az ÁSZER tagszervezetei a kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, valamint az áldozatokkal kapcsolatba kerülő állami, illetve civil szervezetek, egyházak képviselői.

Az ÁSZER céljának megvalósítása érdekében hatékonyabb kommunikációt szeretne kialakítani a kerületben működő szakemberekkel, intézményekkel illetve az áldozattal kapcsolatba kerülő szervezetekkel. Az ülések témája az éves munkaterv alapján került összeállításra.

Óbuda-Békásmegyeri Áldozatsegítő program

Az Önkormányzat a családon belüli / párkapcsolati erőszak visszaszorítása érdekében – tekintettel a területen tapasztalható magas látencia miatt (alacsony számban jutnak el bejelentések a jelzőrendszerbe) áldozatsegítő programot indított. Ennek egyik első lépéseként egy széles körű civil szervezeti együttműködést kíván kialakítani. Egyik célja a programnak, hogy a családon belüli / párkapcsolati erőszak áldozatai a megfelelő garanciák mellett tudják jelezni érintettségüket, így segítve hozzá őket a szakszerű ellátáshoz (a jelzőrendszerbe való becsatornázódáshoz).

4.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata által 2004. január 1-e óta fenntartott Családok Átmeneti Otthonának az ellátási területe Budapest Főváros III. kerülete.

Az Otthon megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézményi egység. Víziorgona utcai telephelye 40 férőhelyes, a 10 kiléptető lakásban pedig 48 férőhely áll rendelkezésre.

A 2020-as évben a Családok Átmeneti Otthonában és a 10 kiléptető lakásban 47 családnak - 175 főnek – tudtak segítséget nyújtani. A 47 család összetétele szerint 56 felnőttből (37 anya, 19 apa) és 68 gyermekből állt.

Az intézményi elhelyezés mellett külső, kiléptető lakásokban is van lehetőség családokat elhelyezni, illetve az önkormányzati bérlakások bérlőkijelölésében az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központnak véleményformálási lehetősége van, illetve az Önkormányzat évente, meghatározott számú bérlakást kimondottan a kiléptető lakásokban élő ügyfelek bérleti jogviszonyba való továbblépése érdekében allokál.

4.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők szerepe a kerületi közéletben több szinten is megjelenik. Országgyűlési képviselője a kerületnek nő, ugyanakkor a polgármester férfi. Az Önkormányzat vezetése férfiakból áll, a 22 tagú Képviselő-testületben a nők száma 4 fő.

A Polgármesteri Hivatalban a női munkavállalók aránya 75%. Az önkormányzati intézmények vezetői körében jelentős a nők aránya. A helyi civil szervezetek körében is magas a női vezetők aránya, ami hozzájárul a nők közéletben betöltött szerepének erősödéséhez.

Ezek mellett azonban szükséges tovább erősíteni a nők helyzetét, főképp a döntéshozói területen, illetve olyan közéleti helyzetekben és szerepekben, amelyek túlmutatnak a nők esetében megnyilvánuló sztereotípiákon.

4.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, és a 45 év feletti nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan azt vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák, és azok a jelenségek, amik egy-egy szakma elnőiesedésében, vagy akár a nők előmenetelében mutatkoznak meg.

A társadalmunkban az adatok alapján egyre többen érik el az időskort (60+). Már a 60 év felettek körében is jól megfigyelhető a nők számának nagyobb aránya a férfiakéval szemben. Az állandó népességben a 60 évesnél idősebb nők száma a hasonló korú férfiakéval szemben közel 70%-al több, ami célzott erőfeszítéseket kíván meg mind az intézményrendszerrel, mind a területen működő civil szervezetektől.

A nőket érintő társadalmi problémák tekintetében kevés adattal rendelkezünk. Az önkormányzati kezdeményezésű programok száma kevés. A terület alaposabb kutatást igényel. A feltárt problémákat civil szervezetek bevonásával célszerű megoldani.

4.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A területre vonatkozó specifikus adatok nem állnak a rendelkezésünkre. A területtel több szakmaterület foglalkozik, és nem érnek össze minden esetben az információk (széttagoltság, eltérő jogi értelmezések)	Vagy a célcsoport, vagy a területen felmerülő jelenségek specifikus vizsgálata, a különböző szakterületi szereplők együttműködésének erősítése
Nőket támogató közösségek hiánya, a közéletben való részvételük korlátozottsága	A nemek közti esélyegyenlőséget támogató együttműködések fejlesztése, a nők számára fontos közügyek, és a közéletben való megjelenésük támogatása, hangsúlyosabbá tétele
Hátrányos megkülönböztetés, családon belüli erőszak eseteinek bejelentése kevés	Az eljáró hatóságok elérhetőségeire felhívni a figyelmet, megfelelő tájékoztatás, segítségnyújtás
a nők munkaerő-piaci helyzete a gyermekvállalást követően gyenge, a gyermekek napközbeni ellátásának területi és igénybevevői eloszlása erős egyenlőtlenségeket mutat	A 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése tekintettel a területi, és az igénybevevői szükségletekre (kapacitások eloszlása, felügyelet mértéke, speciális étkezési igények)

5 Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

5.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2021-ben a kerületben a 60 éven felüli lakosok aránya az állandó népességen belül 28,5%, mely folyamatosan nő.

A 65 év felettek állandó népességen belüli arányának folyamatos növekedése – 2019-ben 22,8%, 2021-ben 23,6% - a társadalmunkra jellemző elöregedési mintát mutatja. Várható tehát, hogy az idősök ellátása a jövőben is nagy, meghatározó szerepet kap a szolgáltatásaink körében. Annak érdekében, hogy az idősök, és maga az időskor egészségben és aktívan teljen, számos megelőző, illetve fenntartó jellegű szolgáltatást igényel és olyan preventív megoldásokat, melyek ma még az innováció, illetve a kísérleti szakban vannak. Ugyanakkor a társadalmi elöregedés kockázatai közé kell emelni nem csak az egészségügyi és a szociális ellátórendszerek teljesítőképességét, hanem az aktív munkából kikerülő emberek által okozott gazdasági termelés hiányát is.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete a kerületben élő idősök életkörülményeinek javításáért érzett felelősségére tekintettel, továbbá annak érdekében, hogy az Önkormányzat tevékenységében eredményesebben érvényesüljenek az idősök érdekei, 529/ÖK/2009. (IX.30.) számú határozatával létrehozta Óbuda-Békásmegyer Idősügyi Tanácsát. 2017. május 1-től Óbuda-Békásmegyer Idősügyi Tanácsa elnevezés új névre Óbuda-Békásmegyer Idősök Tanácsára módosult, illetve új ügyrend került elfogadásra.

A Tanács tagjai: az Önkormányzat részéről Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat polgármestere, a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság elnöke, az Idősügyi Tanácsnok, Szociális Főosztály

vezetője, Pénzügyi és Intézményi Osztály vezetője, Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil és Nemzetiségi Osztály vezetője. A Polgármester által felkért szakemberek, akik a kerületben működő idősellátásban tevékenykedő szociális intézmények és szervezetek, valamint a kerületi idősök érdekképviseletét ellátó szervezetek képviselői, továbbá az Országos Idősök Tanácsának képviselője, a Budapest Főváros Kormányhivatal III. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztályának vezetője, a Fővárosi Önkormányzat Szociálpolitikai Főosztályának vezetője, a Szent Margit Kórház főigazgatója, valamint a Rendelőintézet ügyvezető igazgatója.

A Tanács elnöke: Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyér polgármestere.

A Tanács feladatai a következők:

- az idősöket érintő problémák feltérképezése, szükségleteik feltárása és összegyűjtése, megoldásukra javaslatok kidolgozása és továbbítása a Képviselő-testület, valamint helyi és országos szervek, szervezetek felé;
- a kerületi idősök érdekeinek képviselete;
- közreműködés az Idősök Világnapjával összefüggő kerületi felkészülésben, illetve programokban;
- a kerületi idősök életkörülményeit közvetlenül érintő helyi jogszabályok, illetve más döntések előkészítéséhez javaslattétel;
- a Tanács munkájáról szóló éves jelentés összeállítása.

A 2020-ban kitört koronavírus járvány jelentősen befolyásolta az idősök helyzetét. a korlátozó intézkedések révén. Bár ezek az egészség védelmében születtek, hatásukra felkészülni nem lehetett. A társas kapcsolatok beszűkülése, a bezárkózottság, a magány, és az ezekből fakadó kiszolgáltatottság érzése, valamint a járványhullámok korosztályt érintő hatásai (az elhunytak körében az idősök magas aránya), azonnali, közös cselekvést kívánt meg mindenkitől.

5.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az időskorúak foglalkoztatása változóban van. Ennek egyik elsődleges oka az aktív korúak körében fellépő munkaerő-hiány. Enyhítésükre több jogszabályi könnyítést vezettek be, de a járványhelyzet egyelőre megakadályozta, hogy ezeknek a szabályoknak a hatásait érdemben megvizsgáljuk. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a 65 évesnél idősebbek foglalkoztatása csak átmeneti módon segíti az érintetteket és a munkaerő-piacot.

Jelenleg nem állnak rendelkezésre adatok a 65 évesnél idősebbek foglalkoztatottságára vonatkozóan.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Önkormányzatunk „Idősbarát önkormányzat” címmel rendelkezik, ez tükrözi azt, hogy a Képviselő-testület kiemelt figyelmet fordít az idősekre, és intézményein keresztül biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe.

Az óbudai Milton Friedman Egyetem – korábbi Zsigmond Király Főiskola - Szenior Akadémiája megrendezésében a főiskola egyik partnere az önkormányzat. Eddig már több mint 5000 nyugdíjas hallgatója volt a képzéseknek. A képzésen minden 50 év feletti érdeklődő teljesen ingyen vehet részt. Az előadásokra előre nem kell jelentkezni. Az előadások rendkívül sokféle témát ölelnek föl: az

idősek szociális helyzetétől az internetig, az idősek munkalehetőségeitől az életkor meghosszabbításáról szóló elméletekig. A tevékeny idősor megvalósításának ideális szinterei az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény nappali ellátást nyújtó idősek klubjai, ahol egészségmegőrző, szabadidős és kulturális programok keretében egyebek mellett internet használatra, nyelvtanulásra, új mozgásformák gyakorlására kínálnak lehetőséget.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A bejelentésekről csak a Fővárosra vonatkozóan létezik statisztika, kerületre vonatkozó adattal nem tudnak szolgálni. A témában helyi szinten nincs nyilvántartás.

5.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) Az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az 59 felnőtt háziorvosi praxis mellett a kerületben működő nyugdíjasházakban is igénybe vehető rendszeresen orvosi ellátás.

Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény tíz idősek klubjában nappali ellátást és szociális étkeztetést nyújt a nyugdíjas lakosságnak, itt lehet kérni házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és segédeszköz kölcsönzést. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást azok a kerületi lakosok igényelhetik, akik 65 év feletti egyedül élők, vagy kétszemélyes háztartásban élnek és egészségi állapotuk, vagy szociális helyzetük indokolja a segélyhívó készülék kihelyezését és képesek azt megfelelően kezelni. A kapcsolattartás és az egészségi állapot folyamatos figyelemmel kísérése érdekében havonta meglátogatják gondozottaikat. A szolgáltatás készenléti formában működik, célja az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzet elhárítása.

A nappali ellátás keretében rendszeres orvosi szaktanácsadást, egészségmegőrző, felvilágosító előadásokat, szűréseket is biztosítanak. A szociális étkezés helyben fogyasztással, elvitellel, vagy kiszállítással igényelhető.

A „Derús Alkony” idősek átmeneti gondozóháza 56 férőhellyel működik. Az Otthoni Szakápolási Szolgálat keretében a betegek házi vagy szakorvosi elrendelés alapján kerülnek felvételre.

A kerületben található szabadtéri fitness-parkok az idősek számára is elérhető és ingyenes sportolási lehetőséget nyújtanak, továbbá az Önkormányzat a nyugdíjasok részére ingyenes gyógyfürdő és úszás lehetőséget is biztosít.

b) Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kerületben a kulturális feladatok ellátása tervszerűen, stratégiai szinten 2018. ősztől az új, elfogadott 2018-2023 közötti időszakra vonatkozó Kulturális Koncepció, operatív szinten az éves közművelődési cselekvési tervek alapján történik.

Az Óbudai Kulturális Központ Nonprofit Kft. házaiban megkülönböztetett figyelem övezi a nyugdíjas látogatókat. A befogadott programok mellett maga is szervez programokat, amelyekből a könnyű és a magas kultúra iránt érdeklődők is válogathatnak. Az 5 ház mindegyikében rendeznek a nyugdíjas korosztály számára kiállításokat, színházi előadásokat, sport és egészségmegőrző alkalmakat, táncházakat, műhelyeket, tematikus napokat, ismeretterjesztő előadásokat.

A klubok és szakkörök mellett a nekik szóló színházi bérletekkel is igyekeznek tartalmas szórakozást biztosítani a számukra. Önkormányzati támogatásának köszönhetően a nyugdíjas

előadások jegyárai igen kedvezményesek. Emellett Galéria, kiállítások, Művészetbarát Klub, irodalmi teadélutánok, zenés estek, Zenebarátok Klubja, Komolyzenei Lemezgyűjtő Klub, szenior tánc és még sok más szabadidős programlehetőség áll az idős emberek rendelkezésére.

A pandémia alatt ezek a szolgáltatások nem voltak elérhetőek, de a korlátozó intézkedések feloldásával újraindításuk várható.

A „Könyvet házhoz” szolgáltatás 2007. április 12. óta üzemel a kerületben, a szolgáltatásnak köszönhetően könyvek, folyóiratok, egyéb dokumentumok jutnak el az idős, beteg – mozgásukban korlátozott, lakáshoz kötött – emberekhez. A szolgáltatás átmenetileg megváltozott élethelyzetben – pl. baleset, betegség miatt hosszabb ideig házhoz kötöttek, veszélyeztetett kismamák esetében – is igényelhető.

A szolgáltatás működtetése az Önkormányzat és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár között kötött együttműködési megállapodás alapján történik, a szolgáltatás zavartalan működtetéséhez nélkülözhetetlen gépkocsit az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ Támogató Szolgálat biztosítja. A szolgáltatást a FSZEK III. kerületi fiókkönyvtárai mellett az önkormányzat saját intézménye, az Óbudai Platán Könyvtár is biztosítja.

A sikeres együttműködésnek köszönhetően az igénybe vevők száma évről-évre növekszik. A sajátos kulturális szolgáltatással így nemcsak a könyvújdonságokhoz, napi folyóiratokhoz jutnak hozzá, hanem megtapasztalják az emberi törődést is.

A szolgáltatás révén évente átlagosan 20 kiszállítás és mintegy 150 kölcsönzés alkalmával több, mint 2000 dokumentum – könyv, hangoskönyv, folyóirat - jut el az igénylőkhöz a kerületben.

A pandémia alatt is üzemelő szolgáltatás a korlátozó intézkedésekkel érintett idős emberek számára jelentős előnyt hozott, hiszen így a hiányzó közösségi kapcsolatokat lehetett valamelyest pótolni, és hasznos, szórakoztató időtöltést találni. Ez a szolgáltatás nagyban hozzá tudott járulni az időskorúak megfelelő mentális állapotának a megtartásához.

A 2012-től működő KönyvMegállók a felnőttek és gyermekek számára egyaránt kínálnak olvasnivalót. Több mint 300 kötetel indult, illetve ezek mellett Óbudai Anziks, turisztikai térképek is kerültek a könyvszekrényekbe, amelyek száma azóta is gyarapodott és így mindenki számára elérhetővé vált az olvasás. A könyvszekrények száma már 11 db.

Az idős emberek mellett az egészen piciknek és a gyeseen lévő anyukáiknak is szervez programokat a Kulturális Központ.

Az Önkormányzat 2017-ben együttműködési megállapodást kötött a kerületben található, nem önkormányzati fenntartásban lévő múzeumokkal. Ennek keretében minden óbudai állandó lakcímmel rendelkező lakos ingyen látogathatja a múzeumokat, illetve az óbudai óvodák és iskolák ingyen kapják a múzeumpedagógiai foglalkozásokat, melyeket az önkormányzat finanszíroz.

c) Generációk közötti programok

A programok mellett az Önkormányzat a civil pályázatok kiírásában is előnyben részesítette az intergenerációs programokat annak érdekében, hogy a kerületi idős és fiatal generációk közösen tudjanak sportolni, mozogni. Célunk ezzel is a generációk közötti sztereotípiák, ellentétek oldása, a párbeszéd elindítása.

d) Közösségi közlekedés

Az idős emberek körében, főképp az egyedülálló, özvegy személyek esetében, de akár gazdasági megfontolások miatt is lényeges szerepet tölt be a közösségi közlekedés. A közlekedési eszközök és megállók akadálymentesítése folyamatosan zajlik a Fővárosi Önkormányzat által. A HÉV fejlesztése,

mivel átkerült a MÁV csoportba, már állami feladat lett. Ezen a területen jóval nagyobb mértékű akadálymentesítésre van szükség, mivel az érintettek jelenleg csak nagy nehézségek el tudják használni a HÉV-et.

A közlekedési eszközökhöz való hozzáférhetőség lényeges a társas kapcsolatok, a szabadidő hasznos eltöltése, és az aktív időskor megélése szempontjából, és elengedhetetlen a közszolgáltatásokhoz – főként az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való - hozzáférhetőség érdekében. A mozgásukban korlátozott idős személyek adott esetben csak nagy nehézségek árán tudnak eljutni egy közszolgáltató intézménybe, ha a tömegközlekedési megálló, az intézménytől távol találhatóak.

5.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Jelentős számú program célozza meg a kerületben élő időseket. Ráadásul a programok száma az elmúlt 5 évben csaknem a duplájára nőtt. Az időseket célzó programok jellemzően idősök nappali ellátást nyújtó klubjai keretei között valósulnak meg.

Az idősök nappali ellátást nyújtó klubjai elsősorban saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló önmaguk ellátására részben képes személyek nappali tartózkodására szolgálnak. A klubok tagjaiknak pihenőhelyiségeket, az étel kulturált elfogyasztását szolgáló ebédlőket, tisztálkodási és mosási lehetőséget biztosítanak. Az épületek mozgáskorlátozottak számára is megközelíthetőek. Az Önkormányzat által fenntartott Óbudai Szociális Szolgáltató Intézményben a tíz nappali ellátást nyújtó Idősök Klubja nagy népszerűségnek örvend, a taglétszámok maximálisan kihasználtak. A szakemberek olyan változatos programokat szerveznek a kerületi nyugdíjasok számára, amelyek az idősök életkori sajátosságait, igényeit figyelembe véve valósulnak meg.

Az idősök nappali ellátást nyújtó klubjait látogató óbudai nyugdíjasok kiemelkedő érdeklődéssel fordulnak az egészségükkel, vitalitásukkal összefüggő programok felé, így nagyon kedveltek a mozgásprogramok, életmóddal kapcsolatos előadások, egészségügyi szűrőprogramok a klubok szervezésében. A rendszeres mozgást kínáló, jó fizikai állapotuk megőrzésére irányuló aktivitások mellett nagy hangsúlyt fektetnek a szellemi frissesség megtartására. Szabadegyetem, előadás sorozatok, kiállítás és színházlátogatások, műveltségi vetélkedők és kirándulások adnak lehetőséget az élményekkel, impressziókkal teli, aktív időskor megélésére. Mindezen események során a közösségi lét örömeit is átélhetik a klubtagok, amelyből sok erőt merítenek. A vidám együttlétek során új kapcsolatok, barátságok szövődnek.

A pandémia hatására bevezetett korlátozó intézkedések jelentős mértékben nehezítették, illetve gátolták az idősök társas kapcsolatainak, illetve ellátásának a lehetőségeit. Az Önkormányzat azonban minden lehetőséget megragadott, így a szakmai segítők mellett, önkéntesek segítségét is igénybe vette. Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény a járvány hatására újragondolta működését és Budapesten szinte egyedül álló módon, a pandémia alatt is nyitva tartotta mind a 10 nappali ellátást nyújtó idős klubját, a higiéniai szabályok maximális betartása mellett. A programokat kis csoportokban, időben elcsúsztatva, fertőtlenítő takarítások beiktatásával szervezte. Az otthonukban maradt ellátottak számára pedig, a bezártság enyhítésére, a társas kapcsolatok fenntartására létrehozta az online foglalkoztatást – „Klubot a házhoz” facebook csoport formájában.

Az „Egészséges ezüstkör” egészségmegőrző programot a Szent Margit Rendelőintézet Nonprofit Kft.-vel együttműködve szervezik. A Rendelőintézet szakorvosai alkalmanként más és más szakterületről érkeznek; ez biztosítja, hogy az egészség kimeríthetetlen témáit különböző megközelítésből hallják klubtagjaik.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában működő Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény integrált szervezeti formában biztosítja Óbuda-Békásmegyer teljes területén az alap és szakosított ellátást, komplex ápolási és gondozási feladatokat lát el, emellett teljes körű szociális információs szolgáltatást nyújt a kerület lakóinak.

A **Budapest III. Kerületi Polgárőr Egyesület** rendszeres, nyílt, demonstratív járőrszolgálatok végrehajtásával igyekszik növelni a kerület lakosainak szubjektív biztonságérzetét.

Az Egyesület folyamatosan részt vesz a „Tisztelet az éveknek – biztonságot az éveknek+” programban. A program végrehajtása során a nyugdíjas házakban, idős klubokban – mind a tíz helyszínen – évente két alkalommal tartanak szemléletes áldozatvédelmi-bűnmegelőzési előadásokat. A foglalkozásokon résztvevők megismerkedhetnek az időseket fenyegető veszélyekkel, a megelőzés lehetőségeivel, valamint a bekövetkezett baj utáni tevékenység rendjével, az áldozatsegítés lehetőségeivel. Tájékoztatást kapnak a polgárőrség feladatairól, a kerületi polgárőr egyesület tevékenységéről, és az elérhetőségeikről (szórólapok, kártyanaptár).

A szolgálatot ellátó polgárőr járőrök kiemelt figyelmet fordítanak.

5.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák és intergenerációs konfliktusok	A helyi média bevonásával a nyilvánosság eszközeinek bővítése
Az ellátórendszerre nehezedő nyomás várható növekedése az idősek arányának és számának a növekedésével	Az ellátórendszer felkészítése az aktív időskori ellátások fejlesztésével, projektek, együttműködések fejlesztése és megvalósítása
A tömegközlekedési megállóhelyek és az idősek számára lényeges egészségügyi és szociális intézmények közti útvonal járhatósága nehézkes, hosszadalmas és megterhelő	Tömegközlekedési eszközök megálló helyének újragondolása, szükség esetén áthelyezése, annak érdekében, hogy az egészségügyi és szociális intézmények a kerületi lakosok számára könnyen elérhetők legyenek

6 A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége

6.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezett a fogyatékos személyek társadalmi befogadása és integrációja irányába. Kiemelt feladatának tekinti a helyi közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtését a mindenkor rendelkezésre álló lehetőségeihez mérten. Ezen felül a célzott közszolgáltatások biztosítása és fejlesztése révén szeretné elősegíteni, hogy a fogyatékos személyek és családjaik aktív részesei legyenek a helyi közéletnek.

a) a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatása megmaradt képességeik, a segítő technológiák, valamint az adaptált munkakörnyezet együttes érvényre jutása mellett a munkáltatók és az ép munkavállalók szemléletformálását is magába foglalja.

Az elmúlt években a megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek foglalkoztatása jelentős változáson ment át. Több munkáltató ismerte fel az integrált foglalkoztatás előnyeit. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata támogatja a megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek foglalkoztatását, és elkötelezett abban, hogy az egyenlő esélyű társadalmi részvétel egyik útja a munka világán vezet keresztül.

A statisztikai mutatókban tapasztalva azt, hogy a gyermekek, fiatalok körében egyre több a súlyos, vagy halmozottan sérült gyermek és fiatal, akiknek foglalkoztatását, nappali ellátását idővel akár integráltan, akár speciális környezetben szükséges megoldani, fokozott figyelemmel kell követni.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ (a továbbiakban: ÓRFK) által biztosítja a megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek foglalkoztatását fejlesztő foglalkoztatás révén. A fejlesztő foglalkoztatás az egyéni foglalkoztatási tervben foglaltak szerint, az ellátott meglévő képességeire építve, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelően fejlesztési jogviszonyban vagy az Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretében (a továbbiakban együtt: fejlesztő foglalkoztatás) biztosítható, az Szt. 99/B. § - 99/D. §-ai alapján.

Az ÓRFK fejlesztő foglalkoztatás keretében fogyatékos és pszichiátriai betegek számára képességüknek és állapotuknak megfelelő, könnyű betanított fizikai munkalehetőséget kínál. A hosszú távú célok egyike, hogy a fejlesztések hatására az ellátottak átkerülhessenek egy külső védett munkahelyre, majd megjelenhessenek a nyílt munkaerőpiacon.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Kerületünk arra törekszik, hogy ne érvényesüljön a foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés. Fogyatékos munkavállalók alkalmazása az önkormányzatnál és az önkormányzat által fenntartott intézményekben is megvalósul.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ nappali ellátás keretében alapszolgáltatáson felüli szolgáltatásokat is biztosít, melyek elősegítik a sérült emberek önálló életvitelét. A foglalkoztatás az anyagi biztonság egyik tartó pillére lehet. A nappali ellátás foglalkozásai között szerepel a havi jövedelem beosztása, a szabadidő hasznos eltöltése, sportolási, kulturális programokhoz való hozzáférés.

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ működését

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SzCsM rendelet;
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999.(XI.24.) SzCsM rendelet;
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993.(II.17.) Korm. rendelet;

- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény;
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII.26.) Kormányrendelet;
- a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény;
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének többször módosított, a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2005. (III.3.) rendeletében foglaltak határozzák meg.

Budapest Főváros közigazgatási területén lakcímmel rendelkező személyek részére az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

- **nappali ellátást nyújt:**

- 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes, fogyatékos, aktív korú, nem foglalkoztatott személyek részére az Szt. 65/F.§ (1) bekezdés c) pontja alapján;
- középsúlyos értelmi fogyatékos személyek részére az Szt. 65/F.§ (1) bekezdés c) pontja alapján;
- fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek részére a Szt. 65/F.§ (1) bekezdés b) pontja alapján;

- **fejlesztő foglalkoztatást biztosít:** az intézményi jogviszonyban álló személyek számára lehetőséget kínál intézményen belüli foglalkoztatásra az Szt. 99/B. § - 99/D. §-ok alapján fejlesztési jogviszonyban és Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretében;

- **támogató szolgálatot működtet:** a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén, az Szt. 65/C. §-a értelmében;

Fogyatékosok Nappali Ellátása (FNE)

Az intézmény nappali ellátása napközbeni felügyeletet, foglalkozásokat, programokat, reggelit/tízórait, egyszeri főétkezést biztosít gondozottjainak munkanapokon, strukturált rendben, személyre szabottan. Szükség esetén gondozási, ápolási feladatokat is ellátnak. Az intézményben zajló foglalkozások során az ellátottak meglévő képességeiknek fejlesztése, szinten tartása, életkoruknak, egészségi állapotuknak megfelelő hasznos tevékenységbe való bekapcsolása történik. Az ellátás során olyan fejlesztő foglalkozásokat szerveznek, amelyek elősegítik a közösségi beilleszkedést, a lehetőség szerinti önálló életvitelt, a folyamatos munkavégzést és a munkához való viszonyulás pozitív attitűdjét. A szabadidő eltöltéséhez optimális feltételeket biztosítanak, melyen saját választás és igény szerint vehetnek részt az ellátottak. Alkalmat teremtenek a társas kapcsolatok kialakítására, kulturális programokon való részvételre. Ezen felül megfelelő testi-lelki gondozást nyújtanak.

Szabadidős tevékenységeik szervezésével, hivatalos ügyek intézésének segítségével, szakmai információk nyújtásával a rászorulóknak környezetükbe való integrálását erősítik.

A nappali ellátás kereteiben való gondoskodás megelőzi azt, hogy kialakuljon a fogyatékosággal élő személy teljes függősége családjától, illetve a segélyekre szoruló, inaktív életforma. A

fogyatékoság tág kategóriát jelent, ezen belül a fogyatékoság típusa szerint megjelölhetünk kisebb csoportokat. A csoportok tagjaira közösen jellemző az akadályozottság, viszont szükségleteik, gondozási igényeik személyenként igen eltérőek.

A nappali ellátás az ellátási szükségletek alapján két egységre oszlik: enyhe fogyatékosok egységére és középsúlyos fogyatékosok egységére.

Az enyhe fokban fogyatékosok egysége látás, mozgás és enyhe értelmi sérült személyeket lát el. Ők kevesebb támaszra szorúlnak, mint középsúlyosan sérült társaik. Többségükben önállóan élnek, sokan közülük családot alapítanak. A társadalomba való eredményes beilleszkedésükben viszont nagyfokú támogatásra szorúlnak. E nélkül a társadalom peremére kerülésük, elszegényedésük, leépülésük valószínűsíthető. E személyeknél a szabadidő sokszínű, tartalmas eltöltése, higiénés-egészségügyi tanácsadás mellett a munkavégzéshez szükséges készségek megerősítése a cél, törekedve a fokozatos önállóságra.

A középsúlyos fogyatékosok egysége súlyos, halmozottan sérült és autista személyeket lát el. E személyeknél a szabadidős tevékenységek dominánsan fejlesztési céllal szerveződnek, megelőzve a kialakult sérültségre épülő másodlagos, illetve további sérüléseket. Fokozott igény mutatkozik a gondozási feladatokra. A munkavégzéshez szükséges alapkészségek ennél a csoportnál egyszerű házi és ház körüli munkák keretében fejleszthetőek.

Általános célkitűzéseiket meghatározza az ellátottak fejlesztési, gondozási igényei és partnereinek (elsősorban család és fenntartó) intézménnyel szembeni elvárásai.

Mindkét fogyatékos egység törekszik a személycentrikus magas színvonalú és folyamatosan megújulni képes intézményi működés megvalósítására, hangsúlyt fektetve az egyéni bánásmódra, megfelelő mentálhigiénés és gyógypedagógiai szakmaiságra, a fogyatékoság típusának és súlyossági fokának megfelelő differenciált fejlesztő eljárások alkalmazására, közben lehetőséget adva az ellátottak számára a szabad döntéshozatalra.

Az FNE engedélyezett létszáma 2021-ben 80 fő.

Választható, szakköri tevékenységek: pl. kerámiakészítés, gyöngyfüzés, kézműves foglalkozás stb. Rendszeres programok pl.: úszás, énekkar, táncterápia, állatasszisztált terápia, konduktor vezetésével mozgásfejlesztés. A programokba szorosan illeszkednek az ünnepek is, amire az ellátottak tudatosan készülnek. Napi tevékenységeinkben megjelennek pl. a hónapok aktualitásai is.

A foglalkozásoknál a heterogenitást figyelembe veszik, és így szerveznek több csoportban, heti rendben programokat. Ellátottaik alkalmazkodó képessége eltérő, ezért lehetőséget biztosítanak számukra az elkülönülésre, visszahúzóásra. Ennek érdekében kialakításra került egy több funkciójú szoba, ahol biztosítható az elkülönülés és az egyéni foglalkozás.

Pszichiátriai Betegek Nappali Ellátása (PBNE)

A pszichiátriai betegek nappali ellátásának célja, hogy az ellátottaknak képességeik szerint biztosítsa a normális napi strukturált rendet, higiénit. Lehetőséget nyújtson a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok kialakítására, terápiás célú beszélgetésekre, egyéni és kiscsoportos foglalkozásokra, relaxációs jellegű pihenésre, kikapcsolódásra, szabadidő kulturált eltöltéséhez és megfelelő testi-lelki gondozást nyújtson. A pszichiátriai kórképek tág kategóriát jelentenek, ezen belül a rendellenesség típusa szerint megjelölhetőek kisebb csoportok. Az Intézményben kéthetente 4 órában pszichiáter tart fogadóórát, amely nem csak a betegek számára jelent biztos és szakszerű orvosi segítséget, hanem az ellátottakkal foglalkozó szakemberek is megfelelő szakmai tanácsadást és tájékoztatást kapnak. A konzultáció zavartalanságának biztosítása céljából külön helyiséget alakítottak ki.

A terápiás foglalkozások, az életvezetési tanácsadások, a szabadidő sokszínű eltöltése, a higiénés szükségletek kielégítése mellett a munkavégzéshez szükséges készségek fejlesztése és szinten tartása is alapvető fontosságú a gondozás folyamatában. Tapasztalataik azt mutatják, hogy a nappali ellátásra jelentkező személyek a meglévő nehézségeik mellett, sokan nagyon jó intellektussal, esetenként felsőfokú végzettséggel és több éves szakmai gyakorlattal is rendelkeznek. Esetükben a meglévő készségekre, képességekre jobban lehet és kell építeni, távlati célként a teljes társadalmi reintegráció megjelölése az optimális, mind a munkaerőpiacon, mind a családi, közösségi viszonylatokban.

A szolgáltatás minden egyes ellátottra, személyre szabottan - olyan pszicho-szociális rehabilitációs tevékenység megvalósítása, amellyel az elvesztett készségek, képességek bizonyos mértékben visszaszerezhetőek.

A nappali ellátással kapcsolatban fontos, hogy csak akkor végezhető hatékony és komplex rehabilitáció, ha nem csak az egyén, hanem annak tágabb szociális környezete is célpontja a törődésnek (családba való visszaintegrálás, szükség esetén családsegítővel vagy civil szervezettel való kapcsolatfelvétel, nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás esetén kezdeti utánkövetés – támogatás).

A nappali intézmény működésének nem része a pszichiátriai szakgondozás, szakellátás, de az intézményben dolgozó terápiás segítő révén szükség szerint kapcsolatot tartanak az ellátott kezelőorvosával, vagy az ideggondozójával, továbbá a hozzátartozókkal, valamint olyan személyekkel, akik fontos szerepet játszanak az ellátott életében.

A különböző részcélok és feladatok a pszichiátriai betegek nappali ellátása során:

- a hiányzó közösségi kapcsolatok pótlása, az „egyedüllét” érzet kompenzálása,
- a depressziós, szorongásos tétlenség kóros következményének prevenciója,
- rendszeres orvosi vizsgálat és ellenőrzés melletti egészségi állapotuk javítása, megőrzése, kapcsolattartás a pszichiátriai gondozókkal,
- szükség esetén egyéni higiénés szokásaik korrigálása,
- öntevékenység és önsegítés támogatása folyamatos motivációval,
- a társadalomba, a korábbi közösségbe, a családba történő visszaintegrálódás elősegítése,
- stressz-kezelés: a hétköznapi felmerülő stresszhelyzetek feldolgozása,
- intézményen kívüli kapcsolatok ápolása (család, hozzátartozó, szomszéd, baráti kör),
- kapcsolat kialakítása és fenntartása a kompetenciahatárok betartásával (pszichiáter, házi orvos, hivatásos gondnok),
- kulturális és szabadidős tevékenységek biztosítása,
- egyéni és csoportos terápiák, foglalkozások szervezése, a rehabilitáció, rehabilitáció elősegítése, támogatása,
- fejlesztő foglalkoztatás biztosítása, a munkába állás segítése,
- családtagok, hozzátartozók számára mentálhigiénés támogatás szervezése igény szerint.

Budapest Főváros közigazgatási területén, elsősorban III. kerületi laccímmel rendelkező, pszichiátriai betegek részére biztosítanak nappali ellátást, akik egyrészt önálló életvezetésre pszichés - mentális nehézségeik miatt nem, vagy csak részben képesek, másrészt életvezetésükben bizonyos fokú segítséget igényelnek, iskolai oktatásra

már nem jogosultak, speciális eszközökkel fejleszthetők, tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, az Szt. 65/F. § (1) b) pontja alapján.

A 3 hónapos próbaidő után intézményi jogviszonyuk a megállapodásban foglalt időpontig érvényes, amennyiben veszélyeztető magatartást nem tanúsítanak. Ellátottjaik nagy részben önkiszolgálóak, nem igényelnek állandó orvosi ellátást, illetve a meglévő nehézségeik ellenére alkalmazkodni tudnak társaikhoz. A pszichiátriai kórképük - a külső szakellátórendszer hatására – terápiákkal, gyógyszeres kezelésekkel ambuláns módon jól befolyásolhatók. Az érintettek kapcsolati bizalmatlansága, esetenkénti izolálódása a velük történő kapcsolatfelvételt gyakran nehezíti, ezért a kapcsolatfelvétel módjára a szokásosnál nagyobb hangsúlyt fektetnek.

Az ellátottak a kerületi pszichiátriai gondozóban gondozottak és a szakorvosi vélemény alapján nappali ellátásuk és terápiás célú foglalkoztatásuk javasolt.

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes alapon történik, az igénylő szóbeli vagy írásbeli kérelmére.

A pszichiátriai betegek nappali ellátásának gondozotti létszáma 20 fő.

A fejlesztő foglalkoztatás működtetése

A fogyatékos személyek és a pszichiátriai betegek számára intézményi jogviszony mellett, fejlesztő foglalkoztatás vehető igénybe. A fejlesztő foglalkoztatás az egyéni foglalkoztatási tervben foglaltak szerint, az ellátott meglévő képességeire építve, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelően fejlesztési jogviszony vagy Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretében (a továbbiakban együtt: fejlesztő foglalkoztatás) biztosítható, az Szt. 99/B. § - 99/D. §-ai alapján.

A szolgáltatás célja az ellátottak munkavégzéshez szükséges fizikai és mentális készségeinek fejlesztése, az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztési jogviszony, illetve Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretei között. A fejlesztő foglalkoztatás az ellátottak számára a munkavégzés lehetőségét biztosítja, illetve a munkaerő-piaci munkavégzésre készít fel.

A fejlesztő foglalkoztatás keretében azok a fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek foglalkoztathatók, akik rendelkeznek intézményi jogviszonnyal, valamint foglalkozás egészségügyi vizsgálat szempontjából alkalmasak. A fejlesztési jogviszonyban lévők esetében a fentiekén kívül szükséges a munka- és szervezetpszichológus javaslata is vagy az érvényben lévő munka-rehabilitációs szakvélemény.

Az intézmény hatályos működési engedélye értelmében fejlesztő foglalkoztatás 90 főre engedélyezett. A 2021. május 31-i állapotnak megfelelően 44 fővel kötött az intézmény munkaszerződést foglalkoztatás céljából, 29 fővel pedig fejlesztési szerződést.

A foglalkoztatotti célcsoport a fejlesztési jogviszony területén:

A foglalkoztatási célcsoport tagjai elsősorban a Fogyatékosok Nappali ellátása középsúlyos értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos és autista személyek nappali ellátását biztosító egységének ellátottaiból kerülnek ki: olyan értelmileg akadályozott személyek, akik önálló életvezetésre fogyatékoságuk miatt nem képesek, iskolai oktatásra már nem jogosultak, speciális eszközökkel fejleszthetők, egyszerű házkörűli munkákba, egyéb segédmunkákba felügyelettel bevonhatók, önálló helyváltoztatásra, közlekedésre képesek. Ők a munkaterápiás foglalkozásokon olyan szintre kerültek, hogy a fejlesztési jogviszony formában jól foglalkoztathatóak és a későbbiek során jó esélyük van arra, hogy munkaszerződéssel dolgozhassanak.

A foglalkoztatotti célcsoport az Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony területén:

A foglalkoztatottak a Fogyatékosok Nappali ellátása, illetve a Pszichiátriai Betegek Nappali ellátásának ellátottjai, akik a tizennyolcadik életévüket már betöltötték, de még aktív korúak.

Egészségi állapotuk miatt szociális, pszichés és mentális támogatásra szorulnak, önmaguk ellátására részben képesek. Jelenlegi állapotuk még nem teszi lehetővé számukra a nyílt munkaerő-piacon való megjelenést. A felvételnél előnyben részesülnek a III. kerületi lakosok.

A foglalkoztatott személyek pszichiátriai (skizofrénia, személyiségzavarok, depresszió stb.) és fogyatékosági (értelmi, hallási, látási, mozgási) problémákkal küszködnek. Pillanatnyi állapotuk, a munkához való viszonyuk és érdekérvényesítő képességük még nem teszi lehetővé a munkaerő-piacon történő helytállásukat, de a célzott fejlesztés előfeltételezi annak lehetőségét, hogy a későbbiek során munkát vállalhassanak.

A fejlesztő foglalkoztatás helyszínei az intézmény területén találhatóak – papírműhely, játékműhely, varroda, szövőműhely, barkács műhely.

A varrodai, a papír- nyomdaipari részlegek (papírműhely, játékműhely I. és II.) főként egyéni vállalkozók, kis cégek bér munka megrendeléseit fogadják. A segítő-koordinátor előzetesen árkalkulációt végez, majd a megrendelővel történő egyeztetést követően sor kerül az adott termék elkészítésére. Az előállított termékek a megrendelők által hozott munkaanyagokból készült papír-, nyomdaipari termékek: pl. naptárak, szórólapok, reklámfüzetek, borítékok, füzetcsomagok, irodai felszerelések, díszdobozok, aprócikk felszerelések, dísztasakok, papír-írószer termékek.

A varrodában textilárúk, varrodai félkész- és késztermékek készülnek. Pl. bútorszövetminták, rendezvényekre asztalszoknyák, székhuzatok, függönyök, konyhai, fürdőszobai textíliák. A szövőműhelyben segítő irányításával a szövő tevékenységek során különböző alapanyagú, mintázatú és méretű szőnyegek, faliszőnyegek, lábtörlők készülnek. Az intézmény az alapanyagokat textilipari hulladékként kapja, mely zokni készítése során keletkezik. Az ún. zoknikarikák szín szerinti válogatását követően összekötik, matringokba fogják, majd felgombolyítják.

A barkács munkavégzés esetében a főbb tevékenységek a fa megmunkálásával kapcsolatosak. A készített munkadarabok: ügyességi játékok, egyszerű társasjátékok, dísz- és ajándéktárgyak, raklap újrahasznosításából falra szerelhető virágládák készítése. Az itt foglalkoztatottak végzik az intézmény körüli kerti munkákat, takarítást és egyéb kiegészítő feladatokat is. A kerámia készítés alapanyaga az agyag, melyből faliképeket, dísz tárgyakat készítenek az ellátottak. Ezek az egyedi termékek megvásárolhatók az intézményben, vagy a külső helyszíneken szervezett vásárokon.

Támogató Szolgálat

A Támogató Szolgálat Budapest Főváros közigazgatási területén, elsősorban a III. kerületben, szociálisan rászorult, valamely fogyatékosaggal (értelmi-, hallás-, látás-, mozgássérült, autista, halmozottan sérült) élő lakosok önálló életvitelét hivatott segíteni. Kiemelt feladata és célja, hogy az önálló életvitelre részben, illetve segítséggel képes fogyatékos személyek önállóan tudjanak a lehető leghosszabb ideig otthonukban élni. A segítségnyújtás történhet személyi segítő közreműködésével (lakáson belül és lakáson kívül egyaránt) ill. gépjármű igénybevételeivel.

A szolgáltatás igénybevételenek feltételei (a szociális rászorultságot igazoló dokumentumok valamelyikének megléte):

- Fogyatékosági támogatásban vagy,
- Emelt összegű családi pótlékban vagy,
- Vakok személyi járadékában való részesedés.
- Orvos szakértői vélemény fogyatékoság fennállásáról, valamint
- Budapest Főváros közigazgatási területe, elsősorban III. Kerületi lakcímmel rendelkezők.

A fogyatékos emberek ellátási szükségleteit egyrészt meghatározzák életkori sajátosságok, fogyatékoságuk mértéke, jellege, társult betegségek, lakáskörülmények, másrészt a szociális helyzet,

azaz a családi állapot. Számos ellátottnak a Támogató Szolgálat személyi segítői jelentik a családot, hiszen az évek alatt kialakult bizalmi kapcsolat nagy jelentőséggel bír. A 2021. május 31-i állapotnak megfelelően a szolgálat 42 db megállapodással rendelkezett. Nagyobb számban értelmi fogyatékos ellátottak veszik igénybe a szolgáltatást, akikhez az autista ellátotti csoport is kapcsolódik, jellemzően veleszületett fogyatékoságról beszélhetünk. Ezen ellátottak nagy része az intézmény nappali ellátásában részesül. Főképpen kísérést igényelnek számukra a hozzátartozók, hiszen a szocializáció, a társadalmi integráció folyamatához nagyban hozzájárul, ha tömegközlekedési eszközökkel, érkezik meg és megy haza a fiatal. Ezen kívül szállítást is igénybe vehetnek. Heti rendszerességgel úszásoktatásra is igénybe lehet venni a szállító szolgálatot, továbbá a különböző kulturális és sporteseményekre való eljutáshoz biztosítanak gépjárművet.

A másik nagy csoportot a mozgássérültek alkotják. Jellemzően szerzett fogyatékoságról beszélhetünk, az érintettek baleset vagy betegség következtében váltak fogyatékosá. A szolgálat célja, hogy a fogyatékos ember segítséggel képes legyen az önálló életvitelre. Az ellátottak állapotában különbségek tapasztalhatóak. A személyi segítő napi rendszerességgel járnak a fekvőbeteg ellátottakhoz, akik egész más szükségletekkel rendelkeznek, mint azon ellátottak, akik a bevásárlásban és ügyintézésben kérnek segítségnyújtást.

A harmadik csoportot a látássérültek alkotják. Közülük a legtöbben életük során valamilyen betegség vagy baleset következtében váltak csökkent látóvá, vagy veszítették el teljesen látásukat. A tapasztalatok alapján ez az a csoport, amely a lehető legkevesebb segítséget igyekeznek igényelni és az önálló életvitelre törekednek. Leginkább kísérésben, bevásárlásban, ügyintézésben kérnek segítséget.

Látássérültek Klubja

A klubdelutánra való eljutáshoz, a személyi segítséget illetve a szállító szolgáltatásukat többen igénybe veszik. Az összejöveteleken elhangzanak az aktuális, látássérülteket érintő információk, programkínálatok. A tagok létszámát tekintve átlagosan 12 fő. A találkozók időpontja általában minden hónap második szerdáján, 10:00 óra. A szolgáltatás térítésmentesen vehető igénybe. Több kiemelkedő kulturális programon és előadáson vehetnek részt a klubtagjaikkal.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2015-től kezdődően együttműködési megállapodás keretében támogatja a látássérültek helyi közösségét a Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete „Közösség lámpása” programja keretében. Az együttműködési megállapodást a Felek 2021-ben megújították és több területtel bővítették (szemléletformálás, foglalkoztatási rehabilitáció, szociális szolgáltatások biztosítása).

A nyújtott szolgáltatások bemutatása

- személyi segítség

A személyi segítő segítséget nyújt a fogyatékos ember személyi (higiénés, életviteli, életfenntartási) szükségleteinek kielégítésében, a társadalmi életben való teljes jogú részvételben, az önálló munkavégzésben, tanulmányok folytatásában, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételeiben, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzésében. A személyi segítő szervező tevékenységével is hozzájárul, hogy a rászoruló, a számára legmegfelelőbb ellátáshoz juthasson. A szolgáltatás térítési díja a jövedelmi viszonyokhoz igazodik, legmagasabb összege 500 Ft/szolgálati óra.

- szállító szolgálat

A szállítási igények főként reggel és délután a munkába, iskolába érkezés és hazajutás idején halmozódnak, ebben az időszakban maximálisan kihasznált a gépjármű. A nappali ellátásba járó fiatalok közül is rendszeresen igénybe veszik a támogató szolgálat kínálta szállítási lehetőséget. Főként úszásra, kirándulásra, kulturális programokra szállítják őket.

A szolgáltatás térítési díja a jövedelemhez igazodik, melynek legmagasabb összege 300 Ft/szállítási km.

- **információnyújtás, tanácsadás**

A szolgálat hétköznapokon 8-16 óráig fogadja akadálymentes helyiségben, a kerületben élő fogyatékos lakosokat, valamint hozzátartozóikat személyes információnyújtás, tanácsadás céljából. A szolgáltatás térítésmentesen vehető igénybe.

2017. április 1-től az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet módosításával nyolc szolgáltatási elem jelent meg, melyek részben a személyi segítség különböző formáit, részint a szállítás elemét érintik.

Ezek a következők:

- tanácsadás
- esetkezelés
- gyógypedagógiai segítségnyújtás
- készségfejlesztés
- háztartási és háztartást pótló segítségnyújtás
- felügyelet
- gondozás
- szállítás

A III. kerületi fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek társadalmi beilleszkedésének, egyenértékű állampolgári létének további elősegítése érdekében Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több együttműködési megállapodást kötött.

Az együttműködés az alábbi területeken valósul meg:

- Közreműködés az akadálymentes környezet megvalósításában.
- Ingyenes jogi tanácsadás.
- Komplex munkaerő-piaci szolgáltatás (fogyatékos) munkavállalóknak és munkaadóknak.
- Érzékenyítő programok a kerületi köznevelési intézményekben.
- szociális szolgáltatások szervezése, hiányzó kapacitások fejlesztése,
- fogyatékos személyek közösségeinek támogatása

6.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A nappali ellátás intézményi térítési díját és a személyi térítési díj mértékét a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2005. (III. 3.) ÖK rendelet szabályozza.

A személyi térítési díj mértékét a jövedelemigazolások alapján állapítják meg. Csak nappali ellátást igénybevevő kerületi lakosnak a fenti rendelet értelmében térítésmentesen biztosítják a nappali ellátást. Aki a nappali ellátás keretében igénybe veszi az étkezést annak szintén a fenti rendelet értelmében jövedelmétől függően kell fizetni az ebéd árát. A különbözetet Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat magára vállalta.

Az intézményi finanszírozáson belül heti rendszerességgel táncterápiát és állatasszisztált terápiát is biztosít az intézmény, valamint szintén heti rendszerességgel konduktor is foglalkozik a fiatalokkal. Az ellátottaktól a kulturális és sport programokon való részvételért eseti jelleggel térítési díj kérhető.

A fejlesztő foglalkoztatás finanszírozására a fenntartó pályázott. 2021. január 1. napjától december 31-ig 48.000 feladatmutató került jóváhagyásra, mely 48.048.000 Ft-ot jelentett az intézménynek. Ez az összeg kiegészül a fejlesztő foglalkoztatás 2021. évi minimálbér és garantált bérminimum kompenzációjával, 1 920 000 Ft-tal, így a módosult támogatás összege 49 968 000 Ft.

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ Támogató szolgálata segíti a fogyatékkal élőket a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Kerületi fogyatékos lakosok számára szerdai napokon önkormányzati ügyintézés céljából ingyenes szállítást biztosít.

Célkitűzésük elsősorban az, hogy a bevezetett új szolgáltatásaikat, programjaikat színvonalas és igényes szakmai munkával fenntartsák ellátottaik szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével. Másodsorban szeretnének meghívni olyan szakembereket, akik egy-egy speciális problémára irányulóan tudnak megoldásokat kínálni mind az ellátottaknak, mind a szülőknek, mind az intézményben dolgozó szakembereknek.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az igazgatási, egészségügyi, szociális, illetve a köznevelési szolgáltatásokhoz, valamint a kulturális programokhoz történő akadálymentes hozzáférés biztosítására törekszik Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az utólagos akadálymentesítés megvalósítása a szakmai és pénzügyi lehetőségek, valamint az igények függvényében folyamatos. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, parkok, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról. Az önkormányzati kezelésben lévő közutak útkereszteződéseknél lévő gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése is folyamatos

A kerületben jelentős számú mozgássérült parkolóhely van kialakítva. Ezek többsége egyedi kérelemre került kialakításra – többségében magántulajdonú ingatlanok közelében, ahol az érintett személy használja a parkolóhelyet.

Az egyenlő esélyű hozzáférés (itt: akadálymentesítés) több esélyegyenlőségi célcsoportot is érint. Önkormányzatunk célja, hogy az egyén személyes döntése legyen egyedül az, hogy aktívan részt kíván-e venni az Önkormányzat által, vagy vele együttműködésben szervezett programokon, illetve hozzáférjen közérdekű információkhoz.

A fizikai akadálymentesítés területén erősíteni kívánjuk az Önkormányzat és az érintett civil szervezetek közti együttműködést, aminek keretében akadálymentesítéssel foglalkozó kerekasztal műhelymunkát tartottunk 2022-ben, illetve 2023. évtől rehabilitációs környezettervező szakmérnök segíti a helyben felmerülő igények becsatornázását, valamint a beruházások tervezési, véleményezési, kivitelezési munkálatait.

Az EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 kódszámú „A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai- közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” című projekt, melynek általános célja egy országos lefedettségű fogyatékosági tanácsadó hálózat, továbbá a beszéd- és nyelvi fogyatékos személyek számára logopédiai hálózat létrehozása a család- és gyermekjóléti központok bázisán, amely a fogyatékoságból adódó igényekre, szükségletekre reagáló közszolgáltatások minőségét javítja, illetve hozzáférhetőségét bővíti. Kiemelt cél, egy megtervezett,

egységes és átlátható igénybevevői út kialakítása, amely visszacsatolás révén – folyamatos nyomon követést és szükség esetén, beavatkozási lehetőséget biztosít a fogyatékossgal élő emberek és családjaik számára. A program megvalósítása érdekében a Család- és Gyermekjóléti Központok bázisán országsszerte 21 tanácsadói pont került létrehozásra (2 fővárosi, 19 megyei).

Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központban 2018. április 1-én elindított **Fogyatékos Tanácsadó Szolgáltatási Pont** legalább 3 évig tartó időszakra jött létre. A Fogyatékos Tanácsadói Pontban 2 fő fogyatékossgügyi tanácsadó komplex rendszerben segíti a kerületi és környékbeli fogyatékos emberek, hozzátartozóik és a velük foglalkozó szakemberek tájékoztatását, továbbá hozzájárul a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. A fogyatékossgügyi tanácsadók 2022-ben is folyamatosan végezték feladatukat immár a projekten kívül.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában lévő középületek fizikai akadálymentessége jónak nevezhető. A hiányzó épületek, épületrészek, vagy akadálymentes kialakítások egy része folyamatban van (pl. lift beépítése a szent Margit rendelőintézetben), míg más esetben a további akadálymentesítési megoldások nem, vagy csak jelentős ráfordítással valósulhatnak meg (pl. műemlékvédelem alatt álló épületek).

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az Önkormányzat épülete részben akadálymentes – elsősorban mozgássérültek szempontjából, de tekintettel az épület műemlék jellegére minden fizikai akadálymentesítést célzó fejlesztés komoly előkészítést és engedélyeztetést von maga után. Mivel az Önkormányzatok hatósági feladatai egyre nagyobb részben kerülnek át a digitális térbe, ezért az épület fizikai akadálymentesítése – bár fontos, de kevésbé kiemelt feladat. Ugyanakkor a 2020. évben kitört járványhelyzet is egyre inkább a digitális térbe tereli az ügyintézt. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat ezen igényeknek megfelelően tervezte át a honlapját, ahol az infokommunikációs akadálymentesítésre külön figyelmet fordított. Ez a fejlesztés jelenleg is folyamatban van.

2021-ben Együttműködve az Esernyős nKft-vel, a Pilinszky 100 kiállítás keretében bemutatott művek audió-narrációját készítettük el, ami elősegíti a látássérültek kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférését. Az általunk elkészített narráció az országos kiállítás többi helyszínén is elérhető.

A kerületben kialakításra került több szabadidős sport park (9 helyszín), ahol akadálymentesen lehet hódolni a szabadidős és sporttevékenységeknek.

A közterületek akadálymentessége során több fejlesztés van folyamatban. Ezeknél lényeges megemlíteni, hogy a fővárosi kezelésben lévő közterületek fejlesztésére az Önkormányzatnak nincs közvetlen ráhatása, illetve a közösségi közlekedés fejlesztéseire sem. Ezek esetében csak javaslattevői lehetőség van.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának számos fejlesztése van folyamatban, melyek kapcsolódnak az akadálymentesség megvalósulásához. Ezek azonban nem korlátozódnak csak egy érintetti csoportra, mivel pl. a fizikai jellegű akadálymentesítés előnyös a fogyatékos személyeken túl az idős, illetve a gyermekkorral közlekedőknek.

További fejlesztések:

- Szent Margit Rendelőintézet – Vörösvári út: akadálymentes lift tervezése,
- Víziorgona utca 8. gyermek szakorvosi telephely akadálymentes fejlesztése,
- Aquincumi Múzeum: interaktív kiállítótér és látványsétány fejlesztése,

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A statisztikai adatok szerint megállapítható, hogy egyre több munkavállaló alkalmaz megváltozott munkaképességű munkavállalót, és ennek megfelelően a munkahelyek adaptációja is megtörténik.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a gyalogos közlekedésben. A gyalogosok számára a hagyományos kialakítású utcákban megfelelően kiépített járdák vannak. A lakótelepeken jellemzően járda nélküli vegyes használatú úthálózat épült ki. A lakóterületeken az akadálymentesítések folyamatosan zajlanak. Az újonnan épült gyalogos-átkelőhelyeinknél a szegélyszüllyesztések megvalósultak, az új járdák és parkolók végeinél akadálymentesítettek. A járdák, parkolók és közút kapcsolatánál az akadálymentesítések megtörténtek, illetve folyamatban vannak.

Korábban elkészült a kerület akadálymentesen használható járdáinak térképe, ami fokozatosan bővül újabb területek bekapcsolásával pl. Monostori út - Dósa utca kereszteződés fejlesztése, ahol egy akadálymentes átkelőhely kialakítása van folyamatban.

- Kaszásdűlő: a közterületek akadálymentesítése a Pethe Ferenc tér környezetében,
- a Római part körzetében a Pünkösdfürdő utca és a Királyok útja kereszteződés: fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fontosnak tartja a mozgásukban korlátozott emberek akadálymentes közlekedésének fejlesztését, cél, hogy mindenki számára egyaránt bejárható és elérhető legyen a kerület minden pontja. A kerület teljes akadálymentesítése egy hosszú folyamat, melynek rövid és középtávon történő kielégítésére az Önkormányzatnak nincsen módja, azonban minden évben a lehetőségeihez mérten támogatja és aktívan tesz érte.

Azokban az esetekben, ahol Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat illetékessége nem áll fenn, ott az érdekképviselői szervezetekkel közösen együttműködve törekszünk a hozzáférést gátló tényezők feltérképezésére és jelentésére az illetékességgel bíró szerv részére.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ önkormányzati fenntartású intézmény. Szolgálatunk feladata, hogy a kerületben valamely fogyatékossgal (érzékszervi-, mozgásfogyatékos vagy értelmi sérült) élő emberek számára mindennapi életvitelükhöz lakásukon belül személyi segítséget nyújtsanak, illetve a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének érdekében akadálymentesített gépjárművel biztosítsák szállításukat. Legfőbb cél a minél önállóbb életvitel fenntartása, az esélyegyenlőség lehetővé tétele e személyek számára. Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ 80 fő fogyatékos személy számára biztosít nappali ellátást, valamint támogató szolgáltatást.

A támogató szolgálatot azok a rászorulóknak vehetik igénybe, akik fogyatékossgai támogatásban, magasabb összegű családi pótlékban vagy vakok személyi járadékában részesülnek. Napi

rendszerességgel lehet igénybe venni, az ellátott és a szolgáltató közötti megállapodásnak megfelelően.

Segítséget nyújtanak többek között a személyes higiéne megőrzésében, a takarításban, mosásban, vasalásban, a bevásárlásban, az ügyintézésben, a gyógyszer-, ill. gyógyászati segédeszköz kiváltásában, a segédeszköz használatának megtanításában. Mindezek mellett oktatási, egészségügyi intézménybe kísérik az arra rászorulókat, lehetővé teszik szabadidős-, kulturális-, sport, ill. egyéb programokon való részvételüket, napi sétájuk megtételét, továbbá egyéb tevékenységek elvégzéséhez nyújtanak segítséget az ellátott személy igényeihez igazodva.

Akadálymentes 9 személyes kisbusszal segítik ellátottaik munkahelyre, oktatási intézménybe, orvoshoz, kórházba, hivatalokba, szabadidős, kulturális programokra, egyéb helyszínekre való eljutását. Szállító szolgálatuk alkalmanként és rendszeres szállításra is igénybe vehető.

Személyi segítő és szállító szolgáltatásuk térítési díjköteles. A fizetendő térítési díj az igénybevevő jövedelmi viszonyaihoz igazodik, mértékét az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletben szabályozza.

f) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Fogyatékosügyi Kerekasztal

Azzal a céllal jött létre, hogy feltárja a kerületi fogyatékkal élők helyzetét, életkörülményeit, feltérképezze a fejlesztés és segítségnyújtás lehetőségeit, elősegítse a területen dolgozó szakemberek, az érdekképviseleti szervek, az érintett fogyatékos személyek, valamint az önkormányzat közti kapcsolattartást. Tagjai a fogyatékosokkal kapcsolatba kerülő és fejlesztésükben, ellátásukban fontos szerepet játszó állami, önkormányzati, civil szervezetek képviselői, a polgármesteri hivatal szakemberei.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és a **Hallatlan Alapítvány** 2015. december 21-én megbízási szerződést kötött a III. kerületi hallássérült és siketvak lakosok számára online jelnyelvi videotolmács-szolgálat biztosítása érdekében.

A „videotolmács-szolgálat” célja, hogy a hallássérültek bármikor önállóan tudják intézni ügyeiket. A szolgáltatás lényege, hogy amennyiben hallássérült ügyfél keresi fel a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatát, az Ügyfélszolgálat az előre telepített, speciális számítógépes szoftver segítségével felhívja a videotolmács-szolgálatot, ahol a tolmács online fordít jelnyelven az ügyfél felé és szóban az ügyintéző felé. A videotolmács olyan innovatív technológiai megoldás, mely valódi segítséget jelent az egyenlő bánásmód megvalósulásához. A visszajelzések alátámasztották, hogy a szolgáltatás jól működik, a jövőben is indokolt ennek folytatása, annak érdekében, hogy a hallássérült személyek is önállóan, zökkenő mentesen intézhessék ügyeiket.

A **Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete** és Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata 2012-től működik együtt a látássérültek érdekében a Közösség lámpásai program keretében. Az együttműködést a felek 2021-ben megújították és további szakmai területekkel bővítették ki.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a kerületben élő fogyatékos emberekre, és mint fogyatékos- és idősbarát önkormányzat, elkötelezett az esélyegyenlőség biztosítása, a fogyatékosokkal élők életkörülményeinek javítása iránt. A városvezetés célja, hogy elősegítse a fogyatékosokkal élő emberek társadalmi életben való aktív részvételét, valamint az érintettek véleményét minél inkább beépítse a döntéseibe.

Egyéb kezdeményezések az esélyegyenlőség megteremtése érdekében

Óbudai Szociális Kerekasztal

Az Szt. előírásai értelmében a 2000 fő feletti lakosságú települési önkormányzat feladata helyi szociálpolitikai kerekasztal létrehozása, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. Az Óbudai Szociális Kerekasztal – a kerületben működő szociális, karitatív, gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet ellátó szervezetek, intézmények, öntevékeny csoportok, egyházi közösségek, lakóközösségek információs szakmai fóruma. A kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, a program az éppen aktuális változás vagy felmerülő probléma megoldása érdekében kerül kialakításra. A résztvevők a szorosabb együttműködés reményében megoszthatják javaslataikat, ötleteiket a kerületi szociális élet valamennyi területével kapcsolatban. A 2016. évi ülésen Óbuda-Békásmegyer Szociálpolitikai Koncepciójának felülvizsgálatára került sor. Idén a kerekasztal tervezett témája a fejlesztési tervek összefoglalása, a „Családok Éve Óbudán” program ismertetése, áttekintése.

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: ÁSZER) 2015. december 11. napján alakult meg, a bűncselekmények áldozataivá vált személyek hatékonyabb, helyi szintű segítése érdekében. Az ÁSZER tagszervezetei a kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, valamint az áldozatokkal kapcsolatba kerülő állami, illetve civil szervezetek, egyházak képviselői.

Az ÁSZER céljának megvalósítása érdekében hatékonyabb kommunikációt szeretne kialakítani a kerületben működő szakemberekkel, intézményekkel illetve az áldozattal kapcsolatba kerülő szervezetekkel. Az ülések témája az éves munkaterv alapján került összeállításra.

6.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Az Önkormányzat kezelésében lévő közterületek akadálymentesítése	A közterületek és a középületek esetében a rendelkezésre álló lehetőségek és a lakossági igények alapján prioritási sorrend kialakítása és rendszeres felülvizsgálata, a közszolgáltatások fejlesztése során az akadálymentesítési szempontok maradéktalan érvényesítése
A kerületet érintő nem önkormányzati közlekedési fejlesztések elősegítése, a problémák jelzése	A kerületben élő fogyatékos személyek érdekeinek képviselete együttműködésben az érdekképviseleti szervezetekkel

Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhetőségének javítása	Több integrált jellegű kulturális esemény szervezése és ösztönzése (külső szolgáltatók), javaslatokkal, segédanyagokkal, workshopokkal
A fogyatékos személyek ellátását, fejlesztését segítő információk és ismeretek (szolgáltatók és szolgáltatóik elérhetősége) tagolt	Információs felületek (kiadványok, honlap, közösségi média) létrehozása releváns információkkal
Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

7 Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) Az önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Óbuda-Békásmegyeren jelenleg több mint háromszáz bejegyzett civil szervezet működik az alábbi tevékenységi körökben: egészségügyi és szociális gondoskodás, egyházak mellett működő szervezetek, érdek-képviselői szervezetek, gyermek és ifjúságvédelem, családsegítés, kulturális és helyi környezetvédő szervezetek, oktatási és nevelési intézmények mellett működő szervezetek, sportegyesületek.

Az Önkormányzat és a civil szervezetek közötti kapcsolattartást a civil referens segíti. A civil referens feladata, hogy kapcsolatot tartson a civil és társadalmi szervezetekkel, sportegyesületekkel, gyermek- és ifjúsági szervezetekkel.

2020-ban került kialakításra az Önkormányzat Civil weboldala (www.civil.obuda.hu), amelyen megtalálhatóak a kerületi civil szervezetek elérhetőségei, a civil szféra hírei, illetve minden számukra fontos önkormányzati információ, például a pályázati kiírások.

Kb. havi rendszerességgel kerül kiküldésre a Civil Hírlevél, amely a civil szervezeteket érintő - nem csak kerületi – híreket, aktualitásokat, felhívásokat tartalmazza.

Az Önkormányzat minden évben civil támogatási alapot különít el a civil szervezetek támogatására. Szintén minden évben kiírásra kerül a „Fogadj örökbe egy zöldterületet!” pályázat.

Jól működő, kiegyensúlyozott partnerségi kapcsolat alakult ki Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és a civil szervezetek között. A civil szerveződések együttműködnek az önkormányzattal, akár részt vállalva annak kötelező feladataiból is. Rendszeres visszajelzést adnak a kerületben megjelenő problémákról, szükségletekről - hiszen ők közvetlenül érzékelik azok megjelenését -, és hogy milyen segítségre van szükség azok orvoslásához.

Azok a szervezetek, melyek Együttműködési megállapodást kötöttek Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatával, az önkormányzat tulajdonában lévő helységeket kedvezményes bérleti díj fejében bérelhetik.

Az 1% igénylésére nyitva álló időszakban az Önkormányzat lehetőséget biztosít a civil szervezetek számára, hogy az Óbuda Újságban megjelenjen nevük és adószámuk.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete 2010-ben helyi elismerést alapított civil szervezetek részére, mely a Képviselő-testület döntése alapján „Balázs Lajos Óbudai Civil Díj” néven

kerül átadásra 2013-tól. A díjat az az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat területén bejegyzett civil szervezet kaphatja, amely a kerület polgárai érdekében kifejtett tevékenységét kimagasló színvonalon, az általa nyújtott szolgáltatást igénybe vevők általános elégedettsége mellett legalább 3 éve folyamatosan végzi.

Az Önkormányzat Civil Fórumokat szervez a kerületben működő civil szervezetek működését, munkájukat segítő témakörökben.

Civil Fórum 2021-ben

b) Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala a fővárosi kerületek civil referensei számára havi rendszerességgel szervez megbeszéléseket tapasztalatcsere céljából, melyen kerületünk is rendre képviselteti magát.

c) A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Nemzetiségi Önkormányzatokkal: Ruszin, horvát, Cigány, Lengyel, Örmény, Bolgár, Görög, Német, Szerb, Szlovák, Román, ukrán. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

d) Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Néhány szervezet, amelynél kiemelten megjelenik az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenység:

- Európai Gyöngyök Roma Egyesület,
- Új Világ Egyesület,
- Egyboglya A Családi Közösségéért Alapítvány,
- Mi Világunk Alapítvány,
- Kézenfogva Összefogás a Fogyatékosokért Alapítvány,
- Rászorultak Megsegítése Alapítvány,
- HAT Alapítvány,

- Kamasztér Egyesület,
- Budapesti Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika Alapítvány – BHRG,
- Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi regionális Egyesülete.

e) For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

Terveink szerint az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete által elfogadott Fenntarthatósági Stratégia társadalmi fenntarthatóságot érintő kihívásainak leküzdésére egy széles körű partnerséget alakítunk ki. Ennek keretében tervezzük a nonprofit és a forprofit szervezetek, valamint az önkormányzati szereplők bevonását és tartós együttműködését megvalósítani.

8 A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyeri Polgármesteri Hivatal érintett dolgozói, kerületben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek, esélyegyenlőségi referens. Módszerünk az online és személyes kapcsolattartás.

A járványhelyzetre való tekintettel széles körű egyeztetést (HEP fórum) nem tartottunk, azonban az Intézkedési tervben foglaltak hatékony végrehajtása érdekében tervezzük ennek megvalósítását.

Az elfogadott helyi esélyegyenlőségi program a www.obuda.hu oldalon hozzáférhető, amely alapján az esélyegyenlőséggel kapcsolatos folyamatok, intézkedések megismerhetők, és biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése is.

9 A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

9.1 A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Mélyszegénységben élők adathiány	A mélyszegénységben élők egyes csoportjainak, vagy a mélyszegénységhez köthető jelenségek vizsgálata, feltérképezése
	Segélyezéssel, szociális transferekkel nem lehet olyan mértékű jövedelmet biztosítani, amely a létfenntartási szükségleteket kielégíti úgy, hogy ebben a lakhatási költségek is benne vannak	A lakhatási szegénység mérséklése, a munkavállalás elősegítése, foglalkoztatás – munkalehetőségek teremtése, a rezsiköltségek csökkentése (rehabilitáció, energiatudatosság, energiatakarékosság)
	Az önkormányzati bérlakás állomány a teljes lakásállomány 5 %-a. Az EU országokban ez a szám 30-35 %.	A szociális városrehabilitációs fejlesztések folytatása, a piaci alapú ingatlanfejlesztések bekapcsolása a szociális lakások számának növelésébe
Gyermekek	A hozzáférhetőség javítása: Intézményekről, ellátási lehetőségekről, szolgáltatásokról, aktuális programokról	Az információs csatornák bővítése, célzottabbá tétele, a tartalmak átláthatósága, egyenlő esélyű hozzáférhetősége
	Infrastrukturális fejlesztések és állagmegóvások elvégzése, a működtetési hatékonyság (pazarlás elleni fellépés) hiányosságai	Pályázati és egyéb források (pl. önkéntes, vagy társadalmi felelősségvállalás) felkutatása és bevonása, a működtetési hatékonyságot növelő képzések indítása
	Növekvő arányszámú speciális nevelési, gondozási igényű gyermekek az ellátórendszerben, a fejlesztési, ellátási együttműködések esetlegessége, tagoltsága	a speciális nevelési, gondozási igény során érintett szakemberek közti információáramlás fejlesztése
	Társszakták közötti együttműködés során az információáramlás esetlegessége, felelősségi és kompetenciahatárok kijelölésének hiányosságai	több kapcsolattartó kijelölése, folyamatos kapcsolattartás kereteinek a kidolgozása, rövid és középtávú célok, beavatkozások tervezése és rögzítése

	A munkaerő-hiány jelensége az intézményekben, a szakemberek utánpótlásának kockázata	a meglévő munkaerő megtartása anyagi és nem anyagi ösztönzők bevezetése, felsőoktatási ösztöndíjprogramok indítása
	A korrekcióra nagyobb hangsúlyt fektet az ellátórendszer, mint a prevencióra	Preventív intézkedések preferálása
Nők	A területre vonatkozó specifikus adatok nem állnak a rendelkezésünkre. A területtel több szakmaterület foglalkozik, és nem érnek össze minden esetben az információk (széttagoltság, eltérő jogi értelmezések)	Vagy a célcsoport, vagy a területen felmerülő jelenségek specifikus vizsgálata, a különböző szakterületi szereplők együttműködésének erősítése
	Nőket támogató közösségek hiánya, a közéletben való részvételük korlátozottsága	A nemek közti esélyegyenlőséget támogató együttműködések fejlesztése, a nők számára fontos közügyek, és a közéletben való megjelenésük támogatása, hangsúlyosabbá tétele
	Hátrányos megkülönböztetés, családon belüli erőszak eseteinek bejelentése kevés	Az eljáró hatóságok elérhetőségeire felhívni a figyelmet, megfelelő tájékoztatás, segítségnyújtás
	A nők munkaerő-piaci helyzete a gyermekvállalást követően gyenge, a gyermekek napközbeni ellátásának területi és igénybevevői eloszlása erős egyenlőtlenségeket mutat	A nők munkapiacra történő visszatérésének erősítése a napközbeni gyermekellátás fejlesztésével
Idősek	Idős korról összefüggő társadalmi sztereotípiák és intergenerációs konfliktusok	A helyi média bevonásával a nyilvánosság eszközeinek bővítése
	Az ellátórendszerre nehezedő nyomás várható növekedése az idősek arányának és számának a növekedésével	Az ellátórendszer felkészítése az aktív időskori ellátások fejlesztésével, projektek, együttműködések fejlesztése és megvalósítása
	A tömegközlekedési megállóhelyek és az idősek számára lényeges egészségügyi és szociális intézmények közti útvonal járhatósága nehézkes, hosszadalmas és megterhelő	Tömegközlekedési eszközök megálló helyének újragondolása, szükség esetén áthelyezése, annak érdekében, hogy az egészségügyi és szociális intézmények a kerületi lakosok számára könnyen elérhetők legyenek
Fogyatékkal élők	Az Önkormányzat kezelésében lévő közterületek akadálymentesítése	A közterületek és a középületek esetében a rendelkezésre álló

		lehetőségek és a lakossági igények alapján prioritási sorrend kialakítása és rendszeres felülvizsgálata, a közszolgáltatások fejlesztése során az akadálymentesítési szempontok maradéktalan érvényesítése
	A kerületet érintő nem önkormányzati közlekedési fejlesztések elősegítése, a problémák jelzése	A kerületben élő fogyatékos személyek érdekeinek képviselése együttműködésben az érdekképviselői szervezetekkel
	Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhetőségének javítása	Több integrált jellegű kulturális esemény szervezése és ösztönzése (külső szolgáltatók), javaslatokkal, segédanyagokkal, workshopokkal
	A fogyatékos személyek ellátását, fejlesztését segítő információk és ismeretek (szolgáltatók és szolgáltatásaik elérhetősége) tagolt	Információs felületek (kiadványok, honlap, közösségi média) létrehozása releváns információkkal
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

Jövőképünk

Az Óbuda-Békásmegyeren élők közösségei számára olyan környezetet kívánunk teremteni, ahol jó élni, jó hazajönni, és jó dolgozni. Ennek egyik pillére a diszkriminációmentesség és a befogadó szemlélet az esélyegyenlőségi célcsoportokon túl, minden érintett irányába. A nemzetiségi alapú diszkrimináció jelentősen mérséklődik azzal, hogy a felzárkózási és szociális rehabilitációs programok célzottan és hosszú távon megalapozva segítik elő az érintettek fejlődését, fejlesztését.

A lakhatási szegénységben élők, és az ezzel veszélyeztetettek számára (pl. fiatalok is) olyan időleges megoldások jelennek meg, amelyek révén a nehéz helyzetből / krízisből való kilábalásnak, vagy az önálló életkezdésnek a lakhatás nem áll az útjába.

A gyermekek biztonságos testi és lelki fejlődése során elengedhetetlen, hogy rendelkezésre álljanak a szakemberek mellett az információk is, ahol a szülők könnyen és biztonsággal tudnak eligazodni, veszély, vagy probléma esetén pedig bizalommal tudjanak fordulni a hiteles személyekhez. A gyermekek és fiatalok megértése elengedhetetlen ahhoz, hogy egy szolidáris és demokratikus közösséget építsünk, ahol ők aktív szerepet tudnak vállalni.

A nők helyzetében javulás akkor jön el, ha megértjük, hogy különbözőségeink többé teszik a közösséget, amit csak akkor tudunk felfedezni, ha biztosítjuk számukra közvetett és közvetlen módon is a szabad, és társadalmi elvárásoktól mentes választást. a munka világába való be-, illetve visszatérést elősegítő fejlesztések mérséklik a kiszolgáltatottságot, ami közvetve erősíti az esélyegyenlőség érvényesülését.

A közéletben és a közügyekben a nők és férfiak azonos mértékű szerepvállalása hozzájárul egy igazságosabb és kiegyensúlyozottabb társadalomhoz.

Az elöregedés, mint társadalmi jelenség hatással van az életünk minden részére. Tennünk kell azért, hogy a személyes aktivitás a legtovább megmaradjon, csökkentve a kiszolgáltatottságot és az ellátórendszer terheltségét, ezért fontos számunkra az aktív korból kilépők testi és lelki egészsége, fittségének megőrzése. A generációk közti szolidaritás és párbeszéd ennek elengedhetetlen része, ami egyben csökkenti a hátrányos megkülönböztetés lehetőségét is.

A fogyatékos személyek olyan látható és láthatatlan akadályokba ütköznek, amik megoldása, áthidalása a jövőképünk lényeges része. Tudjuk azonban azt is, hogy amit értük megteszünk, az mások számára is előny. A fejlesztésekhez, az ellátásokhoz való hozzáférés, a speciális szolgáltatások olyan elegyét kívánjuk létrehozni a partnereinkkel közösen, ahol az érintettek azt érezhetik, hogy ezek értük vannak, és nem pusztán miattuk.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzések következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Adatbázis elkészítése	Adathiány a mélyszegénységben élőkéről	Több információ a célcsoportba tartozó személyekről, életkörülményeikről	ITS, szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	A mélyszegénységben élők egyes csoportjairól, vagy a mélyszegénységhez köthető jelenségek vizsgálata, feltérképezése	Európai Gyöngyök Roma Egyesület Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnöke Társszervek intézményvezetői	folyamatban	nincs	humán pénzügyi	fenntartható
2	Szegénységet enyhítő	segélyezéssel, szociális transzferekkel	a lakhatási szegénység mérséklése,	Szociális Szolgáltatás	Munkavállalást elősegítő programok	ÓBVF nKft., Szociális	2026.12.31.	fejlesztési projektek,	humán pénzügyi	fenntartható

	komplex programok	I nem lehet olyan mértékű jövedelmet biztosítani, amely a létfenntartási szükségleteket kielégíti úgy, hogy ebben a lakhatási költségek is benne vannak	a munkavállalás elősegítése, a rezsi-költségek csökkentése (szemléletformálás, rehabilitáció, energiatudatosság, energiatakarékosság)	tervezési Konceptió, Lakhatási stratégia, ITS/SECAP	tervezése, költséghatékony lakhatást támogató tudatosító és szemléletformáló alkalmak, programok, pénzügyi tudatosság fejlesztése (adósságkrízis megakadályozása, enyhítése)	FO., ÓCSTGYK, Lakásügyi FO., FICNO		rendezvények száma		
3	Bérlakás-gazdálkodás fejlesztése	Az önkormányzati bérlakásállomány a teljes lakásállomány 5 %-a. Az EU országaiban ez a szám 30-35 % a fiataloknak,	A szociális városrehabilitációs fejlesztések folytatása, a piaci alapú ingatlanfejlesztések bekapcsolása a szociális lakások számának	Lakáskoncepció, Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Együttműködés ingatlanfejlesztőkkel és energiatakarékosság területén működő szervezetekkel, több projekt tervezése a	Óbudai Vagyonkezelő Zrt., ÓBVF NKft., Szociális FO., Lakásügyi FO,	folyamatban	szociális bérlakások számának növekedése, előkészített/megkezdett projektek száma	pénzügyi, humán	fenntartható

		illetve az alacsony keresetűeknek nincs esélyük a saját tulajdonú lakás vásárlására	növekedésbe		szociális város-rehabilitáció területén, bérlakás állomány fejlesztése					
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekek részére nyújtott szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőség	A hozzáférhetőség javítása: Intézményekről, ellátási lehetőségekről, szolgáltatásokról, aktuális programokról,	A kerületben elérhető szolgáltatásokról szóló információk hozzáférhetővé tételének javítása az érintett szervezetek és a kerületi lakosság körében	Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	Az információs csatornák bővítése, célzottabbá tétele, a tartalmak átláthatósága, egyenlő esélyű hozzáférhetősége	Szociális FO., Intézményvezetők	folyamatban	Önálló online és offline kiadványok, rendezvények számának növekedése, szélesebb körű érintetti elérés	humán	fenntartható

2	Fenntartható intézményi működés, működtetés	infrastrukturális fejlesztések és állagmegóvások elvégzése, a működtetési hatékonyság (pazarlás elleni fellépés) hiányosságai	a működési, működtetési költségek csökkenése, optimalizációja során több erőforrás fordítható a célcsoportra, Pályázati és egyéb források) pl. önkéntes, vagy társadalmi felelősségvállalás) felkutatása és bevonása a működtetési hatékonyságot növelő képzések indítása	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Együttműködések kialakítása, források figyelése, képzések indítása, Szemléletformálás, hatékonysági intézkedések bevezetése	ÓBVF nKft., Zöldiroda, Szociális FO., Köznevelési és Kulturális FO.	folyamatos	képzési alkalmak, hatékonysági intézkedések, forrásteremtés	humán pénzügyi	fenntartható
---	---	---	---	--	---	---	------------	---	----------------	--------------

3	Együtműködés és fejlesztése I. (speciális gondozási igény)	Növekvő arányszámú speciális nevelési, gondozási igényű gyermekek az ellátórendszerben, a fejlesztési, ellátási együttműködések esetlegessége, tagoltsága	A speciális nevelési, gondozási igény során érintett szakemberek közötti információáramlás fejlesztése	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	együtműködések fejlesztése, szakmai információs rendezvények	Intézményvezetők	2026.12.31.	hatékonyabb együttműködések,	humán pénzügyi	fenntartható
4	Együtműködések fejlesztése II. (szakmaközi)	Társszakmák közötti együttműködés során az információáramlás esetlegessége, felelősségi és kompetencia határok kijelölésének hiányosságai	több kapcsolattartó kijelölése, folyamatos kapcsolattartás kereteinek a kidolgozása, rövid és középtávú célok, beavatkozások tervezése és rögzítése	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Együtműködési folyamatok leírása, felelősségi és kompetencia határok rögzítése	Intézményvezetők	2026.12.31.	Átlátható és követhető feladatok és folyamatok a szolgáltatási hálóban	humán	fenntartható

5	Intézményi humánkapacitások	A munkaerőhiány jelensége az intézményekben, a szakemberek utánpótlásának kockázata	a meglévő munkaerő megtartása anyagi és nem anyagi ösztönzők bevezetése, felsőoktatási ösztöndíjprogramok indítása	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	egységes szemléletű munkaerő-fejlesztési program a hatékony toborzásért és munkaerő megtartásért kidolgozása	Szociális FO, Köznevelési és Kulturális FO., Intézményvezetők	2026.12.31.	munkaerőhiány csökkenése	humán, pénzügyi	fenntartható
6	Preventív intézkedések preferálása	A korrekcióra nagyobb hangsúlyt fektet az ellátórendszer, mint a prevencióra	Megelőzés	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Szemléletváltás	Intézményvezetők	folyamatos	kevesebb korrekciós intézkedés	humán, pénzügyi	fenntartható
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nőkre vonatkozó adatok és információk feltárása	A területre vonatkozó specifikus adatok nem állnak a rendelkezésükre. A területtel több szakmaterület foglalkozik,	Vagy a célcsoport, vagy a területen felmerülő jelenségek specifikus vizsgálata, a különböző szakterületi	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	adatgyűjtés	Szociális FO., Intézményvezetők, FICNO	2023.09.30.	célzott adatfelvételek	humán, informatikai	fenntartható

		és nem érnek össze minden esetben az információk (széttagoltság, eltérő jogi értelmezések)	szereplők együttműködésének erősítése							
2	Nők közéletben	a Nőket támogató közösségek hiánya, a közéletben való részvételük korlátozottsága	A nemek közti esélyegyenlőséget támogató együttműködések fejlesztése, a nők számára fontos közügyek, és a közéletben való megjelenésük támogatása, hangsúlyosabbá tétele	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió, Kulturális koncepció	nőket támogató együttműködések fejlesztése civil és forprofit partnerségben	Intézményvezetők, Köznevelési és Kulturális FO., FICNO	2023.09.30.	partnerségi együttműködések száma, rendezvények száma	humán, pénzügyi	fenntartható
3	Tájékoztatás és tudatosítás	hátrányos megkülönböztetés,	fellépés a probléma ellen	Szociális Szolgáltatás	lakossági tájékoztatás,	Intézményvezetők,	folyamatos	online és offline kiadványok és	humán	fenntartható

		családon belüli erőszak eseteinek bejelentése kevés		tervezési Konceptió	szemléletváltás			rendezvények száma		
4	Nők munkaerőpiaci helyzetének javítása	a nők munkaerőpiaci helyzete a gyermekvállalást követően gyenge, a gyermekek napközbeni ellátásának területi és igénybevevői eloszlása erős egyenlőtlenségeket mutat	A nők munkapiacra történő visszatérése a napközbeni gyermekellátás fejlesztésével	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió, ITS	A 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése tekintettel a területi, és az igénybevevői szükségletekre (kapacitások eloszlása, felügyelet mértéke, speciális étkezési igények)	Szociális FO, ÓBVF nKft.	2027. december 31.	Létrehozott férőhelyek száma, a gyermek 3 éves kora előtt a munkapiacra visszatérő nők száma	humán, pénzügyi	fenntartható

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Intergeneráció	Idős koraal összefüggő társadalmi	erősödik a generációs szolidaritás,	Szociális szolgáltatást tervezési	rendezvények, média megjelenése	Idősek Tanácsa, Társszervek	2026.12.31.	csökkenő generációs ellentétek	pénzügyi, humán	fenntartható
---	----------------	-----------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	-----------------------------	-------------	--------------------------------	-----------------	--------------

		sztereotípiák és intergenerációs konfliktusok	helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése	Koncepció, Kulturális Koncepció	k, célzott programok, pályázati ösztönzők	intézményvezetők				
2	Idősödés és az ellátórendszer	az ellátórendszerre nehezedő nyomás várható növekedése az idősök arányának és számának a növekedésével,	az ellátórendszer felkészítése az aktív idős kori ellátások fejlesztésével projektek, együttműködések fejlesztése és megvalósítása	Szociális szolgáltatástervezési Koncepció, ITS	aktív időskor koncepció készítése	Szociális FO., ÓSzSzi	2023.12.31.	kapacitások és igények monitoring mutatói naprakészek, aktív idősödést szolgáló programok száma	pénzügyi, humán	fenntartható
3	Hozzáférhetőség javítása (idősügy)	A tömegközlekedési megállóhelyek és az idősök számára lényeges egészségügyi és szociális	Tömegközlekedési eszközök megállóhelyének újragondolása, szükség esetén áthelyezése,	ITS	Az érintettek körében javaslatok gyűjtése, változtatási javaslat összeállítása és megküldése.	Idősök Tanácsa (Óbuda-Békásmegyer), ÓSZSZI, Budapesti Közlekedési	2023.12.31.	érintett megállószám, áthelyezett megállószám	humán	fenntartható

		intézmények közti útvonal járhatósága nehézkes, hosszadalmas és megterhelő Egyes közintézmények és közszolgáltató helyek megközelíthetősége az idők száma számára nehézkes, ha a tömegközlekedési megállóhelyek távolabb vannak ezektől (hosszabb séta után érhetőek el)	annak érdekében, hogy az egészségügyi és szociális intézmények a kerületi lakosok számára könnyen elérhetőek legyenek			Központ, ÓBVF nKft				
--	--	---	---	--	--	--------------------	--	--	--	--

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Akadálymentesítés I.	az Önkormányzat	akadálymentes	ITS	A közterületek	FICNO, ÓBVF nKft.	folyamatban	prioritási tábla,	pénzügyi	fenntartható
---	----------------------	-----------------	---------------	-----	----------------	-------------------	-------------	-------------------	----------	--------------

	(Önkormányzati)	at kezelésében lévő közterületek, középületek és közszolgáltatások akadálymentesítésének hiányosságai	közlekedés, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés		és a középületek esetében a rendelkezésre álló lehetőségek és a lakossági igények alapján prioritási sorrend kialakítása, rendszeres felülvizsgálata, a közszolgáltatások fejlesztése során az akadálymentesítési szempontok maradéktalanul érvényesítése			tanúsítványok akadálymentes közlekedés		
2	Akadálymentesítés II. (nem érintő nem önkormányzati)	A kerületet érintő nem önkormányzati	akadálymentes közlekedés	ITS	A kerületben élő fogyatékos	ÓBVF nKft., FICNO, ,	folyamatosa n	akadálymentes közlekedés	humán	fenntartható

	önkormányza ti)	ti közlekedési fejlesztések elősegítése, a problémák jelzése			személyek érdekeinek képviselése együttműkö désben az érdekképvise leti szervezetek kel.					
3	Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhetős ége	Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhető ségének javítása	Több integrált jellegű kulturális esemény szervezése és ösztönzése	Fenntartható sági Stratégia	Külső szolgáltatók részére javaslatokkal, segédanyag okkal, workshopok kal	Köznevelési és Kulturális FO., Rendezvény szervezési Oszt., FICNO	2023.09.30.	több integrált szemléletű rendezvény a kerületben	humán, pénzügyi	fenntartható
4	Információk kerületi szolgáltatások ról fogyatékos személyeknek	a fogyatékos személyek ellátását, fejlesztését segítő információk és ismeretek (szolgáltatók és szolgáltatásai k	Színvonalas és egységes arculatú információs felület létrehozása a szolgáltatás okkal. Egységes kinézetű információs	Szociális szolgáltatást ervezési Koncepció	információs felületek (kiadványok honlap, közösségi média) létrehozása releváns információk kal	Szociális FO., ÓRFK, FICNO	2023.09.30.	Hozzáférhető információs anyagok száma	humán, pénzügyi	fenntartható

		elérhetősége) tagolt	felület létrehozása a szolgáltatás oknak							
5	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálá tokon	A szűrővizsgálá tokra való eljutásban van szükség segítségre	közszolgálta tásokhoz történő egyenlő hozzáférés	Szociális szolgáltatást ervezési Koncepció	tájékoztatás, szervezés	Intézményv ezetők, Kommuniká ciós Osztály	2027.12.31.	a szolgáltatást igénybe vevő körének bővülése	pénzügyi	fenntartható

9.2 Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat által fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat felhívja intézményeit és partnereit, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletesen leírásra kerültek. Továbbá elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

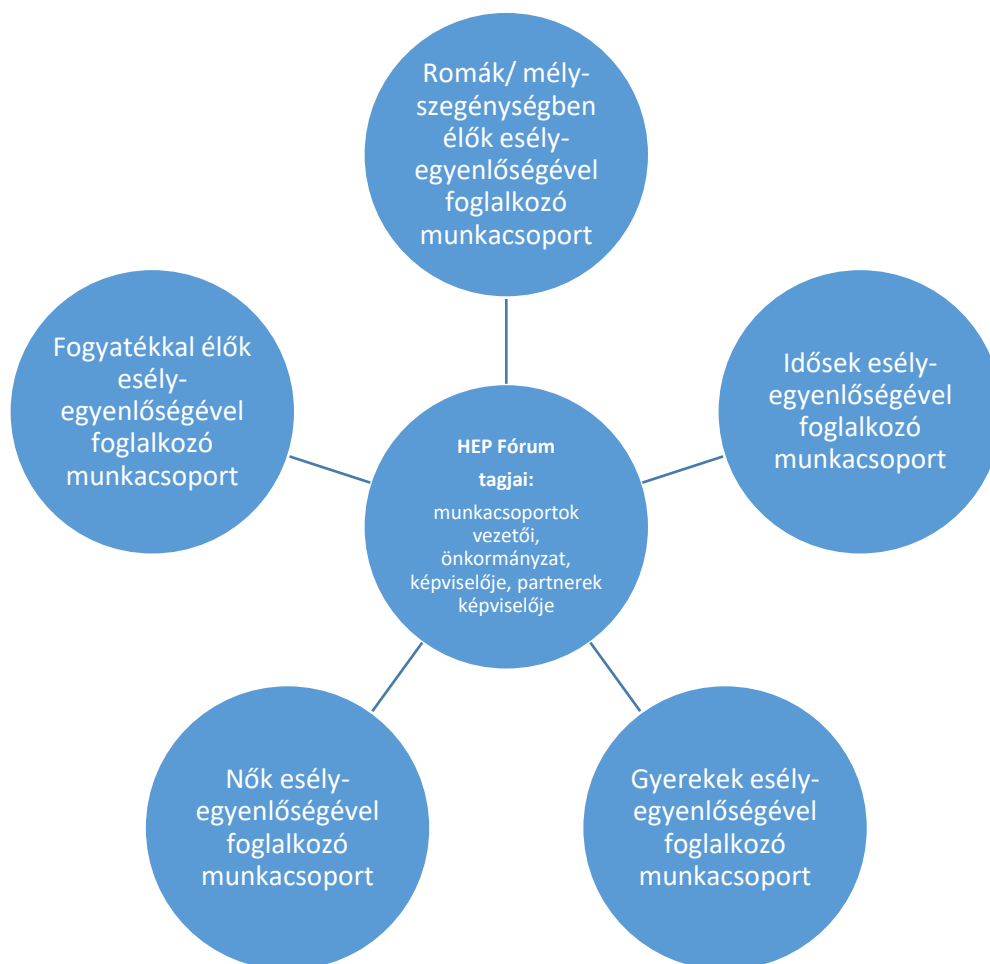
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján szükséges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

A HEP Fórum működése

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi referens felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatja, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a

befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

9.3 Elfogadás módja és dátuma

Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyér Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának egyeztetése megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 395/2022.(XII.8.) számú határozatával elfogadta.

Budapest, 2022. „.....” „...”

Dr. Kiss László
polgármester

A Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.